

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ Γ

ΜΕΤΑ ΕΚΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1880.

Τὸν ἐπόμενον διάλογον μεταφέρομεν ἐνθάδε ἕκτινος νεοφανοῦς ἐν Γαλλίᾳ βιβλίου, ἵνα δείξωμεν ὅποσον ἐπιπολαίως μελετᾶται, κατακρίνεται καὶ τοῦτ' αὐτὸ μυκτηρίζεται ἡ πνευματικὴ φιλοσοφία ὑπ' ἐκείνων τῶν νεωτέρων, ἄλλως τε σπουδαίων φυσιολόγων, οἵτινες οὐδαμῶς εὐκαιροῦσιν, οὐδὲ θέλουσι νὰ στραφῶσιν ὀλίγον καὶ πρὸς τὰ ἔσω, ὅλον τὸν βίον καταναλίσκοντες ἐν μόνῃ τῇ περὶ τὰ ἔξω ἐνδελεχεῖ διατριβῇ.

Δ. Γ. Μ.

ΔΥΟ ΣΧΟΛΑΙ

Ἐν τῷ Πλάτῳ δοκεῖ πως ἀναφανομένη ἐν ὅλῃ τῇ αἰγλῇ αὐτῆς ἡ ὑπεράττη σοφία καὶ ἡ ζωσα

αὐτῆς ποίησις. Παρὰ τοῦ Πλάτωνος ἔλαβεν ἡ γλῶσσα τῆς φιλοσοφίας τὸ φῶς, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐστάθειαν τῆς γλυπτικῆς. Victor de Laprade

Ὁ Πλάτων πολὺ ὠνειρεύετο. Voltaire.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΣΤΗΣ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ὡ τῆς δόξης, ὦ τῆς εὐτυχίας! Οὐδὲν πλέον μοὶ εἶνε σκοτεινόν· ὁ ἰσχυρὸς νοῦς μου φωτίζει καὶ διακρίνει πᾶν τὸ ἐν τῇ φύσει. Περιφρονῶν πάντοτε τὰ ἀσταθῆ καὶ πρόσκαιρα φαινόμενα, ἀντέχομαι τοῦ παγίου, τοῦ ἀληθοῦς, τῆς ὑποστάσεως, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ὄντος. Διελεύκανα πλέον καὶ ἔλυσα τοῦ σύμπαντος τὰ αἰγύμα.

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Ποῦ εἶνε ἡ ὑπόστασις, κλεινότατε μεταφυσικῇ

Μόνον τὰ φαινόμενα βλέπομεν, μόνον αὐτὰ δυνάμεθα νὰ μελετῶμεν, μόνον αὐτὰ εἶνε τῆς ἐπιστήμης σὰρξ καὶ σκελετός. Ἀπαριθμοῦντες, ἐτάζοντες, προκαλοῦντες αὐτὰ, δυνάμεθα νὰ συντάττωμεν νόμους, τουτέστι νὰ γενικεύωμεν πρόγματα καὶ νὰ ὀρίζωμεν ἕτερα φαινόμενα. Τὴν σὴν λέξιν ὑπόστασις νομίζω στομφώδη καὶ κενὴν ἐννοίας. Δὲν χωρίζεται τὸ φαινόμενον ἀπὸ τῆς ὑποστάσεως, οἱ δ' ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ διορῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ὕλην καὶ μόνην αὐτήν, ἀείποτε κυμαινομένην. Τῆς ὕλης ταύτης ἀγωνίζομαι νὰ κατατάξω καὶ νὰ κατανοήσω τὰς διηγεθεῖς μεταβολάς, ὑπάγων αὐτὰς εἰς ἀναλλοιώτους νόμους.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερος τῶν πασχόντων δεινὴν διανοητικὴν πώρωσιν, τῶν ἀρνούμενων τὸ φῶς, ὃ οὐ δύνανται βλέπειν. Καὶ τολμᾷ ν' ἀναβαίνει ἀπὸ τῶν μερικῶν εἰς τὰ γενικά, ἔρπων ἐπὶ τοῦ ἀγνοοῦ ἐδάφους τῶν συγκεκριμένων πραγμάτων, ὡς χελώνη ἐπὶ ἄμμου; Οἰκτεῖρω δύστηνε, τὸ πάθος σου! Δὲν σκέπτεται οὕτως ὁ ὄντως φιλοσοφικός νοῦς· ὁ τοιοῦτος νοῦς, ὀλιγωρῶν τῶν εἰσενῶν σου ἐξωτερικῶν παρατηρήσεων, ἐν ἑαυτῷ καὶ μόνῳ ζητεῖ τοῦ κόσμου τὰ μυστήρια. Μὴ δὲν εἶνε αὐτὸς κάτοπτρον καὶ ἀνταύγεια τῆς πανσόφου θεότητος;

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Ὁ τοῦ θεοῦ Πλάτωνος ἐνδοξε υἱέ! Γινώσκω ὅτι ἡ μεταφυσικὴ κελεύει τοῖς ἑαυτοῖς μύσταις νὰ μύωσι τὰ ὅμματα ἵνα κάλλιον ὀρῶσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ εὐδοκεῖς νὰ διδάξης βέβηλον, ἄφες νῦν πᾶσαν μεθοδικὴν συζήτησιν καὶ ἐκχυσον, πρὸς τοῦ σου Πλάτωνος, εἰς τὸν πτωχὸν νοῦν μου τινὰς τῶν ἐν τῷ σῶ πολλῶν ἀληθῶν καὶ πλουσίων γνώσεων. Πῶς, ἐν παραδείγματι, ἐννοεῖς τὸν Θεόν; Διότι τοῦτό μοι δοκεῖ τὸ κύριον τοῦ σου συστήματος.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ἄκουε καὶ μάθανε. Θεὸς εἶνε ἡ ὑπερτάτη μονάς, ἀνέκαθεν αὐτῷ παρκετός, οὔσα καὶ αἰεὶ ἐσομένη.

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Ἐπιτρέψον νὰ σὲ διακόψω. Ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶνε ὑπόστασις ἢ φαινόμενον, ἢ ἀμφοτέρω; ἵνα κατὰ σὲ εἴπω.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ὁ Θεὸς εἶνε ἢ κατ' ἐσχάτην ὑπόστασιν, τὸ ἀναγκαίως ὄν, τὸ μὴ δυνάμενον ἐκδηλοῦσθαι ὡς περ τὰ φαινόμενα, διότι εἶνε πνεῦμα ἢ οὐσία αὐτοῦ.

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Παραλείπω ὅτι ἡ κατανόησις αὐλοῦ ὄντος ὑπερβαίνει τῆς πτωχῆς διανοίας μου, διότι θέλεις εἰπεῖ, καὶ δικαίως ἴσως, ὅτι ἡ πρὸς τὰ φαινόμενα ἀδιάπαυστος συγκοινωνία μου ἤμβλυε τὴν νοεράν μου ὄρασιν. Δὲν σ' ἐρωτῶ ὅποια ἢ ἀπὸ τοῦ μηδενὸς διαφορὰ τοῦ αὐλοῦ, διότι ἡ μεταφυσικὴ οὐδαμῶς ἀποκρίνεται πρὸς οὕτωσι προπετεῖς ἐρωτήσεις. Ἀλλ' ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ σοῦ ἀκούσω ἐξηγουμένου τὰς λαμπράς περὶ Θεοῦ θεωρίας σου. Διατί ὁ Θεὸς εἶνε πνεῦμα; Ἡ σὴ σχολὴ ὅποιας τινὰς νομίζει τὰς πρὸς τὸν ὕλικόν κόσμον σχέσεις αὐτοῦ; Πῶς δ' ὁ κόσμος οὗτος ἐγένετο, εἴπερ ἐγένετο;

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Τὸ ἐνδεχόμενον εἶνε ἀπόρροια τοῦ ἀπολύτου, διότι.....

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Καὶ δὲν δυνάμεθα, πρὸς Θεοῦ, νὰ πολεμῶμεν φιλοσοφικῶς, μὴ ἀνασύροντες ταύτας τὰς παραδόξους καὶ ἡκιστα νοητάς λέξεις ἀπὸ τῆς παντελοῦς λήθης, εἰς ἣν πίπτουσι καθ' ἡμέραν, μᾶλλον σκωριῶσαι ἢ ἀρχαία τις πανοπλία; Αἱ λέξεις ἐνδεχόμενον, ἀπόλυτον, ὑποκειμενικόν, ἀντικειμενικόν, ἐγώ, οὐκ ἐγώ, κτλ. κτλ., περιβάλλουσιν τοὺς συλλογισμοὺς τῶν κορυφαίων τῆς φιλοσοφίας, ἀπεργάζονται αὐτοὺς τόσον ἀλλοκότους, ὥστε οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐρωτῶσιν οἱ δαίλαιοι ἂν ὁ νοῦς τῶν λέξεων τούτων εἶνε βάθος ἀκαταμέτρητον ἢ ἀνεκδιήγητος μωρολογία.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Μεγάλαι ἐννοιαί, μεγάλαι λέξεις, λέξεις θυσανόφθοροι, ὡς λέγει ὁ μαριώδης ἐκεῖνος Ἀριστοφάνης. Ἀλλ' ὅμως ἡ συγκατάβασίς μου θέλει ταπεινώσει, εἰ δυνατόν, μέχρι σοῦ τὴν γλῶσσάν μου.

Ἡ μονάς, ἡ ὑπερτάτη μονάς, ἡ ὑπόστασις τῶν ὑποστάσεων ὑπάρχει, ἀναλλοίωτος, αἰώνιος.

Ἰπάρχει, διότι πιστεύω τούτο. Ἀλλ' ὁ ὕλικός, κόσμος, ὁ κόσμος τῶν καταφρονητέων καὶ μεταβλητῶν φαινομένων, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ αἰετοῦτος, οἷος νῦν εἶνε.

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Ἀλλ' ὑπῆρξεν ἄρα αἰέποτε;

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Περὶ τούτου ὑπῆρξαν διάφοροι αἱ γνώμαι τῶν τῆς ἡμετέρας σχολῆς· διότι ἡ θεωρία, ὅσον λαμπρὰ καὶ ἂν εἶνε, δὲν ἐννοᾷ πάντοτε καὶ ἐκ πρώτης ἀφρηρίας ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔθνων κατ' ὀρχὰς ὑπέλαβον τὴν ὕλην αἰωνίαν, ἔχοντα τὴν εὐσχημον πρόφασιν ὅτι οὐδ' αὖτως ἠδύναντο οὔτε τὴν πλάσιν αὐτῆς νὰ κατανοήσωσιν, οὔτε τὴν ἐκμηδένισιν. Κατὰ ταῦτα συμφωνοῦσι Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἕλληνες, Ἰνδοί τε καὶ Ἰουδαῖοι (1). Νομίζω δὲ ὅτι τινὲς τῶν νεωτέρων, τῶν οἰομένων ὅτι εἶνε σοφοί, ἠγωνίσθησαν ν' ἀναστήσωσι ταύτην τὴν τερατώδη πλάνην.

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Θέλομεν ἐπανεῖλθαι, ἐὰν ἐπιθυμῆς, εἰς τούτο τὸ ζήτημα· νῦν δ' ἐξακρολούθει.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ὅποια ὀλεθρία πλάνη τὸ κρίνειν κατὰ τὴν ψευδῇ τῶν αἰσθήσεων μαρτυρίαν! Καὶ δὲν εἶνε ἐναργὲς τοῖς βουλομένοις νοεῖν ὅτι τὸ μεταβαλλόμενον δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε; Τὸ αἰώνιον εἶνε ἀναλλοίωτον, τὸ δ' ἀναλλοίωτον ἄυλον· ἄρα.

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Ἐννοῶ! Οἱ λόγοι οὗτοι σημαίνουν ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ ὅτι ἀληθὲς καὶ ὑπάρχον εἶνε τὸ μὴ ὑπάρχον. Καὶ δὲν κατανοεῖς ὅτι τὸ ὑπὸ αὐτῆς ὕλης καλούμενον δὲν δύναται νὰ διακριθῇ ἀφ' ὅτι καλεῖς πνεῦμα; Ὁ κόσμος συνίσταται ἐξ ὕλικῆς οὐσίας, ἐχούσης ἀναποσπάστους δραστηκὰς καὶ παραγωγούς ιδιότητας. Ὅτι δὲ σὺ ὑπολαμβάνεις ὡς πλάνην τοῦ θεοῦ Πλάτωνος, τοῦτο φαίνεται μοι μία τῶν σπανίων λογικῶν ιδεῶν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός· διότι, ἐὰν μὴ ἀπατώμαι, πιστεύει καὶ αὐτὰς, ὡς πάντες

σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι εἶνε αἰωνία ἡ ὕλική τοῦ κόσμου σύστασις, λέγων περὶ τοῦ Θεοῦ ὅτι διέταξε μόνον τὸ χάρις. Σὺ δὲ πόθεν πορίζεσαι τὰς δι' ὧν κοσμεῖς τὸν Θεὸν ἠθικὰς ιδιότητας, αἵτινες εἶνε βεβαίως ἀπόλυτοι;

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ἐξ αὐτῆς τῆς παρατηρήσεως τοῦ ἐπικήρου τούτου κόσμου, ἐν δὲ τούτῳ τῷ θέματι δανειζόμεθα τὴν ὑμετέραν μέθοδον. Δὲν βλέπομεν ἐν τῷ κόσμῳ τάξιν τινά; Ἡ τάξις αὕτη δὲν δύναται νὰ πηγάζῃ ἄλλοθεν ποθεν, εἰ μὴ ἐκ τῆς ὑπερτάτης διανοίας, εἶνε δὲ παράλογον τὸ ἀναγεῖν τὴν τάξιν ταύτην εἰς ὕλικὰ στοιχεῖα, ἀδρανῆ καὶ μὴ συνειδότα ἑαυτά.

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Τὰ φιλαφητὰ τοῦ κόσμου στοιχεῖα δὲν εἶνε ποσῶς ἀδρανῆ, ἔχοντα συμφυεῖς δραστηκὰς ιδιότητας, ὧν ἐκ τῆς συγκρούσεως πηγάζει τις μᾶλλον ἢ ἥττον σταθερὰ ἰσορροπία, πρὸς ἣν δὲν στρέφει καὶ τὸ ὄμμα ἡ σχολὴ τῶν μεταφυσικῶν.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Μὴ με διάκοπτε· ἡ τάξις πηγάζει ἐκ τῆς αἰωνίας ὑποστάσεως, ἐξ οὗ ἐπεταί ὅτι αὕτη εἶνε ἀπειράγαθος καὶ ἐὰν μὴ ἦτο, ἤθελεν ἡσυχάζει ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς μακαριότητι, μὴ θέλουσα μηδαμῶς νὰ διαμορφώσῃ τὴν σύγχυσιν, νὰ διατάξῃ τὴν ἀταξίαν. Ταῦτα δ' εἶμι μᾶλλον καταδεικνύουσιν ὅτι εἶνε πνεῦμα ἡ ὑπόστασις αὕτη, διότι ἡ ὕλη δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀγαθή.

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Ἐὰν εὐδοκῆς, εὐθὺς μετ' ὀλίγον θέλομεν εἰπεῖ τινα καὶ περὶ τῶν ιδεῶν, ἀλλὰ πρότερον διαλεχθῶμεν περὶ τῆς αἰωνιότητος τῆς ὕλης, ἥ, ἐὰν θέλῃς, περὶ τῶν ὑπὲρ τῆς αἰωνιότητος αὐτῆς συνηγορούντων πιθανῶν λόγων· διότι περὶ τοιοῦτου θέματος ὑποκειμένου τοῦ λόγου, δυνάμεθα νὰ βυθίσωμεν ἐπὶ τοῦ στερεοῦ τῶν πραγμάτων ἐδάφους.

Τὸ περὶ τῆς αἰωνιότητος τῆς ὕλης ζήτημα δὲν εὐρίσκεται πλέον μεταξὺ τῶν ἐκ προτέρων τῆς μεταφυσικῆς· διότι σήμερον ἡ παρατήρησις καὶ ἡ ἀληθὲς ἐπιστήμη μελετῶσιν, ἐπὶ παραδείγματι, πάσας τὰς μεταμορφώσεις μορίου τινὸς ἀνθρακος· καὶ πρῶτον μὲν ἐν τῇ ἀτμοσφαί-

(1) Ἡ Γένεσις λέγει ἐν τῷ ἐβραϊκῷ πρωτοτύπῳ· Ὁ Θεὸς διέσκει ὅλας τὰς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, οὐχὶ δὲ ἀδημιούργητα. (Chavée).

ρα, ἐν ἀεριοειδέσι συνδυασμοῖς, εἶτα δ' ἐν τοῖς ἱστοῖς τοῦ φυτοῦ, ἐν οἷς προσηλοῦται ὑπὸ τῆς βλαστήσεως, ζωογονουμένης καὶ διεγειρομένης ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων· μετὰ ταῦτα παρακολουθοῦσι τὸ μόριον τοῦτο καὶ διακρίνουσιν ὅτι, ἀποχωριζόμενον ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ταύτης, τῆς ἐν τῷ φυτῷ, βιολογικῆς ἐνσάρκώσεως, μεταβαίνει εἰς σῶμα ζώου, εἰς οὗ τὴν θρέψιν λυσιτελεῖ καὶ εἶτα πάλιν ἐκπέμπεται εἰς τὸν ἀνόργανον κόσμον, εἴτε διὰ τῆς ἀναπνοῆς, ὡς ἀνθρακικὸν ὀξύ, εἴτε διὰ τῶν ποικίλων ἐκκρίσεων, ὡς ἀλατῶδες τι. Ἐπειτα βλέπουσιν ὅτι αὐθις ἄρχεται τὸν αὐτὸν διανύον κύκλον, οὐδὲν οὐδαμῶς ἀποβάλλον μέρος τοῦ βάρους αὐτοῦ ἐν ταῖς πλάναϊς ταύταις· τοῦτο δ' εὐκόπως ἀποδεικνύει ἡ ἀκριβὴς τοῦ χημικοῦ πλάστιγξ, θαυμάσιον ὄργανον, πολλῷ μᾶλλον λυσιτελοῦν τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῇ ἀνάπτύξει τῆς διανοίας του, ἢ αἱ μᾶλλον ἀφηρημέναι καὶ ἀρισται μεταφυσι- καὶ ἔννοιαι. Ἄρα δικαιούμαι ἰσχυριζόμενος ὅτι τὰ σὲ ἀπαρτίζοντα στοιχεῖα, καθ' ἣν ὥραν μοὶ ὁμιλεῖς, ὑπῆρχον πρὸ σοῦ ἴσως διὰ πάντων τῶν αἰώνων, ὅτι θέλουσιν ὑπάρχει καὶ μετὰ σὲ καὶ ὅτι ἴσως ποτὲ τινα αὐτῶν θέλουσιν εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἐγκεφαλικά κύτταρα ὑλιστοῦ φιλοσοφοῦ, ὡς εὐδόλως εἶνε ἀπίθανον ὅτι ἕτερα ἐξ αὐτῶν ἔγραψάν ποτε τὸν Φαῖδρον καὶ τὸν Τιμαῖον (1).

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Τί λέγεις; Οὐδεμίαν λοιπὸν εὐρίσκεις διαφορὰν τῆς ἀδρανοῦς ὕλης ἀπὸ τοῦ ζῶντος, νοοῦντος καὶ ἐμφύχου ὄντος;

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Σύγγνωθι· ἐγὼ ῥητῶς ἀπαρνοῦμαι πᾶσαν δοξασίαν περὶ τῆς λεγομένης ψυχῆς, ἐννοίας ἀφηρημένης, ὡς ὑμεῖς λέγετε· ἡ ἔννοια αὕτη εἶνε νοθεγενὲς τέκνον, ὅπερ παρήγαγεν ὁ γάμος τῆς ὑποτιθεμένης ἀδαιρέτου καὶ ἀεὶ ταῦτουσίου οὐσίας μετὰ τῆς ἄλλης ἐκείνης, τῆς διαιρετῆς καὶ σωματικῆς, ἣν φαντάζονται οἱ καλοῦντες αὐτὴν ζωτικὴν δύναμιν. Ἡ ἐπιστήμη οὐδαμῶς παραδέχεται οὔτε τὴν ἀναπόδεικτον δυάδα πνεῦμα

καὶ ὕλη, οὔτε τὴν τριάδα πνεῦμα, ζωτικὴ δύναμις καὶ ὕλη. Τὸ ζῶν ὃν δὲν εἶνε οὔτε ὕλη, οὔτε ζωτικὴ δύναμις, ἀλλ' ὕστατον τέρμα τῆς τῶν ὕλικῶν στοιχείων ἐξελίξεως, τῶν ὑπεικόντων ταῖς γενικαῖς καὶ συμφυέσιν αὐτοῖς ιδιότησι· τὸ ζῶν ὃν εἶνε συμφύρομα ἰνῶν καὶ κυττάρων ἐκφυζόντων καὶ ἐκκρινόντων, τουτέστι ζώντων, ὑποκειμένων τοῖς μεγάλοις τοῦ σύμπαντος νόμοις, καθ' οὓς καὶ τὸ εἶναι ἔλαβον καὶ χημικῶς συγχειμένων ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνόργανος κόσμος ὕλης.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Αἱ ἀσεβεῖς καὶ ἄτοποι δοξασίαι σου θλίβουσίν με καὶ ἐκπλήσσουν. ὦ Πλάτων, ὦ διδάσκαλέ μου! Σὺ κατεῖδες πάντα ταῦτα. ὦ! εἰς ὁποίας πλάνας περιπίπτει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἀποκεφαλίζων αὐτὸς ἑαυτόν, ὀλιγωρῶν τῆς γονίμου καὶ μεγαλουργοῦ θεωρίας, μὴ δυνάμενος νὰ ὑψωθῇ τοῦ δεσμεύοντος αὐτὸν πτώματος, μὴ εὐτόλμως ἀναπετόμενος πρὸς τὴν αἰωνίαν ἀλήθειαν καὶ στηριζόμενος ἐπὶ μόνων τῶν αἰσθήσεων, τῶν ἀθλίων τούτων θριποβρώτων καὶ εὐθραύστων ἐρεισμάτων! Ἡ ψυχὴ ἱλιγγιᾷ καὶ κλονεῖται ὥς περ μέθυρος ὁσάκις θέλῃ νὰ θεᾷται τὰ πράγματα διὰ τῆς σωματικῆς ὁράσεως, ἀκοῆς, ἀφῆς, ἡ αἰσθητικὸς ἄλλης αἰσθήσεως, καταφερομένη εἰς τὸ μέσον τῶν μεταβλητῶν φαινομένων καὶ καταντῶσα ἀσταθής, ὡς τὰ στηρίγματά της.

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Διὰ τῶν κομπηρῶν τούτων λέξεων καὶ κενῶν ῥεμβασμῶν ὁ διδάσκαλός σου θεῖος Πλάτων ἀπεπλάνησε τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δίκαιον τὸ αἰτιᾶσθαι αὐτόν· ἀφίεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία διὰ τὴν ἄγνοιαν αὐτοῦ. Πάντοτε καὶ πανταχοῦ, ὑπεύκοντες ἰσχυρῷ τινι νόμῳ διανοητικῆς ἐξελίξεως, οἱ ἀνθρώποι πρῶτον ὠνειροπόλησαν καὶ ἔπειτα ἐσκέφθησαν, πρῶτον ἔγραψαν μύθους καὶ ἔπειτα ἱστορίαν· κατ' ἀνάγκην ἡ παιδικὴ ἡγεῖται πρὸ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας· ἄλλως τε δὲ πολλῷ προτιμότερον τὸ νοεῖν ἔστω καὶ κενὰ νοήματα, ἢ τὸ μηδὲν νοεῖν, προτιμότερον τὸ πλάττειν χιμαίρας ἢ τὸ μηδὲν τι πλάττειν. Ἀλλὰ νῦν ἡ ἐπιστήμη βαθμηδὸν αὐξάνει, ἡ βάλανος ἐγένετο δρυς καὶ οἱ ἀνθρώποι, ἀνδρωθέντες καὶ

(1) Ἐξόχους διαλόγους τοῦ Πλάτωνος. Σ. Μ.

ἡσυχάζοντες, τὸν μὲν κόσμον θεωροῦσι ψυχρῶς ὡς ἔχει, ἀπὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἀπεχδέχονται τὴν ἐξήγησιν οὐ τινος ἀγνοοῦσιν. Οἱ ἄνθρωποι δὲν δημιουργοῦσι πλέον ἐξ ἐφόδου τοὺς νόμους τοῦ σύμπαντος, ἀλλὰ βραδέως συντάττουσιν αὐτούς, ἀπαριθμοῦντες τὰ φαινόμενα καὶ ταξινομοῦντες αὐτά.

Ἦδη πολλοὶ εὐτολμοὶ, μᾶλλον δὲ δίκαιοι ἄνδρες ἀπηρνήσαντο ἅπαξ διὰ παντός τὰς ὑμετέρας μεταφυσικὰς ἐννοίας, ἃς ὁ νοῦς αὐτῶν ἀδυνατεῖ νὰ καταλάβῃ. Γυμνοῦντες τὴν ἀλήθειαν τῶν κεκαλλιεπημένων λόγων, τῶν κρυπτόντων αὐτὴν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν, θαρραλέως ἀποδέχονται τὸν κόσμον ὡς ἔχει, καὶ μετὰ τῶν κακῶν καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ· μὴ θλιβόμενοι δ' ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ θείου τινος παρελθόντος, μηδεπώποτε ὑπάρξαντος, μηδὲ προσδοκῶντες μέλλοντα εὐδαιμονίας ὡκεανόν, ὃν δὲν ἐννοεῖ ἡ ὀρθοφροσύνη των, τοῦτο μόνον περὶ ἑαυτῶν, ὡς ἀνθρώπων, δοξάζουσιν, ὅτι δηλ.: εἶνε τὰ ἥττον ἀτελῇ τῶν ἐνοργάνων ὄντων.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι, ἐνδιατρίβοντες περὶ τὴν μέλει τῶν ζώων καὶ τῶν τε ὑγιῶν καὶ νοσούντων ἀνθρώπων, εἴτε εἶνε παιδία εἴτ' ἐν ἀκμαίᾳ ἡλικίᾳ, παραδέχονται ὅτι τὸ νοεῖν εἶνε ἀπλῇ τῇ ἐγκεφαλικῇ λειτουργίᾳ, ἀπολύτως ἀνάλογος τῇ βαθμῇ τῆς τοῦ ὀργάνου ἀκεραιότητός τε καὶ τελειότητος. Ὅθεν φρονοῦσιν ὅτι ἐγκεφαλὸς τε καὶ νόησις εἶνε δύο στοιχεῖα ἀρρήκτως ἡνωμένα, πιστεύοντες, κατὰ τὸν πάλαι μῦθον, ὅτι πράγματι ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ Διὸς ἐγεννήθη ἡ Ἀθηνᾶ, τουτέστιν ὅτι αἱ ἐννοιαί εἶνε ἀπόρροιά τις τῆς διὰ τῶν αἰσθήσεων, τῶν ἀπαραιτήτων τούτων ὑπηρετῶν, οὓς δῆθεν ὑμεῖς περιφρονεῖτε, διεγέρσεως τοῦ ἐγκεφάλου ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Πανταχοῦ, λέγουσιν οἱ ἄνδρες οὗτοι, ὁ ἡθικὸς ἄνθρωπος ἐκτυποῦται ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ, ἐν δὲ ταῖς ποικίλαις τῶν ἀνθρώπων φυλαῖς, αἱ παραλλαγαὶ καὶ ἀποχρώσεις τῆς νοήσεως εἶνε τοσαῦται ὅσαι καὶ αἱ τοῦ δέρματος. Ὡστε, τὸ ὑπολαμβάνειν ὅτι ἐν παντὶ ἀνθρώπινῳ ἐγκεφάλῳ ὑπάρχουσιν ἐννοιαί, θυγατέρες, μᾶλλον δ' ἀπαυγάσματα τῶν ἀπολύτων καὶ ἀρχετύπων ἐννοιῶν, τῶν δῆθεν οἰκουσῶν που, ὑπὲρ τὸν οὐράνιον θό-

λον, ὅστις δὲν εἶνε πράγματι θόλος, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πιστεῦειν μύθῳ τινι παιδίου ἢ καὶ μεταφυσικοῦ φιλοσόφου.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ὡ ὕψιστε καὶ οὐράνιε Θεέ! Τόσον λοιπὸν ἐκπίπτει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, τολμῶν ν' ἀπαρνήται τὰς ἀναγκαίαις καὶ ἐνδογενεῖς ἐννοίας; Ὁ διδάσκαλός μου, θεῖος Πλάτων, περιγράφει πού τῶν βιβλίων του θελξικάρδιον καὶ εὐρυθμον τοπίον, γελόεν καὶ φαιδρὸν διάγραμμα ἐνὸς τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ μαθημάτων. Σκια πλατάνων καὶ ἀρωματωδῶν ἄγνων συντηρεῖ ἐν τῷ τοπίῳ τὴν ἀναψυχὴν κρυσταλλώδους ρείθρου καὶ τὸ ἐναρμόνιον τῶν τεττίγων μέλος συνδονεῖ τὸν διαυγῆ καὶ αἶθριον ἀέρα· ὡς ἀργυρᾷ ζώνῃ πόρρω φαίνεται ὁ Ἰλισσός, περιβάλλων τὸ χλοερὸν καὶ πράσινον πεδίον.

Ταύτην τὴν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου μου δι' ὀλίγων γραφεῖσαν εἰκόνα ἀναπαράστησον ἐν τῇ φαντασίᾳ σου καὶ κατ' ἀνάγκην θέλει γεννηθῇ ἐν τῇ ψυχῇ σου ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ ἢ ἴσως θέλει διεγερθῇ, ὡς ὁ Πλάτων ἔλεγεν, ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀπολύτου κάλλους, ὅπερ ποτὲ διεΐδες παρὰ τὴν θεότητα ὦν. Ταύτην λοιπὸν τὴν εὐγενῆ καὶ ἀναγκαίαν τοῦ καλοῦ ἐννοίαν ἰσχυρίζεσαι ὅτι δύνασαι ν' ἀποκτήσῃς διὰ τῶν μέτρων, πλαστίγων καὶ ἐλεεινῶν παρατηρήσεων; Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν ἀναλλοιώτων θεωριῶν, ψυχῆς ἀύλου καὶ ἀθανάτου, ἐξορισθείσης μακρὰν τῆς οὐρανίας πατρίδος τῆς;

ΓΛΙΣΤΗΣ.

Ἦ ἀνθρώποις τισὶν ἐγγιγνομένη εὐάρεστος ἐντύπωσις ἐκ τῆς θεᾶς ὡραίων ἀγρῶν, καλλιτεχνικοῦ ἔργου καὶ αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως ἐξόχου ποιητοῦ, οὐδαμῶς μοι φαίνεται θαυμασιωτέρα καὶ μυστηριωδεστέρα οἰαςδὴποτε γλυκείας γευστικῆς ποιότητος, οἰαςδὴποτε αἰσθητικῆς ἐντυπώσεως. Ὁ Σωκράτης φαίνεται μοι δυσειδὴς καὶ εὐειδὴς ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς πικρὰ μὲν κολοκύνθη ἡ ἀγρία, ἡδὺ δὲ τὸ μέλι. Αὗται πᾶσαι εἶνε ἐντυπώσεις, διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐμποιούμεναι τοῖς νευρικοῖς μου κέντροις.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ κακόν, ψευδὲς καὶ ἀληθές,

δίκαιον καὶ ἄδικον, ἔχουσι κατὰ σέ τὴν αὐτὴν πάντα ἀρχήν;

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Ἴσως· ἀλλ' ἐὰν εὐδοκῆς, ἐν ἄλλῃ τινὶ συνδιαλέξει ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐν τούτοις παρατηρητέον, ἐν παρόδῳ, καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ λέξις ἔννοια ἔχει κατὰ σέ πολυποίκιλα καὶ ἥκιστα ἀκριβῆ νοήματα. Τὸ ἀληθὲς νόημα τῆς λέξεως ταύτης δὲν εἶνε εἰκὼν, ἀλλὰ γνῶσις, ἀλλὰ σχέσις, ἐκ συγκρίσεως πηγάζουσα, σέ προκαλῶ δὲ νὰ εἴρῃς ἔννοιάν τινα οὕτως μορφωθείσαν, εἴτε παρὰ τῷ ἐν τῇ μήτρᾳ ἐμβρύῳ, εἴτε παρὰ τῷ κλαυθυρίζοντι ἀρτιγεννήτῳ βρέφει. Ἐν ποίᾳ δ' ἡλικίᾳ ἐκκολλάπτονται αἱ καθ' ὕμῃς ἐμφυτοὶ ἰδέαι; Καὶ διατί τοσοῦτοι ἄνθρωποι στεροῦνται αὐτῶν; Διατί τόσοι ποικίλλουσι κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὸ φύλον, τὴν φυλὴν, τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν, τὴν ὑγίειαν, τὴν ἀσθένειαν; Αἱ ἐμφυτοὶ ἰδέαι ποῦ εἶνε παρὰ τῷ μωρῷ, παρὰ τῷ εὐήθει; Πρὸς πάσας ταύτας τὰς ἐρωτήσεις οἱ μεταφυσικοὶ φιλόσοφοι πάντοτε ἀποκρίνονται διὰ θορυβώδους ἀνιάρου πατάγου ἀκαταλήπτων λέξεων.

Ἐν τοσούτῳ γινώσκω καὶ καθορῶ ὅτι οὐδέποτε θέλομεν συμφωνήσαι, διόπερ σπεύδω νὰ καθορίσω ἐν ὀλίγαις λέξεσι καθ' οἷους τινὰς κανόνας ἀνάγκη, κατ' ἐμέ, νὰ βαίνωμεν. Δὲν ὑπάρχει ἀληθὲς βεβαιότης ἐξω τῶν ψηλαφητῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρεόντων νόμων· δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος, αἱ δ' ὑποθέσεις καὶ θεωρίαι ἡμῶν πρέπει πάντοτε νὰ εἶνε δειλαὶ καὶ συνεσταλμέναι. Ἀλλ' εἶνε ἄλλως τε ὠφέλιμοι αἱ ὑποθέσεις αὗται, διότι παρασκευάζουσι τῇ ἐπιστῇ μελλούσας κατακτήσεις, καίτοι πάραυτα καὶ ἀνηλεῶς ὀφείλομεν ν' ἀποβάλλωμεν αὐτάς, ἅμα ἐμφανιζομένων ἀντιφατικῶν πραγμάτων, ἅμα ἀναλαμπύσης τῆς πραγματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀληθείας.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ.

Ἀλλ' ἀναγνῶμεν αὖθις τὸν θεῖον Πλάτωνα, βρεμβάσωμεν μετ' αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ἰλισσοῦ τὰς ὄχθας, καθήσωμεν παρ' αὐτῷ παρὰ τὰ ποθητὰ ἐκεῖνα συμπόσια, ἐν οἷς ὁ οἶνος, αἱ σπονδαί, ἡ μουσικὴ καὶ οἱ ὕμνοι, παρώρων λυσιτελῶς τὸν

σοφὸν πρὸς ἔρευναν τῆς ἀληθείας, ἀναζωογονοῦντα ἐν τῇ ψυχῇ τὴν εἰκόνα τοῦ αἰωνίου κάλλους.

ΥΛΙΣΤΗΣ.

Σήμερον ἡ ἀλήθεια ὀλιγώτερον φιλεῖ τὴν ποίησιν καὶ τὰ συμπόσια. Σέβεται μὲν τὴν διαλεκτικὴν τέχνην, ἀλλὰ τὰ μάλιστα τιμᾷ τοῦ ἀνατόμου τὴν σμίλην, τὸσον δὲ νομίζει κρεῖττον κρατῆρος ἀνθοςμίου τὸ καλὸν μικροσκοπίον, ὅσον προτιμᾷ τὸν ἐπὶ πραγμάτων ἐρειδόμενον ὀρθὸν συλλογισμόν ὑπερόχου τινὸς ὀνειραπολήσεως. Τὰ ἐργαστήρια τῶν χημικῶν καὶ φυσολόγων πολλῶν μᾶλλον τέρπουσιν αὐτήν, ἢ ἀγροὶ κατὰσκια. Ἐν ταύτοις τοῖς ἐργαστηρίοις κατοικεῖ ἡ ἀλήθεια, ἐν αὐτοῖς δὲ προκόπτει καὶ αὐξάνει. Βαβαὶ τῶν μεταφυσικῶν θεωριῶν, τῶν παικτολογῶν ταύτων πομφολύγων σάπωνας! Ὁ ἀνθρώπινος ναὺς πέρεπται, νήπιος ὢν, παίζων τὰς πομφόλυγας ταύτας, ἔπειτα δ' ἀπορεῖ καὶ θαυμάζει ὅτι ἠγάπησεν αὐτάς.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

ὑπὸ Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ ἱατροῦ.

Κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος καὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς ἰδίως, ἐστὶν ἡ προθυμία μεθ' ἧς ἐπιλαμβάνεται καὶ χρησιμοποιεῖ τὰς ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰ τεράστια θαυμάσια τῶν ἐφευρέσεων. Σήμερον ὁ εἰς πειράματα ἀσχολούμενος σπουδαστὴς ἀρπάζει ἐκ τῶν κρυφίων θησαυρῶν τῆς φύσεως νέαν τινὰ ἀλήθειαν, νέον νόμον, ἀγνωστὸν τινα ἐκδήλωσιν δυνάμεως. Αὐριον ἀκαταλόγιστος ἀριθμὸς πολυγλώσσων τυπογραφείων διαδίδωσι τὴν εἰδήσιν τῆς ἀνακαλύψεως μέχρι περάτων τῆς οἰκουμένης. Ἀμέσως ἐγκολποῦται αὐτὴν ἡ ἐνεργὸς διάνοια τοῦ κόσμου· μετ' οὐ πολὺ δὲ πρακτικόν τι πνεῦμα χρησιμοποιεῖ πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος τὴν νέαν ἀλήθειαν καὶ ἰδοὺ ὁ κόσμος πλουτίζεται πάλιν διὰ πρωτοφανοῦς λυσιτελοῦς ἐφευρέσεως. Ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπῆται ἑκατονταετηρίδας ἄλλοτε ἵνα κατορθωθῇ, ἡ ὅπερ ἡ τολμηροτέρα διάνοια μόλις ἤθελε φαντασθῇ νὰ

ἐπιχειρήσει, τελειοποιεῖται τὴν σήμερον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἡ ἐφεύρεσις τελεσφορεῖ καὶ εὐρίσκει τὸν κόσμον εὐδιάθετον ἵνα τὴν παραδεχθῇ προθύμως, καίτοι ἡ παραδοχὴ αὐτῆς ἐπιβάλλει πολ-
λὰς ριζικὰς τροποποιήσεις εἰς ὁλόκληρον σειρὰν ἔθνικων καὶ κοινωνικῶν ἔξεων. Ἐκατονταετηρίδες παρήλθον πρὶν ἢ ἡ ἀτμομηχανὴ ἀπὸ τῆς θεωρη-
τικῆς ἐπιστήμης μεθαρμοσθῇ εἰς πρακτικὴν ὠφέ-
λειαν. Ἐνῷ ὁ τηλεγράφος μόλις ἐχρειάσθη ἰσα-
ριθμῶς ἔτη ὅπως μετατραπῇ ἀπὸ ἀξιοπεριέργου
ἐπιστημονικοῦ πειράματος εἰς τὴν χρήσιμον ὑ-
πηρεσίαν παγκοσμίου καθημερινοῦ ἀγγελιαφόρου.
Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ τηλεγράφος ἐξετέλεσεν ἐν-
τὸς τινῶν ἐτῶν, τὸ Τηλέφωνον κατώρθωσεν ἐν-
τὸς ἰσαριθμῶν μηνῶν. Τὸ περισυνὸν ἐπιστημο-
νικὸν ἄθροισμα, μὲ μεγάλας πιθανότητας πρακτι-
κῆς χρησιμοποίησεως, ἐφέτος ἐγένετο ἡ βάσις
τάχιστα ἐξαπλουμένου συστήματος συγκοινω-
νίας περιέργου καὶ προσφορωτέρας πασῶν, ὅσας
ὁ κόσμος εἶδεν ἄχρι τοῦδε.

Ἐν ἐκ τῶν ἀξιοσημειώτων ἐκθεμάτων τῆς ἐν
Φιλαδελφίᾳ παγκοσμίου ἐκθέσεως ἐφείλκυσε τὴν
προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων τῶν συνελθόντων
ἀπὸ διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου. ἦτο δὲ τοῦτο
νέα τις ἐπιστημονικὴ ἐφεύρεσις, περὶ ἧς ἐλέγον-
το πλεῖστα ὅσα θαυμάσια, μάλιστα περὶ τοῦ μέλ-
λοντος αὐτῆς. Πρὸς ἐκπληξίν πάντων αὕτη ἐξε-
τέλει τῷ ὄντι παράδοξα πράγματα. Μικρὸς με-
ταλλικὸς δίσκος ἐφαίνετο λαλῶν, τὸ δὲ περιερ-
γώτερον ἦτον ὅτι ὁ ὑπαγορεύων τὴν λαλίαν ἀγο-
ρητῆς εὐρίσκετο μίλια μακρὰν τῶν ἀκροατῶν
του. Μὲ αὐτὸ μηχανητικὰ κύπελλα καὶ δι' ἐνὸς
λεπτοῦ σύρματος διεβιδάζετο ἡ ἀπαγγελία ἀπὸ
μακρόθεν καὶ μετεδίδετο εἰς φθόγγους τοσοῦ-
τον παρεμπερεῖς πρὸς τοὺς τοῦ λαλοῦντος, ὥστε
ἐκ τῶν ἡχῶν τῆς λαλιάς οὗτος ἠδύνατο νὰ ἀνα-
γνωριαθῇ ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων πρὶν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ.

Καίτοι ἀτελὲς εἰσέτι, τὸ λαλὸν τηλεφῶνον
ἦτο θετικὴ, ἀκουστικὴ κατὰκτησις καὶ νέα ἐποχὴ
συγκοινωνίας ὑπέφωσκε διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ
καθημερινὰς βιωτικὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου.
Πληθὺς ἐμβριθῶν ἀνδρῶν ἀπεδύθησαν ἀμέσως
εἰς τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων, ἅτινα τὸ τη-

λέφωνον διήγειρεν, ὅθεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τηλέ-
φωνον, ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἦτον ἀνὰ χεῖρας
τῶν φυσιοδιδῶν εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἐ-
δοκιμάσθη ὡς μέσον συνδιαλέξεως, μεταξύ δια-
φόρων τμημάτων, καταστημάτων ἐμπορικῶν, ἐρ-
γοστασιῶν καὶ τραπεζητικῶν οἰκῶν, μᾶλλον ἢ ἦτο-
ν ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἠυδοκίμησε
πληρέστατα. Ἐχρησιμοποιήθη ἐπίσης πρὸς εὐ-
χερῇ συγκοινωνίαν μεταξύ τῶν μετερχομένων
διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ τῶν πελατῶν των.
Ἀλλ' ὅπως διευκολυνθῇ ἡ μεταξύ μεμαχρυσμέ-
νων ἐμπορικῶν καταστημάτων ταχεῖα συγκοι-
νωνία ἐν τῇ πόλει Νέα Ὑόρκη τῆς Ἀμερικῆς, ἐ-
συστήθη, πρὸ ὀλίγων μηνῶν Κεντρικὸν Τηλεφω-
νεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνονται συνδρομηταί, ἐπὶ
ὠρισμένοις τιμήμασιν οἱ βουλόμενοι ὅπως ἕκαστος
ἀπὸ τοῦ γραφείου του συγκοινωνῇ δι' αὐτοῦ μὲ
τὸ ἰδικόν του μακρὰν κείμενον ἢ μὲ ἄλλα ἐμπο-
ρικὰ καταστήματα, ἡ ἐργοστάσια, συνδεδεμέ-
να, ὡς τὸ ἰδικόν του μὲ τὸ Κεντρικὸν Τηλε-
φωνεῖον, μεθ' ὧν ἔχει ἐμπορικὰ συμφέροντα.

Ἡ ἐταιρία τοῦ Τηλεφωνεῖου συνδέει διὰ λε-
πτῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων τὸ κατάστημα ἐ-
κάστου συνδρομητοῦ μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ Τηλε-
φωνεῖου. Ἐν τῷ γραφείῳ τούτου ὑπάρχουσι μι-
κροὶ θυρίδες, ἐνθα εὐρίσκεται ὁ ἀριθμὸς ὑπ' ὃν
γινώσκεται ἕκαστος τῶν συνδρομητῶν. Ὀνομα-
στικὸν δὲ κατάλογον πάντων τῶν συνδρομητῶν
μετὰ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος ἀριθμοῦ ἐνὸς ἐκάστου
ἐν ταῖς θυρίσι τοῦ Κεντρικοῦ Τηλεφωνεῖου ἔχει
παρ' ἑαυτῷ ἕκαστος συνδρομητής. Ὅταν λοιπὸν
οὗτος θέλῃ νὰ τηλεφωνήσῃ εἰς οἰονδήποτε ἐκ τῶν
συσχετιζομένων μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ Τηλεφωνεῖου,
ἦτοι συνδρομητῶν, ἐμπόρων, ἐργοστασιαρχῶν,
τραπεζιτῶν καὶ λοιπῶν μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ καὶ
ἀπὸ τοῦ Τηλεφωνεῖου διατελούντων, δίδει τὸ
σημεῖον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κεντρικοῦ Τηλεφω-
νεῖου ἐπὶ τῆς ἰδιαίτερας θυρίδος του, δι' οὗ ὁ
παριστάμενος ὑπάλληλος ἐννοεῖ ὅτι ὁ δεῖνα ἀ-
ριθμὸς θέλει νὰ τηλεφωνήσῃ· ὅθεν συσχετίζει ὁ
ὑπάλληλος ἡλεκτρικῶς τὸ ἀνὰ χεῖρας του τηλέ-
φωνον μετὰ τοῦ σύρματος αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ
ἐρωτᾷ τὸν δόντα τὸ σημεῖον ἐπὶ τῆς ἡριθμημέ-
νης θυρίδος του, τί θέλει; οὗτος τότε τῷ λέγει

συσχετίσόν με μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ δεῖνα, ὅπερ ὁ ὑπάλληλος ἐκτελεῖ πάραυτα καὶ τῷ ἀποκρίνεται· σὲ συνέδεσα μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ δεῖνα, ἀπευθύνθητι λοιπὸν πρὸς αὐτόν. Τότε οἱ δύο συνδρομηταὶ τοῦ Τηλεφωνείου συνδιαλέγονται μεταξύ των, ὡς ἂν ἦσαν ὀλίγους πόδας μόνον ἀφεστῶτες, ἐνῷ πράγματι ἀπέχουσιν ὅλους παρασάγγας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τοῦ Τηλεφωνείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ συνδιάλεξις των, ὁ αἰτήσας πρῶτος νὰ συνομιλήσῃ σημαίνει πάλιν εἰς τὸ Κεντρικὸν Τηλεφωνεῖον ὅτι ἔπαυσεν ἡ ὁμιλία των καὶ ἄς λυθῇ ἡ ἡλεκτρικὴ συγκοινωνία, ὅπερ ὁ ὑπάλληλος ἐκτελεῖ ἀμέσως καὶ στρέφει τὴν προσοχὴν του εἰς ἄλλους. Οὕτω πὺς νέα ἐργολαβία ἤρξατο ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων, ἥς ἡ ἑκτασίς καὶ τὸ προσδοκώμενον μέλλον δὲν ἔχει ὅρια. Ἐξακόσιαι γραμμαὶ (ἥτοι συνδρομηταὶ) μεθ' ἐξακοσίων πεντήκοντα περίπου μιλίων σύρματος συνέδεον εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἔτους 1880 πρὸς ἀλλήλα, ἰσάριθμα ἐμπορικὰ γραφεῖα διὰ τοῦ Κεντρικοῦ Τηλεφωνείου, κείμενα εἰς διάφορα μέρη τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τῶν περιχώρων πόλεων Βροκλύν, Γέρσεϊ, Σιτὺ, Νεβάρκ, καὶ Ὁράνζ, καὶ ὅλον ἐν τῷ σύστημα ἐξετείνετο πρὸς ἄλλας ἀπωτέρας, διὰ τῆς προσθήκης πέντε νέων γραμμῶν, κατὰ μέσον ὅρον, ἐκάστην ἡμέραν. Τεσσαρῶν μέχρι πέντε χιλιάδων συνδιαλέξεις ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην, μετὰ τῶν συνδρομητῶν τοῦ Κεντρικοῦ Τηλεφωνείου, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου. Καθ' ὅσον δὲ προσετίθεντο νέοι συνδρομηταὶ, ἡ ἐργασία τῆς τηλεφωνίας ἐπολλαπλασιάζετο. Ἡ ἐξάπλωσις τοῦ συστήματος τούτου ὅρια δὲν ἔχει, ἀλλὰ θὰ ἐκτείνεται ἐφ' ὅσον αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι τὸ ἀπαιτοῦν. (Ἰανουάριος ἐρώτησιν ἐπιθυμεῖ νὰ προτείνῃ εἰς ἔμπορον πρὸς ἄλλον, οἰανδήποτε ἐντολὴν θέλει νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀπόντα ὑπάλληλόν του, οἰανδήποτε παραγγελίαν ἔχει νὰ διαβιβάσῃ δι' ὑπηρετοῦ, γραπτὴν, ἢ διὰ λόγου, τῶρα τὴν ἀναδέχεται τὸ Τηλεφωνεῖον. Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι, κατὰ μέσον ὅρον, τὰ διὰ τοῦ Τηλεφωνείου τῆς Νέας Ὑόρκης συνδεόμενα καταστήματα ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων ἐν μόνον μίλιον, αἱ μετὰ τῶν πεντακισχίλιαι συνδιαλέξεις καθ' ἑκάστην ὑπονοοῦν

πέντε χιλιάδων μιλίων ὁρόμον, ἐξοικονομηθέντα διὰ τῆς τηλεφωνίας, τουτέστι χιλίων περίπου ὥρων περίπατον κερδισθέντα κατὰ τὰς ἐργατικὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, ἀναλογούσας δι' ἕκαστον συνδρομητὴν τοῦ Τηλεφωνείου κατὰ Ἰανουάριον μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν καθ' ἡμέραν· ὥστε ἡ εἰς τὴν φειδῶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ κόπου ὀφειλομένη εὐκολία καὶ ἡ αὐξήσις τῆς δραστητικότητος ἑκάστου ἐμποροῦ καὶ βιομηχάνου εἶνε ἀκαταλόγιστος. Ἐν τῇ νηπιότητι αὐτοῦ καὶ προσέτι ἔχων νὰ πολαίσῃ κατὰ τῆς ἀδρανείας ἀπηργαζομένων ἔξεων, τὸ νέον τοῦτο σύστημα ἀνέπτυξεν ἱκανότητα πρὸς αὐξήσιν ὑπερτέραν πάσης προσδοκίας. Ἡ δὲ χρησιμότης καὶ ἱκανότης αὐτοῦ πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐξάνει μὲ τὴν προσθήκην ἑκάστου νέου συνδρομητοῦ ἥτοι σύρματος, κυρίως δὲ διὰ τοῦ συνδέσμου μετὰ τῶν κεντρικῶν τηλεφωνεῖων ἑτέρων ἀπωτέρω κειμένων πόλεων. Τίς λοιπὸν τολμᾷ νὰ προφητεύσῃ περὶ τοῦ προσεχούς μέλλοντος τῆς τηλεφωνίας; ἢ τίς δύναται νὰ προειπῇ τὰς κοινωνικὰς καὶ ἐμπορικὰς μεταβολὰς, ἃς ἡ ἐξουδένωσις τοῦ χρόνου καὶ τοῦ κόπου καὶ ἡ ἀποσόβησις τῆς μεσολαβήσεως ἐπιλησμένων ἢ ἡλιθίων διαγγέλων ὑπηρετῶν, θέλουν ἐπιφέρει κατόπιν;

Κανὼν καὶ οὐχὶ ἐξαίρεσις ἔσται μετ' οὐ πολὺ διὰ τὰ ἐμπορικὰ γραφεῖα οὐχ ἥττον, ἢ διὰ τὰς κατοικίας τῶν εὐπόρων, ἐν τε Ἀμερικῇ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις, τὸ νὰ διατελῶσι συνδεδεμένα πρὸς ἀλλήλα διὰ κεντρικῶν Τηλεφωνεῖων. Ἡ ἀνθρώπινος κοινωνία, οὕτω πὺς συσχετισθεῖσα, θέλει ὑποστῇ ὅλως νέαν τινὰ διοργάνωσιν. Ἐκαστον ἄτομον τότε, καθήμενον ἐν τῷ ἀνακλίντρῳ του καὶ ἐν τῇ μοναξίᾳ του, θὰ ἀντεπισκέπτεται καὶ θὰ συνδιαλέγεται μεθ' οἰουδήποτε ἀπόντος προσώπου θέλει, ἐν ὁρισμέναις ἡμέραις καὶ ὥραις τῆς ἡμέρας. Θὰ ἐκπληροῖ τὰ κοινωνικὰ καὶ φιλικὰ του καθήκοντα ἄνευ ἐκδρομῆς, ἄνευ κινδύνου ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχῃ τὸν φίλον του οἴκαδε, μετὰ μακρυνὸν περίπατον καὶ οὐ μακρὰν ἀπώλειαν χρόνου καὶ μυρία ἄλλα ἀπρόοπτα μικρὰ τε καὶ μεγάλα προσκόμματα, ἅτινα συντελοῦν τὰ νῦν εἰς τὸ νὰ ἀποκαθιστῶσι κοπῶδη καὶ ὀχληρὸν τὸν καθημερινὸν βίον. Οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὑπάρχει ὅτι τὰ διεσπαρμένα μέλη τῶν πεπολιτισμένων κοινωνιῶν, διὰ τῆς στιγμιαίας τηλεφωνικῆς αὐτοπροσώπου συνδιαλέξεως, θέλουν συγχρωτίζεσθαι εἰς τὸ ἐξῆς, καθὼς τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέλη συνδέονται διὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΙΖΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ. Έγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1811· ὁ πατήρ του εἶναι ὁ γνωστὸς φιλολόγος Ρίζος Ραγκαβῆς δισέγγονος τοῦ μεγάλου ρήτορος Ἀνδρονίκου Ραγκαβῆ, ἀπογόνου τοῦ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ τελευταίου Κωνσταντίνου φονευθέντος στρατηγοῦ Ραγκαβῆ, ὅστις κατήγετο ἐκ τοῦ ὁμωνύμου αὐτοκράτορος Ραγκαβῆ. Ὁ πατήρ του ὑπῆρξε δραστήριον μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἀκολουθήσας τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην εἰς τὴν ἐκστρατείαν του· μετὰ δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐλθὼν εἰς αὐτὴν ἐζήσεν ἰδιωτεύων

καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκαλλιέργει καὶ εἰς τὰ γράμματα. Τοιούτου πατρὸς υἱὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἀνετράφη εἰς τὰ ὄνειρα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς δόξης, ἐδιδάχθη δὲ τὰ Ἑλληνικά ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Ὁδησσῷ ἀπὸ τὸν Γεννάδιον καὶ Βαρδαλάχον. Μετὰ ταῦτα δὲ μετέβη εἰς τὸ Μόναχον ὅπου ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Θεισίου καὶ κατόπιν εἰσῆχθη εἰς τὴν ἐκεῖ στρατιωτικὴν σχολὴν, ὅθεν ἐξῆλθεν ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπαναστάσεως, παρητήθη τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου καὶ ἰδιώτευεν ὅτε δὲ συνέστη τακτικὴ κυβέρνησις ἐν Ναυπλίῳ, ὁ Ἰάκωβος Ρίζος, διορισθεὶς τότε ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, παρέλαβεν αὐτὸν ὡς διευθυντὴν τοῦ τελευταίου τούτου κλάδου. Τότε ἡσχολήθη εἰς τὴν σύστασιν τῶν πρώτων ἑλληνικῶν σχολείων, καὶ μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Κων. Σχινᾶ ὡς ὑπουργοῦ, ἐνέκυφεν εἰς τὸν πλήρη ὀργανισμόν τῆς ἐκτάκτης ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἰδρυσιν τοῦ πανεπιστη-

μείου, ἣν πολλοὶ περὶ τὴν κυβέρνησιν ἐθεώρουν πρόωρον.

Ἀναλαβὼν ἐπὶ τινα χρόνον τὴν διεύθυνσιν τοῦ Β. τυπογραφείου καὶ τὸν κλάδον τῶν δημοσίων ἔργων ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν, εἰς τὴν συνταγματικὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843 ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας ὡς ἑτερόχθων. Τὸ ἐπό-

μένον ὅμως ἔτος διωρίσθη καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐπὶ 23 ἔτη ἐδίδασκε τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας τὴν τῶν ἀρχαίων πολιτευμάτων καὶ τὴν ἐπιγραφὴν. Κατὰ τὸ 1856 ἔλαβε μέρος εἰς τὸ ὑπουργεῖον Βουλγαρῆ καὶ εἶτα εἰς τὸ τοῦ Μιαούλη ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ὅτε πρὸ παντὸς ἡσχολήθη εἰς τὸ ν' ἀνυψώσῃ τὴν πίστιν τῆς Ἑλλάδος κλονίζων κατ' εὐχαρίστησιν τῆς Εὐρώπης τὰ τοῦ ξένου δανείου, καὶ ἀπῆρτε καὶ ἐπέτυχε τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐξελέγη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Βουλευτὴς κατὰ τὰ τρία ἐκαῖνα ἔτη. Προϋργαίετατον ἐθεώρησε νὰ καταπολεμήσῃ τὰ ξενικὰ κόμματα τὰ τὴν Ἑλλάδα τότε σπαράττοντα. Ἐν δὲ ὑπόμνημα τοῦτ' αἰνιττόμενον, ὅπερ ἀπηύθυνεν εἰς τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ τότε πρέσβυν Σ. Τρικούπην, διαστράφη ὑπὸ τῶν δυσχεστερηθέντων κομματάρχων, ἐν οἷς προεξῆρχε ὁ Χρηστίδης· καὶ μέγας θόρυβος διηγέρθη, ἰδίως εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅτι ὕβρισε τὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ τοῦτου ἠλπιζεν ἡ ἀντιπολίτευσις ν' ἀνατρέψῃ τὸ ὑπουργεῖον· καὶ τοῦτο μὲν δὲν κατώρθωσε, ἀλλὰ τόσον ἐρρέθη καὶ ἐπανελήφθη ὅτι ὕβρισε τὸν ἀγῶνα (αὐτὸς ὁ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος φανατικῶς καὶ εἰπὼν καὶ γράψας) ὥστε ὅτε μετὰ 3 ἔτη ἐξῆλθε τοῦ ὑπουργείου ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ πέμψῃ αὐτὸν πρέσβυν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε φοβηθεὶς τὴν γενικὴν κατακραυγὴν.

Κατὰ τὰ 1866—67 ἐξελέγη Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου· πρυτανεύων δ' ἔτι διωρίσθη πρέσβυς εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ μετὰ 14 μῆνας εἰς Παρίσιους. Ἐπειτα ἀπεστάλη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κατώρθωσε τῇ συμπράξει τοῦ Ἀαλῆ πασσᾶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν συμφιλίωσιν μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν. Ἐκ νέου δὲ πάλιν ἀπεστάλη εἰς Παρίσιους ἐπὶ τῆς δημοκρατίας διὰ τὰ λαυριακὰ, ἐκεῖθεν δὲ κατὰ τὸ 1840 διωρίσθη πρέσβυς ἐν Βερολίνῳ, ὅπου μέχρι τοῦ νῦν διαμένει.

Ὁ Ραγκαβῆς εἶναι σπουδαιότατος φιλολόγος καὶ διαπρεπὴς ποιητής· ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτοῦ ἔργων διακρίνεται ἡ Ἱστορία τῆς

Καλλιτεχνίας, αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαιοότητες καὶ πλεῖστα ἄλλα σπουδαῖα τα περὶ καὶ ἔμμετρα ἔργα. Πολλὰ ἀκαδημαῖα καὶ σύλλογοι ἐτίμησαν αὐτὸν διὰ τῶν διπλωμάτων (44 τὸν ἀριθμὸν) δύο δὲ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια ἀπένεμον αὐτῷ τὸν τίτλον διδάκτορος. Ἡ Ἑλλάς ἐτίμησε αὐτὸν διὰ τοῦ παραστήμου τῶν Ταξιαρχῶν, προσέτι δὲ ἔχει καὶ δέκα μεγαλοσταύρους ἄλλων ἐθνῶν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΟΡΥΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ (*)

Μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς 30)14 αὐγούστου τοῦ 1877 οἱ περὶ τὴν ἔρευναν τῶν οὐρανίων κόσμων καταγινόμενοι καὶ οἱ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπείρου διαστήματος, τοῦ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν ἐπεκτεινομένου, ζητοῦντες ἐνόμιζον, ὅτι ὁ πλανήτης Ἄρης, ὁ αἰμοδόρος οὗτος θεὸς τῆς ἀρχαιότητος, διέτρεχε τὰς εὐρυσταδίους ἐκτάσεις τῶν οὐρανίων πεδίων ἄνευ ἐπιτελείου, ἄνευ σωματοφυλάκων καὶ ἐπομένως ὁ κεραυνοβόλος Ζεὺς, ἡ ὁ τριαινοκράτωρ Ποσειδῶν, ἡ ἄλλοι τινὲς τῶν Θεῶν ἠδύναντο ἀρόθως καὶ ἀκινδύνως νὰ ἐπιτιθῶνται ἐναντίον αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ὁμως διὰ τὸν Ἄρην, ἀνεκαλύφθη ἡδὴ, ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει τοὺς περὶ αὐτὸν πιστοὺς δύο δορυφόρους· τὸν Δεῖμον καὶ τὸν Φόβον.

Τὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν δύο τούτων δορυφόρων

(*) Σημ. Μεταφρ.—Ὁ Ἄρης ἐστὶν ὁ τέταρτος τῶν πλανητῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡλιακοῦ συστήματος. Ἡ μέση αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις ὑπολογίζεται, ὅτι ἰσοῦται πρὸς 56,350,000 λεύγας, ἡ 223 δις ἑκατομ. 400 ἑκατομ. μέτρα. Στρέφεται περὶ μὲν τὸν ἥλιον ἐντὸς ἐνὸς ἔτους καὶ 322 ἡμερῶν γήινου χρόνου, περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτοῦ ἐντὸς 24 ὥρων, 37 πρωτολεπτῶν καὶ 23 δευτερολεπτῶν. Ἡ ἐλλειψοειδὴς αὐτοῦ τροχιά ἔχει ἑκτασιν 362 000 000 λευγῶν ἡ 4,448,000,000.000 μέτρων. Ἡ περὶ τὴν τροχιά αὐτοῦ μέση ταχύτης ὑπολογίζεται, ὅτι ἰσοῦται πρὸς 6 λεύγας. ἡ 24,000 μέτρα ἀνὰ πᾶν δευτερολεπτόν. Ἡ διάμετρος αὐτοῦ ὑπολογίζεται, ὅτι ἰσοῦται πρὸς 1,690 λεύγας, ἡ 6,760.000 μέτρα. Ἡ ἔγκλισις τοῦ ἄξονος ἐπὶ τῆς τροχιάς αὐτοῦ εἶναι 28°, 42'.

ἀπορῶντα ἀπαντῶμεν ἐν τῇ ἐκδιδομένῃ εἰσέτι «Δημῶδει Ἀστρονομία» ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς γάλλου ἀστρονόμου. Καμὶλ Φλαμμαριὼν ὡς ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκει ἐν τοῖς ἐξῆς :

Γινώσκουμεν ἤδη, ὅτι ὁ Ἄρης στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον, δορυφορούμενος ὑπὸ δύο μικρῶν δορυφῶρων. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῶν, ἐγένετο νεωστὶ τῷ 1877 ὑπὸ τοῦ Ἀζάφ Χάλ ἐκ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Οὐασιγκτῶνος, τῇ βοήθειά τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν τηλεσκοπειῶν, τὰ ὅποια μέχρι τοῦ νῦν κατεσκευάσθησαν. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῶν δὲν ἐγένετο τυχαίως, ὅπως πλῆθος μικρῶν πλανητῶν καὶ κομητῶν, ἀλλὰ διὰ συστηματικῆς ἀναζητήσεως καὶ ἐρεῦνης. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀστρονόμων καίτοι ἐσυνήθισαν ἤδη, ὅπως οἱ χυδαῖοι τῶν θνητῶν ν' ἀναγινώσκωσιν ἐν τοῖς κλασικοῖς συγγράμμασι τὴν τετριμμένην πλέον καταστάσαν φράσιν «ὁ Ἄρης δὲν ἔχει δορυφόρους», οὐχ ἥττον ὅμως τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς βεβαιότητος ταύτης, ἐζήτουν διὰ παντὸς τρόπον νὰ ὑποκλέψωσι τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, τὰ ὅποια αὕτη κρύπτει πάντοτε ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐρευνητοῦ. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐβολυδοσκοποῦν τὰ παρὰ τὸν Ἄρην γειτνιαζόντα μέρη, ἀλλὰ τὰ ὄργανα, τὰ ὅποια τέως μετεχειρίζοντο, κατὰ πολὺ ὑπελείποντο τοῦ νέου ὀπτικοῦ ὀργάνου τοῦ ἐν Οὐασιγκτῶνι κατασκευασθέντος, τοῦ ὁποίου ὁ ἀντικειμενικὸς φακὸς ἔχει διάμετρον ὑπὲρ τὰ 66 ἑκατοστόμετρα, τὸ ὅλικόν αὐτοῦ μῆκος ἐστὶ 10 μέτρων, ἡ ὀπτικὴ αὐτοῦ ἐντάσις αὐξάνει τὰ τηλεσκοπούμενα ἀντικείμενα 1300άκις καὶ τὸ ὁποῖον κινεῖται ἀντιθέτως ὡς πρὸς τὴν ἡμερησίαν κίνησιν τῆς γῆς διὰ μηχανισμοῦ ὥρολογίου ἔχοντος ἐντελεστάτην ἀκρίβειαν. Τῇ βοήθειά τοῦ ἐντελοῦς τούτου ὀργάνου, ὁ περιφανὴς ἀμερικανὸς ἀστρονόμος ἐπεχείρησε τὴν μετὰ προσοχῆς ἐξέτασιν τῶν περὶ τὸν Ἄρην μερῶν περὶ τὰς ἀρχὰς αὐγούστου τοῦ 1877, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡδύνατο νὰ παρατηρῇ λεπτομερέστερον τὸν γείτονα τοῦτον πλανήτην, εὐρισκόμενον τότε ἐν τῷ περιγείῳ αὐτοῦ. Διὰ τῶν ἐπισταμένων αὐτοῦ παρατηρήσεων κητύχθησε ν' ἀνακαλύψῃ ἕνα δορυφόρον τὴν νύκτα τῆς 11 καὶ ἕτερον τὴν νύκτα τῆς 17.

Ἡ νέα αὕτη ἀνακάλυψις διεδόθη ἀστραπιαίως ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων. Οἱ πλεῖστοι ὅμως αὐτῶν μετ' ἀμφιβολίας παρεδέξαντο τὴν εἰδήσιν ταύτην μεχριστοῦ ἔλαβον λεπτομερεστέρας γνωστοποιήσεις. Ἡ πρώτη αὐτῶν φροντίς, φυσικῶς, ὑπῆρξε νὰ προσπαθήσωσι νὰ ἐξελέγξωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς εἰδήσεως ταύτης. Ὅθεν ὀκτὼ ἡμέραι δὲν εἶχον εἰσέτι παρελθεῖν ἀπὸ τῆς εἰδήσεως ταύτης καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀστεροσκοπειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης διευθύνοντα τὰ ἐντελέστερα τῶν τηλεσκοπειῶν αὐτῶν πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, ἐπείσθησαν περὶ τῆς ὑπάρξεως, ἂν οὐχὶ ἀμέσως καὶ τῶν δύο δορυφῶρων, τοῦλάχιστον τοῦ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Ἀρεως ἀπωτέρου, διότι οὗτος εὐκολώτερον ἡδύνατο νὰ παρατηρηθῇ. Σήμερον οἱ δύο οὗτοι νέοι κόσμοι ἱκανῶς ἐπισταμένως παρατηρήθησαν, ὥστε προσδιωρίσθησαν καὶ τὰ ἀστρονομικὰ αὐτῶν στοιχεῖα.

Ἰδοὺ αὐτά.

Στρέφονται περὶ τὸν Ἄρην, κείμενοι σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἰσημερινοῦ αὐτοῦ.

Αἱ τροχιαί αὐτῶν εἰσι σχεδὸν κυκλικαί.

Ὁ ἀπώτερος ἐκτελεῖ τὴν περὶ τὸν Ἄρην περιφορὰν αὐτοῦ ἐντὸς 30 ὥρων καὶ 18 λεπτῶν.

Ὁ πλησιέστερος ἐντὸς 7 ὥρων καὶ 39 λεπτῶν.

Ἡ ἀπόστασις τοῦ ἀπωτέρου ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Ἀρεως ἐστὶ 32", 5.

Ἡ ἀπόστασις τοῦ πλησιεστέρου ἐστὶ 13", 0.

Ἡ διάμετρος τοῦ Ἀρεως ἐστὶν 9", 57.

Ἄν δὲ τὰς τρεῖς τελευταίας ταύτας γωνιακὰς ἀξίας ὑπολογίσωμεν εἰς χιλιόμετρα λαμβάνομεν: Διάμετρος τοῦ Ἀρεως χιλιόμετρα 6.760.—

Ἀπόστασις τοῦ ἐξωτε-

ρικοῦ δορυφόρου

»

20.116.—

Ἀπόστασις τοῦ ἐσωτε-

ρικοῦ δορυφόρου

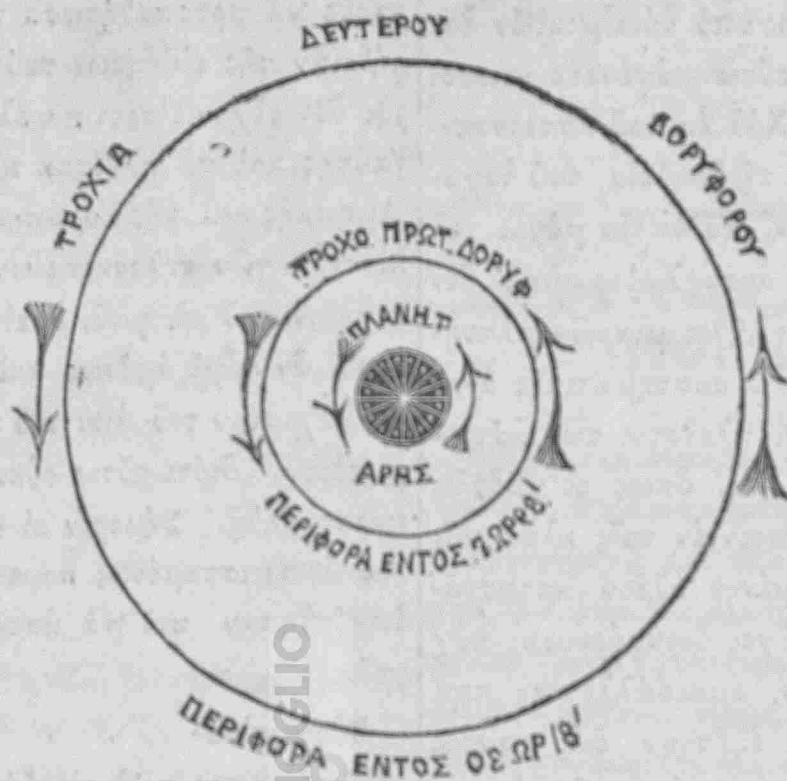
»

6.051.—

Αἱ ἀποστάσεις ὅμως αὗται ὑπελογίσθησαν οὐχὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἀρεως. Οὕτως ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου μέχρι τοῦ πρώτου δορυφόρου ὑπάρχει ἀπόστασις 6.051 χιλιομέτρων, ἡ 1500 σχεδὸν λευγῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου μέχρι τοῦ δευτέρου δορυφόρου ὑπάρχει ἀπόστασις

5,000 λευγῶν. Ἐνῷ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Σελήνης μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Γῆς ὑπάρχει ἀπόστασις 96,000 λευγῶν. Μεταξὺ λοιπὸν τοῦ πρώτου δορυφόρου καὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Σελήνης διάστημα. δὲν ὑπάρχει ὁ ἀναγκαῖος χώρος διὰ νὰ τεθῇ ἄλ-

λη σφαῖρα ἴση τῷ Ἄρει· ἐνῷ ἀπαιτοῦνται εἴκοσιν ἐννέα γῆναι σφαῖραι νὰ τεθῶσι διὰ νὰ συνδεθῇ διὰ γεφύρας τὸ μεταξύ τῆς ἡμετέρας Γῆς καὶ τῆς Σελήνης διάστημα.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ἈΡΕΩΣ.

Τὸ σχεδιογράφημα, τὸ παριστὸν τὸ Συστήμα τοῦ Ἄρεως ἐχαράχθη ἐπὶ μετρικῆς κλίμακος, ἐνθα 1 χιλιοστόμετρον μήκους ἀναλογεῖ πρὸς 1 δευτερόλεπτον γωνιακῆς ἀξίας. Δυνάμεθα δὲ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ὑφισταμένην διαφορὰν μεταξὺ τοῦ συστήματος τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ τῆς Γῆς, παρατηροῦντες, ὅτι ἂν ἡ σφαῖρα αὕτη τοῦ Ἄρεως παρίστα τὴν Γῆν, ὠφείλομεν ἐν τῇ αὐτῇ κλίμακι νὰ θέσωμεν τὴν Σελήνην ἐν ἀποστάσει 28 ἑκατοστομέτρων ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς.

Ἴδου λοιπὸν σύστημα λίαν διάφορον τοῦ τῆς Γῆς καὶ τῆς Σελήνης. Ἀλλὰ τὸ παραδοξότερόν ἐστίν ἡ ταχύτης διὰ τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος δορυφόρος τοῦ Ἄρεως στρέφεται περὶ τὸν πλανήτην αὐτοῦ. Ἡ περιφορὰ αὕτη ἐκτελεῖται ἐντὸς 7 ὥρων καὶ 39 πρωτολέπτων, ἐνῷ ὁ Ἄρης αὐτὸς στρέφεται περὶ ἑαυτὸν ἐντὸς 24 ὥρων, 37 πρωτολέπτων καὶ 23 δευτερολέπτων, ἥτοι ὁ δορυφόρος στρέφεται ταχύτερον τοῦ πλανήτου αὐτοῦ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀντιβαίνει πρὸς ἀπάσας τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦ νῦν εἶχομεν περὶ

τῶν νόμων τοῦ σχηματισμοῦ τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Οὕτως ἐνῷ ὁ ἥλιος φαίνεται στρεφόμενος ἐπὶ τοῦ Οὐρανοῦ τῶν κατοίκων τοῦ Ἄρεως κατὰ τὴν βραδεῖαν ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ πλανήτου, ἥτοι ἐντὸς 24 ὥρων καὶ τινων λεπτῶν, ὁ πρῶτος δορυφόρος διατρέχει ὁλόκληρον τὴν περὶ τὸν πλανήτην αὐτοῦ τροχίαν ἐντὸς τοῦ τρίτου τῆς ἡμέρας.

Ἐκ τούτου προκύπτει ὥστε ν' ἀνατέλλῃ ἀπὸ τῆς δύσεως καὶ νὰ δῶ ἑῖς τὴν ἀνατολήν! Διερχόμενος ὑπὸ τὸν δεῦτερον δορυφόρον προξενεῖ αὐτῷ κατὰ χρονικὰ διαστήματα ἐκλείψεις· διατρέχει ἀπάσας αὐτοῦ τὰς φάσεις ἐντὸς 11 ὥρων, ἕκαστον δὲ τέταρτον τῶν φάσεων αὐτοῦ δὲν διαρκεῖ οὔτε τρεῖς ὥρας. Ὅποιος παράδοξος κόσμος!!

Οἱ δορυφόροι οὗτοι εἰσιν ἐλάχιστοι κατὰ τὸν ὄγκον· εἰσὶ δηλαδή τὰ ἐλάχιστα τῶν οὐρανίων σωμάτων, τὰ ὁποῖα γινώσκουμεν, ἀλλ' ἡ λάμψις τοῦ πλανήτου αὐτῶν ἐμποδίζει ἡμᾶς νὰ καταμετρήσωμεν αὐτὰ ἀκριβῶς. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ

πλησιέστερος αὐτῶν ἐστὶν ὁ ὑγκοδέστερος καὶ παρέχει λάμπιν ἀστέρος τοῦ 10ου μεγέθους, ἐνῶ ὁ δεύτερος παρέχει λάμπιν ἀστέρος τοῦ 12ου μεγέθους. Κατὰ τὰς ἀκριβεστεράς φωτομετρικὰς καταμετρήσεις, ὁ μὲν πρῶτος φαίνεται, ὅτι ἔχει 12 χιλιομέτρων διάμετρον, ὁ δὲ δεύτερος 10 χιλιομέτρων. Ὁ ὑγκοδέστερος τῶν δὲ δύο τούτων κόσμων ἡκιστα ἐστὶ μεγάλητερος τῶν Παρισίων. Ὁφείλομεν λοιπὸν νὰ τιμήσωμεν αὐτοὺς διὰ τοῦ τίτλου «κόσμοι;» Οὗτοι δὲν ἔχουσι μέγεθος οὔτε γήϊνης ἡπείρου, οὔτε αὐτοκρατορίας, οὔτε βασιλείου, οὔτε νομοῦ, οὔτε ἐπαρχίας. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ Καῖσαρ, ὁ Κάρολος ὁ Μέγας, ὁ Ναπολέων ἡκιστα ἴσως ἤθελον φροντίζειν διὰ νὰ δεχθῶσι τὸ σκῆπτρον αὐτῶν. Ὁ Γκουλλιδὲ ἴσως ἤθελε ποιεῖν θαύματα μετ' αὐτῶν Τίς οἶδεν; Ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἡ ματαιότης τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ γενικῶς ἐν εὐθείᾳ λόγῳ τῆς μετριότητος αὐτῶν, αἱ μικροσκοπικαὶ λογικαὶ σίλφαι, αἵτινες βρυάζουσιν ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἔχουσιν ἴσως ἐπίσης στρατοὺς μονίμους καὶ διαρκεῖς, οἱ ὅποιοι ἀλληλοκτονοῦνται χάριν τῆς κόκκου ἄμμου κατοχῆς(*).

Οἱ δύο οὗτοι μικροὶ δορυφόροι ἔλαβον ὑπὸ τοῦ

(*) Σημ. Συγγραφέως. — Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἴσως ἀποροῦσιν ἤδη διατὶ οἱ δορυφόροι οὗτοι τοῦ Ἀρεως δὲν ἀνεκαλύφθησαν πρὸ πολλοῦ χρόνου· ἐπίσης δικαιοῦνται νὰ ἐρωτήσωσιν ἑαυτοὺς μήπως οὗτοι εἰσι κόσμοι νεωστὶ δεδημιουργημένοι; Χωρὶς ν' ἀρνηθῶμεν τὴν πιθανότητα ὑπαρχούσης εἰσέτι ἐν ἐνεργείᾳ ἐκσπενδόνσεως δορυφόρων ἐκ διαφόρων πλανητῶν, ἡ πλανητῶν ἐκ τοῦ Ἡλίου, δὲν εἶναι ὅμως ἀναγκαῖον νὰ παραδεχθῶμεν νέαν γενομένην ἐκσπενδόνσιν διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν νεωστὶ γενομένην ἀνακάλυψιν τῶν δύο τούτων δορυφόρων. Ἡ ἀναζήτησις καὶ ἔρευνα τούτων ἐπισταμένως ἐγένετο τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν τηλεσκοπίων, τὸ ὅποτον διηυθύνετο τέως ἐπὶ τοῦ Ἀρεως ὑπ' ἀστρονόμου λεπτερευνητοῦ καὶ ἐπιμόνου, καὶ ἐν ἐποχῇ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος οὗτος εὗρίσκετο ὑπὸ τοὺς εὐνοϊκωτέρους ὁρους τῆς δυνατῆς παρατηρήσεως αὐτοῦ. Ἰδού λοιπὸν τοσοῦτοι ὅροι, διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ γεγονός. Βέβαιον δὲ σχεδὸν ὑπάρχει, ὅτι οἱ δορυφόροι οὗτοι δὲν εἶναι νεοσχημάτιστοι. Προσθετέον πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ὀφείλεται μᾶλλον γυναικεῖᾳ ὁλως πρὸς τὴν ἔρευναν ἐπιμονῇ, διότι ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἐ-

ἀνακαλύψαντος αὐτοὺς τὰ ὀνόματα «Δεῖμος» καὶ «Φόβος» πρὸς ἀνάμνησιν τῶν δύο στίχων τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὁμήρου (Ραψωδία Ο στίχ. 419—420), διὰ τῶν ὁποίων ὁ ποιητὴς παρίστησι τὸν Ἄρην, κατερχόμενον ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀσκαλάφου. «Ὡς φάτο, καὶ ῥ' ἵππους κέλετο Δεῖμον τε Φόβον τε αὖτε ζευγνύμεν, αὐτὸς δ' ἐντε' ἐδύσετο παμφανό-
[ωντα.]»

(«Οὕτως εἶπε· καὶ τὸν μὲν Δεῖμον καὶ τὸν Φόβον [διέταξε τοὺς ἵππους αὐτὸς δ' ἐνεδύσατο τ' ἀκτινοβο-
[λοῦντα αὐτοῦ ὄπλα.])

Καὶ Φόβος μὲν ὀνομάζεται ὁ πλησιέστερος, Δεῖμος δὲ ὁ ἀπώτερος.

Ἐξ ἀναλογίας ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ὑπέπτευσεν τὴν ὑπαρξίν τῶν μικρῶν τούτων σφαιρῶν, καὶ οἱ βαθέως σκεπτόμενοι συχνάκις ἔλεγον, ὅτι ἐπειδὴ ἡ Γῆ ἔχει ἓνα δορυφόρον, ὁ Ἄρης ὀφείλει νὰ ἔχῃ δύο, ὁ Ζεὺς τέσσαρας, ὁ Κρόνος ὀκτὼ, οἱ ὅποιοι καὶ πράγματι ὑπάρχουσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις ἀπεδείχθη ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν λογικῶν τούτων συλλογισμῶν, ὧν τῶν καθαρῶς ἀνθρωπίνων, τούτου ἕνεκα οὐδεμίαν πλέον ἀξίαν ἀπέδιδον αὐτοῖς, τὴν ὁποίαν πράγματι δὲν κατεῖχον. Ἄλλως δυνάμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ πλανήτης Οὐρανὸς ἔχει 16 δορυφόρους καὶ ὁ Ποσειδῶν 32. Καὶ τοῦτο μὲν ἐστὶ δυνατόν, ἀλλ' οὐδὲν περὶ τούτου γινώσκουμεν καὶ ἐπομένως οὐδὲν δικαίωμα ἔχομεν νὰ παραδεχώμεθα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πιθανήν. Σπουδαία ἐπίσης ἐστὶν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἀκολουθοῦ ἀποσπάσματος ἐκ τοῦ λαμπροῦ συγγράμματος, τοῦ ὀνομαζομένου «Μικρομέγας» καὶ συγγεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Βολταίρου τῷ 1750.

«... Οἱ ἡμέτεροι περιηγηταὶ ἀναχωροῦντες » ἐκ τοῦ Διὸς διήλθον ἑκτασιν σχεδὸν ἑκατὸν ἐ- » κατομμυρίων λευγῶν καὶ παρέπλεον παρὰ τῷ

σπέρᾳ ματαίως ὁ ἐν λόγῳ ἀστρονόμος ἔστρεψε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸ τηλεσκόπειον αὐτοῦ, ἐπὶ τέλους παρητήθη τῆς ἐρεύνης. Ἀλλ' ἡ Κυρία Χάλ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἐρευνήσῃ εἰσέτι ἐπὶ τινα χρόνον... Καὶ ἀνεκάλυψε αὐτόν.

» πλανήτη Ἄρει. Τότε εἶδον δὺω σεληνας,
 » αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦσι τὸν πλανήτην τοῦτον,
 » ὑπεξέφευγον ὅμως ἀπὸ τῶν ὁμμάτων τῶν ἡ-
 » μετέρων ἀστρονόμων. Γινώσκω καλῶς, ὅτι ὁ
 » Π. Κάστελ θέλει γράψαι κατὰ τῆς ὑπάρξεως
 » τῶν δύο τούτων σεληνῶν· ἀλλ' ἐπικαλοῦμαι
 » τὴν κρίσιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συλλογίζονται
 » ἀναλογικῶς. Οἱ ἀπλοῖ ἐκεῖνοι φιλόσοφοι γι-
 » νώσκουσι πόσον δύσκολον ἦθελεν εἶσθαι, ὁ Ἄ-
 » ρης, ὁ ὁποῖος τοσοῦτόν ἐστι μακρὰν ἀπὸ τοῦ
 » Ἡλίου, νὰ διετρέχη τὸ διάστημα ἄνευ δύο
 » σεληνῶν. Ὅπως δὴ ποτε ὅμως οἱ ἡμέτεροι περι-
 » ηγηταί, ἐπειδὴ εἶδον αὐτὸν τοσοῦτον μικρόν,
 » ἐφοβήθησαν μήπως δὲν εὕρωσι τὰ πρὸς ὕπνον
 » ἀναγκαῖα καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν αὐ-
 » τῶν.»

Ἰδοὺ ἄνευ ἀντιλογίας προφητεία σαφειστάτη,
 ἰδιότης σπανία ἐν τῷ εἶδει τῶν συγγραμμάτων
 τούτων. Τὸ ἀστρονομικο-φιλοσοφικὸν μυθιστό-
 ρημα Μικρομέγας ἐθεωρήθη μίμησις τοῦ
 Γκευλλιέ. Ἦδη ἀνοίγοντες καὶ τὸ περίφημον
 σύγγραμμα τοῦ Σουίφτ συγγραφέν περὶ τὸ
 1720 ἀναγινώσκμεν αὐτολεξεῖ ἐν τῷ Π. Κε-
 φαλαίῳ περὶ τῆς περιηγήσεως εἰς τὴν Λαπού-
 ταν τὰ ἐξῆς.

α Οἱ τοῦ μέρους τούτου ἀστρονόμοι διέρ-
 » χονται τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς αὐτῶν παρατη-
 » ροῦντες τὰ οὐράνια σώματα τῇ βοήθειᾳ ὀργά-
 » νων, τὰ ὁποῖα εἰσι μᾶλλον ἐντελέστερα τῶν
 » ἡμετέρων. Γενομένων περισσοτέρων ὑπ' αὐ-
 » τῶν ἀνακαλύψεων, ἀριθμοῦσιν ἐκεῖνοι 40,000
 » ἀπλανῶν ἀστέρων, ἐνῷ ἡμεῖς, κατὰ τοὺς ἡμε-
 » τέρους ὑπολογισμοὺς δὲν ἀριθμοῦμεν οὔτε τὸ
 » τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τούτου. Πρὸς τούτοις ἀνε-
 » κάλυψαν καὶ δὺω μικροτέρους ἀστέ-
 » ρας, ἧ ὁρυφόρους, στρεφόμε-
 » νους περὶ τὸν Ἄρην, ἐκ τῶν ὁποίων
 » ὁ μὲν πλησιέστερος τοῦ πλανήτου εὕρσκεται
 » ἐν ἀποστάσει ἀπὸ τοῦ κέντρου αὐτοῦ τρι-
 » πλασίου τῆς τοῦ πλανήτου διαμέτρου, ὁ
 » δὲ ἀπώτερος ἐν ἀποστάσει πενταπλασίᾳ τῆς
 » αὐτῆς διαμέτρου. Καὶ ἡ μὲν περὶ τὸν Ἄρην
 » περιφορὰ τοῦ πρώτου ἐκτελεῖται ἐντὸς 10 ὡ-
 » ρῶν, ἡ δὲ τοῦ δευτέρου ἐντὸς 21 ὡρῶν· ὥστε

» τὰ τετράγωνα τῶν χρόνων εἶσιν ἀνάλογα τῶν
 » κύβων τῶν ἀποστάσεων ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀπο-
 » δεικνύεται, ὅτι καὶ τὰ σώματα ταῦτα ὑπεί-
 » κουσι τοῖς αὐτοῖς νόμοις τῆς βαρύτητος, ἐν
 » τοῖς ὁποῖοις καὶ τ' ἄλλα οὐράνια σώματα.»

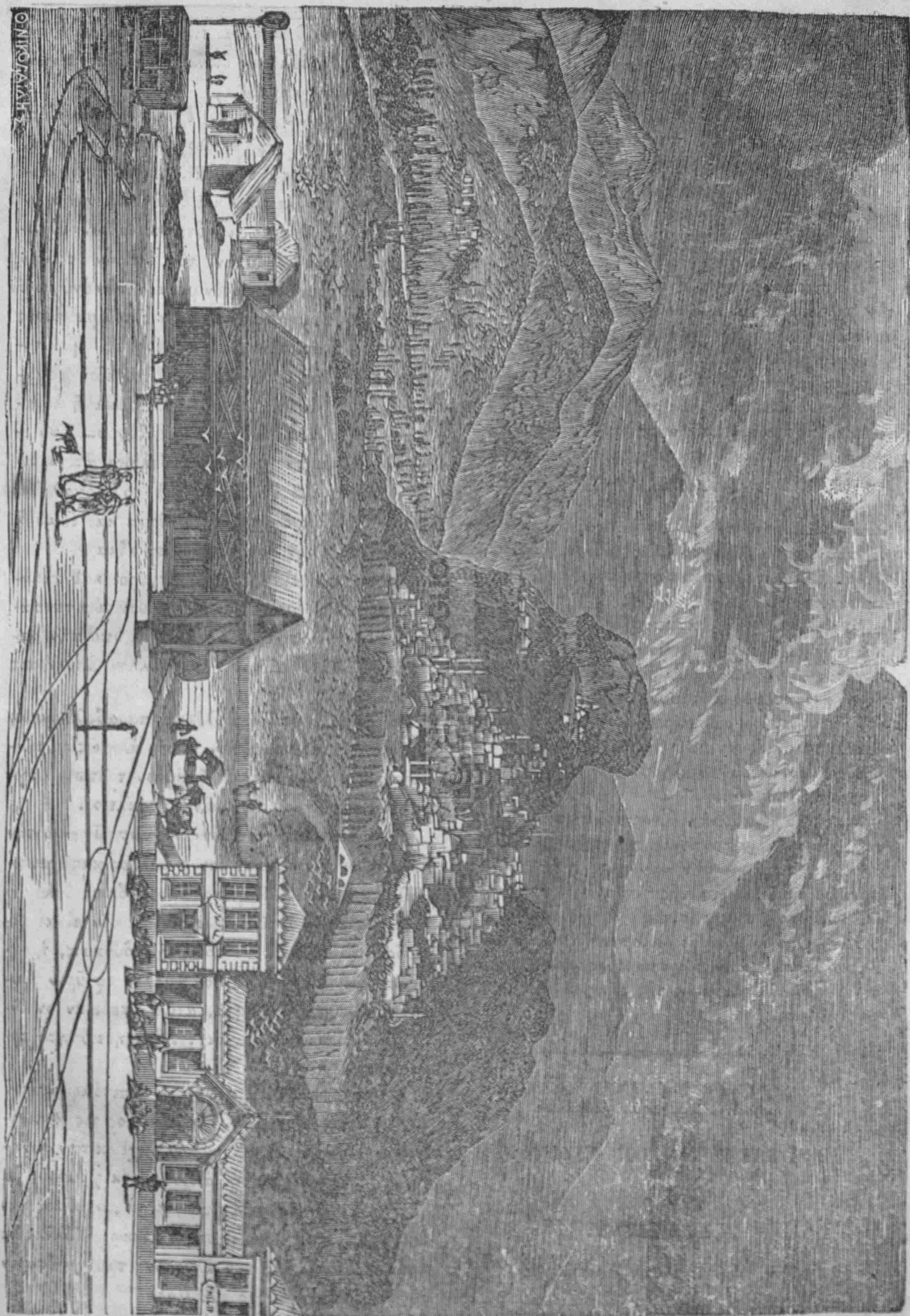
Ἐκ τῆς διπλῆς ταύτης προγνώσεως τί δυνά-
 μεθα νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῶν δύο ὁρυφόρων
 τοῦ Ἄρεως; Βεβαίως αἱ προφητεῖαι, περὶ τῶν
 ὁποίων πολὺς ἐγένετο λόγος ἐν τισι δογματικοῖς
 συλλογισμοῖς, οὔτε πάντοτε σαφεῖς ὑπῆρξαν,
 οὔτε ἡ κατὰ σύμπτωσιν ἀναγνώρισις τῆς ἀλη-
 θείας αὐτῶν τοσαύτην ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν.
 Ὅπως δὴ ποτε ὅμως, πρόδηλόν ἐστιν, ὅτι οὐδεὶς
 παρετήρησεν αὐτοὺς πρὸ τοῦ 1877 καὶ ὅτι ἡ
 ἀνακάλυψις αὕτη ὀφείλεται τῷ ἰδιοτρόπῳ ἔργῳ
 τῆς τύχης. Πρὸς τούτοις δυνάμεθα νὰ συμπε-
 ράνωμεν, ὅτι ὁ ἄγγλος καὶ ὁ γάλλος συγγρα-
 φεὺς ἔγραψαν οὕτως, εἰρωνίως ἔνεκα, κατὰ τῶν
 μαθηματικῶν, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ 1610 ὁ Κέπλερ
 λαβὼν τὴν εἰδήσιν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ὁρυ-
 φόρων τοῦ Διὸς, ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ
 Οὐάχενφελς, ὅτι αὐτὸν μόνον ἡ ὑπαρξίς τῶν ὁ-
 » ρυφόρων τούτων ἐφαίνετο αὐτῷ πιθανή, ἀλλ'
 » ἡδύναντο προσέτι ν' ἀνακαλύψωσιν ἀναμφιδό-
 » λως καὶ δὺω περὶ τὸν Ἄρην, ἔξ, ἢ ὀκτὼ περὶ
 » τὸν Κρόνον καὶ ἴσως ἓνα περὶ τὴν Ἀφροδίτην
 » καὶ τὸν Ἑρμῆν.» Ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα νὰ
 μὴ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ ἀναλογικὸς οὗτος συλ-
 λογισμὸς εὗρέθη σύμφωνος πρὸς τὴν πραγμα-
 τικότητα.

Ὅπως δὴ ποτε ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἀποτελεῖ ἐν
 τῶν σπουδαιωτέρων ἔργων τῆς συγχρόνου ἡμῶν
 ἀστρονομίας.

(Μετάφρασις Ν. Κ. ΜΑΚΑΡΟΥ.)

Η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ

Εἰς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Θράκης ἐπεκτείνεται
 ἡ Φιλιππούπολις, δώδεκα ὥρας ἀπέχουσα τῆς
 Ἀδριανουπόλεως. Ἡ Φιλιππούπολις εἶναι ἐκτι-
 σμένη ἐπὶ τριῶν λόφων, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς βυ-
 ζαντινῆς ἐποχῆς ὠνομάζετο Τριμάντιον.
 Ἐκ τῶν λόφων τούτων ὁ μὲν καλεῖται πρὸς νότον
 καὶ καλεῖται λόφος τῶν Σχοινοδατῶν (Τσανπαί-

τεπέ), ὁ ἕτερος ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ ὀνομάζεται Μουσεῖος (Νεμπέτ-τεπέ) καὶ ὁ τρίτος Εὐμαλπίας (Ταξιμ-τεπέ). Παρὰ τοῖς εἰρημένοις λόφοις ὑπάρχουσι τέσσαρες ἄλλοι, ὁ Νυμφαῖος (Τσίν-τεπέ), ἡ Κρηνίς, ἡ Σκάφη τοῦ Κράλη Μέρη, καὶ ἡ Καμπάνα (Σαάτ-τεπέ).

Ἡ Φιλιππούπολις λοιπὸν ἐκτισμένη ἐπὶ λόφων, σχηματίζει πολλὰς ἀκροπόλεις κάτωθεν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ ὑποκειμένη πόλις περιτειχισμένη δι' ὀχυρῶν τειχῶν.

Ἡ κτίσις τῆς Φιλιππουπόλεως ἀποδίδεται εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Φίλιππον τὸν Ἀμύντου ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη οὕτω· πλεῖστα ἀρχαῖα μνημεῖα ἀνακαλυφθέντα ἐν τῇ ἑλληνικωτάτῃ ταύτῃ πόλει ἀποδεικνύουσι τὴν ἐν τῇ ἀρχαιότητι σπουδαιότητα αὐτῆς. Ἐκτὸς τούτου οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἔχοντες ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὴν αὐτὴν θρησκείαν, γλῶσσαν καὶ ἔθιμα διετήρησαν αὐτὰ μέχρι τοῦ νῦν, γνωστὴ δὲ εἶναι ἡ διανοητικὴ πρόοδος τῶν κατοίκων τῆς Φιλιππουπόλεως μετὰ τὴν ἄλωσιν. Νεῦς ἐμπορικὸς ὠδήγησεν αὐτοὺς μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, πολλοὶ δὲ Φιλιππουπολῖται ἀποκατασταθέντες ἐν Καλκούτῃ ἐκτίσαν καὶ ναὸν ἐν αὐτῇ.

Ἡ Φιλιππούπολις κατεκτήθη ὑπὸ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς ἐπὶ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Α' τῷ 1362, λέγεται δὲ ὅτι οἱ Τούρκοι ἐπεσκέυασαν τὰ τείχη τῶν ἀκροπόλεων κατασταθείσης τῆς πόλεως ἑδρας τοῦ βεζύρου. Σήμερον ἡ πόλις αὕτη κατοικεῖται τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων, Τούρκων καὶ Βουλγάρων, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν αὐτῇ καὶ Ἀρμένιοι καὶ Ἑβραῖοι.

Μετὰ τὰ συμβάντα ὅμως τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου ἡ Φιλιππούπολις ὑπέστη πολλὰς καταστροφάς, κατὰ δὲ τὴν συνήθηκην τοῦ Βερολίνου ἐγένετο πρωτεύουσα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Οἱ Βούλγαροι σχισματικοὶ οἱ πρῶν δοῦλοι τῶν Ἑλλήνων, ἤδη δὲ αὐτοχειροτόνητοι κύριοι αὐτῶν καταβάλωσι πάσας προσπάθειάς ὅπως ἀποξενώσωσι πᾶν ἑλληνικὸν ἐκ τῆς ἑλληνικωτάτης ταύτης πόλεως.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ENTOMΩΝ.

Α'.

ΑΙΤΕΡΑ.

Τὴν τάξιν τῶν ἀπτέρων ἀποτελοῦσι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς οἱ ψύλλοι καὶ οἱ φθειρες. Τὸ γέ-

νος τῶν ψύλλων διαιρεῖται εἰς πλεῖστα εἴδη ὧν τὴν περιγραφὴν θέλωμεν διαλάβει ἐν συντόμῳ ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ.

Ὁ κοινὸς ψύλλος (Σχ. 1.) ἔχει σῶμα ὠσειδές, περικαλυπτόμενον ὑφ' ἐπιδερμίδος μελάγχρου, στιλπνῆς καὶ ἀρκετὰ ἰσχυρᾶς. Ἡ διάρρηξις αὐτῆς προξενεῖ τὸν λεπτὸν καὶ ξηρὸν ἐκείνον κρότον ὃν τασάκις ἀκούει τις, ὅτε συλλαβὼν εὐτυχῶς μετὰ μακρὰν ἔρευναν τὸν ἐχθρὸν τοῦτον τῆς ἡσυχίας του, θλᾶ αὐτὸν μεταξὺ τῶν ὀνύχων.

Ἡ κεφαλὴ του, μικρὰ ἀνολόγως τοῦ μεγέθους τοῦ σώματός του, εἶναι πεπιεσμένη ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἰσὶ μεγάλοι καὶ στρογγύλοι. Ὑπὸ τὰ κυλινδρικοῦς κεράτια του ἅτινα κινεῖ ἀδικοκῶς, ἐξέχουσι δύο ἱπιμήκη, λεπτὰ καὶ ὀδοντωτὰ ὀβελίδια ἅτινα τῷ χρησιμεύουσι διὰ νὰ κεντᾷ. Διὰ τοῦ ἐργαλείου ἐκείνου ὁ ψύλλος διατρύχῃ τὸ δέρμα καὶ ἐκμυζᾷ τὸ πρὸς διατροφήν του ἀναγκαῖον αἷμα.

Οἱ πόδες του εἰσὶ μακροί, ἰσχυροὶ καὶ ἀκανθώδεις. Οἱ δύο ἐμπρόσθιοι ἀπέχουσι τῶν τεσσάρων ἄλλων καὶ σχεδὸν εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν κεφαλὴν. Οἱ ὀπίσθιοι εἰσιν οἱ μᾶλλον ἐπιμήκεις καὶ εὐρωστοί.

Τὰ ἄλματα τῶν ψύλλων, παραβαλλόμενα πρὸς τὸ ἀνάστημα αὐτῶν, εἰσὶν ἀληθῶς γιγαντιαῖα καὶ ἡ δύναμις τῶν ζωύφιων τούτων, συγκριτικῶς τοῦ ὄγκου των, εἶναι ἡράκλειος.

Ἴσως μειδιάσῃ τις τῶν ἀναγνωστῶν διὰ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην, ὅτι ὁ ψύλλος κατέχει ἡράκλειον δύναμιν. Παρακατιόντες ὅμως θέλομεν ἀποδείξει ὅτι ἡ διαβεβαίωσις αὕτη δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ. Ὅπως καταδειχθῇ ἡ δύναμις, ἡ εὐπειθεῖα καὶ ἡ προθυμία τοῦ ψύλλου ἐρεῦρον θαυμάσια τινα μηχανήματα, ἅτινα ἀπεδείκνυσεν ἐν ταύτῃ καὶ τὴν ἀξιοθαύμαστον ἐπιτηδειότητα ἐργατῶν τινῶν.

Ὁ Ζεφφρὺ διηγεῖται, ἐν τῇ Ἐπιτόμῳ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑντόμων, ὅτι Ἀγγλὸς τις κατῳρθεωσεν, δι' ὑπομονῆς καὶ κόπου οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων, νὰ κατασκευάσῃ ἄλυσσον ἐκ χρυσοῦ με κλειθρον, ἴσην πρὸς δάκτυλον κατὰ τὸ μήκος καὶ τῆς ὁποίας τὸ βάρος ἐξισοῦτο κόκκῳ. Ψύλλος δὲ προσδεδεμένος εἰς τὴν ἄλυσσον ταύτην ἔστυρεν αὐτὴν μετὰ μεγίστης εὐκολίας.

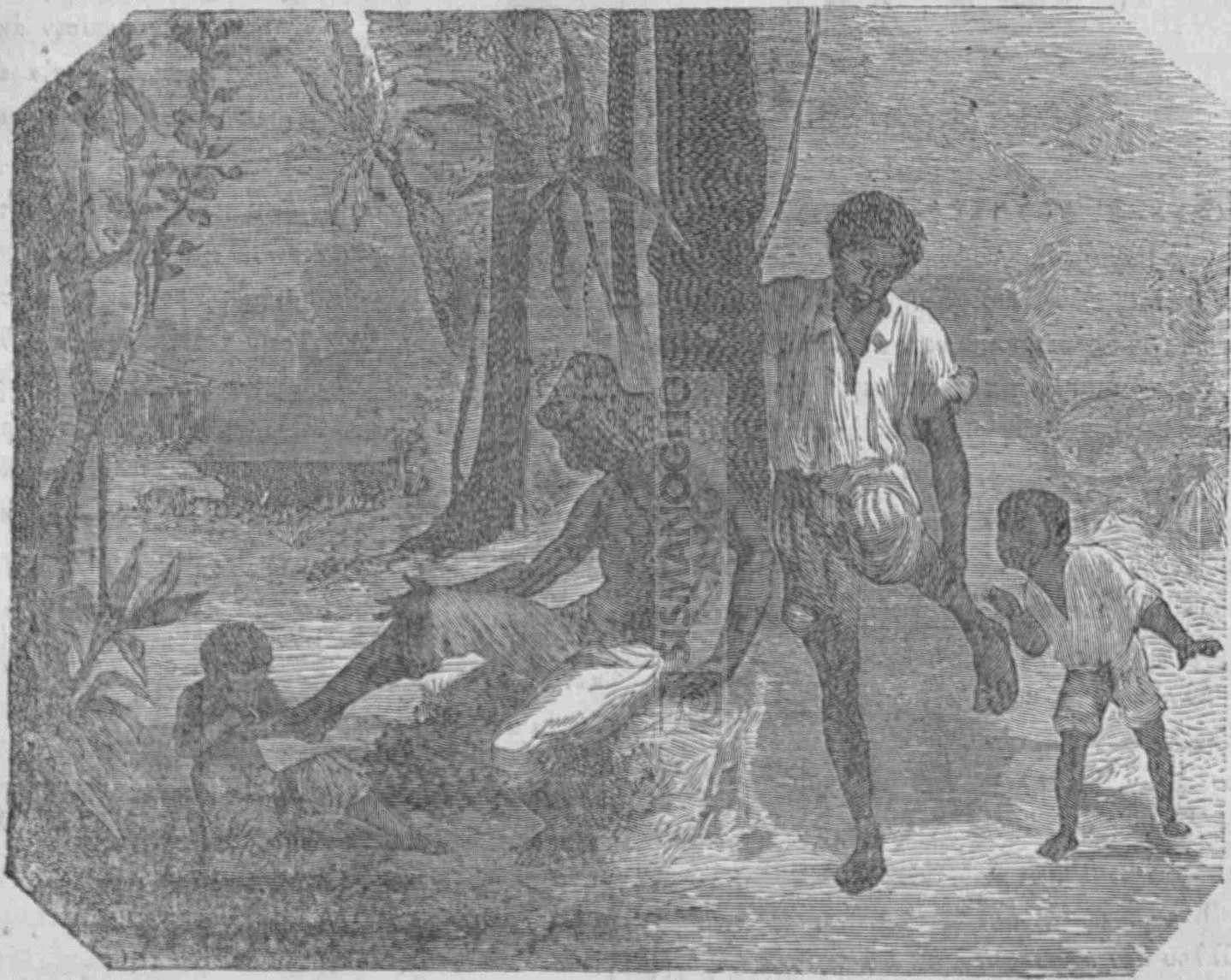
Ὁ αὐτὸς φισιολόγος ἀναφέρει ἀξιοθαυμαστό-
τερον ἐπεισόδιον. Ἄγγλος τις ἐργάτης κατε-
σχεύασεν ἐξ ἐλεφαντόδοντος ἄμαξαν μετὰ ἐξ ἵπ-
πων. Ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ ἄμαξηλάτου ἐκάθητο
εἰς ὁδηγὸς μὲ κύνά τινά μεταξὺ τῶν κνημῶν του.
Ἐντὸς τῆς ἀμάξης ἦσαν τέσσαρα ἄτομα καὶ ὀπι-
σθεν ἐπέβαινον δύο θεράποντες. Ἀπασα δὲ ἡ
συνοδεία αὕτη ἐτύρετο ὑπὸ φύλλου.

Βεβαίως οἱ πλεῖστοι γινώσκουσι τὴν ἱστορίαν

τῶν σοφῶν ψύλλων τοῦ ζῶντος ἐκείνου θαύ-
ματος ὅπερ ἐκίνει ἐπὶ τοσοῦτον τὴν περιέργειαν
τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ 1825.

Ὁ βαρῶνος Βαλκενέρ, ἐν τῇ Φυσικῇ αὐτοῦ
Ἱστορίᾳ τῶν Ἀπτέρων Ἐντόμων, περιγράφει κα-
τὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον τὸ περιεργώτατον καὶ
ἄξιον προσοχῆς ἐκεῖνο ἔργον.

αὖ Πρὸ δεκαπενταετίας, λέγει, πᾶς κάτοικος
τῶν Παρισίων ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἀνέτως ἐπὶ τῆς

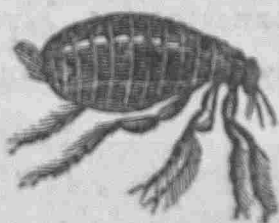
Οἱ μαῦροί τῆς Βραζιλίας καὶ οἱ μικροὶ αὐτῶν ποδῖατροί.

πλατείας τοῦ Χρηματιστηρίου τοὺς σοφοὺς
ψύλλους πληρόνων ἐξήκοντα ἑκατοστά.

αὖ Τριάκοντα ψύλλοι ἐγυμνάζοντο στρατιωτι-
κῶς ἱστάμενοι ὄρθιοι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν
καὶ ὀπλισμένοι μὲ λόγχας αἵτινες ἀποτε-
λοῦντο ἐκ λεπτοτάτων σχισμάδων ξύλου. Δύο
ἕτεροι ψύλλοι προσδεδεμένοι εἰς οἶθρανον χρυ-
σοῦν ὄχημα, ἔσυρον αὐτό. Τρίτος δὲ ψύλλος ἐ-
κάθητο εἰς τὴν ἑδραν τοῦ ἄμαξηλάτου μὲ μᾶ-

στιγα ἀνὰ χεῖρας. Παρέχει, ἄλλοι δύο ἔσυρον
ἐφ' ὑποστάτου τηλεβόλον χρυσοῦν. Τὰ θαυμά-
σια ταῦτα μηχανήματα ἐλάβανον χώραν ἐφ'
ύελου στιλβούσης καὶ λίαν καθαράς. Οἱ ἐκπλη-
ροῦντες καθήκοντα ἵππων ψύλλοι ἦσαν ἐξευγμέ-
νοι εἰς τὴν ἄμαξαν διὰ χρυσῆς ἀλύσσου. Καθ' ἃ
δὲ ἐπληροφορήθη ἀκολούθως, διετέλουν ἐν τῇ
καταστάσει ταύτῃ πρὸ δύο ἐτῶν καὶ ἡμίσεως
χωρὶς οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ πάθῃ τι. Ἡ τροφή

των συνίστατο ἐξ αἵματος, ὅπερ ἀπερρόφων τιθέμενοι ἐπ' ἀνθρωπίνου βραχίονος. Ὅτε δὲν ἤθελον νὰ ἐργασθῶσι, ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν, λαμβάνων ἀνημέρον ἄνθρακα, ἐκίνει αὐτὸν ἄνωθεν τῶν ζωύφιων ἅτινα πτοούμενα, ἐπανελάμβανον ἐν τῷ ἅμα τὰ γυμνάσματα αὐτῶν.»

Ψύλλος (μεγεθυνθείς).

Οἱ σοφοὶ ψύλλοι ἀπέκτησαν μεγίστην φήμην εἰς Παρισίους, Λυώνην καὶ εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν. Ἄλλ' ἔως ἐρωτήσῃ τις πῶς τὸ δημόσιον ἠδύνατο ἐντὸς εὐρυχώρου αἰθούσης νὰ διακρίνῃ τὰς κινήσεις τῶν μικροσκοπικῶν ἐκείνων ζωύφιων. Ἰδοὺ ἡ ἐξηγήσις.

Οἱ θεαταί, τιθέμενοι ὀπίσθεν παραπετάσματος πλήρους μεγεθυντικῶν ὀέλων, ἠδύναντο διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ ἐξετάζωσι λεπτομερῶς καὶ θαυμάζωσι τὸ παράδοξον ἐκεῖνο φαινόμενον, ἀριστούργημα τέχνης καὶ εὐφυΐας.

Ἄλλ' ἀφέντες κατὰ μέρος τὰ θαυμάσια ταῦτα, ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τοῦ ἐντόμου ἡμῶν. Ἡ θήλεια τοῦ ψύλλου τίκτει ὀκτὼ ἕως δώδεκα ὠὰ, ἅτινά εἰσι λεῖα, λευκά, γλοιώδη καὶ ἔχουσι σχῆμα ἐλλειψοειδές.

Ἐναντίον τῆς δοξασίας τινῶν, ἡ θήλεια τοῦ ψύλλου δὲν προσκολλᾷ τὰ ὠὰ της εἰς τὸ δέριμα τῶν θυμάτων της, ἀλλὰ τὰ τοποθετεῖ ἐκ προτιμήσεως εἰς τὰς σχισμάδας τοῦ δαπέδου τῶν δωματίων, ἐπὶ πεπαλαιωμένων ἐπίπλων, ἐπὶ ρυπαρῶν ὑφασμάτων καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀκαθαρσιῶν.

Ὁ κύριος Δεφράνς ἀνεκάλυψεν ὅτι μεταξὺ τῶν ὠῶν εὐρίσκονται πάντοτε μέλανές τινες κόκκοι σκληροὶ καὶ στίλβοντες, οἵτινες ἀποτελοῦνται ἐξ αἵματος πεπηγότος. Τὸ τοιοῦτον εἶναι προμήθεια, ἣν ἡ προβλεπτικὴ μήτηρ ἐτοιμάζει διὰ τὰ νεογνά της.

Μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας τὸ θέρος καὶ

ἐνδεκα ἡμέρας τὸν χειμῶνα, ἐξέρχονται τῶν ὠῶν μικροσκοπικοὶ τινες σκώληκες κυλινδροειδεῖς καὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ λεπτοῦ τριχώματος. Ἡ κεφαλὴ των, πλήρης λεπίδων ὑποκάτωθεν, φέρει δύο βραχύτατα κεράτια. Οἱ σκώληκες οὗτοι, καίτοι στερούμενοι ποδῶν προχωροῦσιν ὁμῶς ἀρκετὰ ταχέως συστρεφόμενοι καὶ ὀλισθαίνοντες δίκην ὄφρων. Τὸ κατ' ἀρχὰς λευκὸν χρῶμά των μεταβάλλεται βαθμηδὸν εἰς ἐρυθροῦν.

Δέκα πέντε ἡμέρας σχεδὸν μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν αὐτῶν παύουσι τρώγοντες καὶ μένουσιν ἀκίνητοι ὡς νεκροί. Ἡ παντελής αὕτη ἀκίνησις εἶναν προμήνυμα τῆς ὀσονούπω εἰς νύμφας μεταμορφώσεως αὐτῶν.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ δεκαπενθημερίας εἰσέτι, αἱ νύμφαι αὗται γίνονται τέλεια ἔντομα.

Ὁ ψύλλος προσβάλλει ἐκ προτιμήσεως τὸν ἄνθρωπον. Τὸ ἔντομον τοῦτο εὐρίσκεται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικήν. Πολλαπλασιάζεται εὐκόλως ἐντὸς τῶν ρυπαρῶν οἰκιῶν, τῶν στρατώνων καὶ τῶν ἀγρῶν. Τὰ ἐγκαταλελειμένα οἰκήματα, αἱ πτωχικαὶ καὶ πολυάνθρωποι καλύβαι, βρίθουσι ψύλλων.

Εἰδὸς τι ἰδιαίτερον τῶν ἐντόμων τούτων, τὸ κινδυνωδέστερον πάντων εὐρίσκεται εἰς Βραζιλίαν καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς φέρον τὸ ὄνομα ψύλλος δερματοδότης.

(ἀκολουθεῖ.)

Μετάφρασις Ν. Κ. ΜΑΚΡΙΔΟΥ.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ

ΥΠΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

(Μετάφρασις ***)

ΟΡΚΟΣ

Τὴν 4 Δεκεμβρίου τοῦ 1703 ἔτους, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ' περὶ τὴν 4 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, τρεῖς νέοι, οὓς εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ γνωρίσῃ ὡς μαθητὰς τοῦ ἐν Βονωνίᾳ Πανεπιστημίου, ἐξεληθόντες τῆς πόλεως διὰ τῆς πύλης τῆς Φλωρεντίας, ἐβάδιζον πρὸς τὸ

ὑραῖον κοιμητήριον, ὅπερ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται μᾶλλον τερπνός περίπατος ἢ νεκροταφεῖον.

Καὶ οἱ τρεῖς ὠδεύον βήματι ταχεῖ, περιβεβλημένοι μεγάλους μανδύας, καὶ ἔβλεπον ὀπισθέν των, ὡς ὑποπευόμενοι μή τις παρηκολούθει αὐτούς.

Εἰς δὲ τούτων ἔκρυπτε τι ὑπὸ τὸν μανδύαν του· καὶ εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ κρυπτόμενον ἦτον ζεύγος ξιφῶν.

Ἐλθόντες πλησίον τοῦ τοίχου τοῦ κοιμητηρίου, ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν των μέχρι τῆς εἰσόδου, ἐτράπησαν πρὸς δεξιὰ, καὶ ἐβάδισαν κατὰ μῆκος τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς, εἰς τὸ ἄκρον δὲ αὐτῆς ἔστρεψαν πρὸς ἀριστερά, καὶ προχωρήσαντες πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, εὗρον ἐκεῖ τρεῖς ἑτέρους νέους, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκάθηντο, ὁ δὲ τρίτος ἵστατο. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι νέοι ἐφαίνοντο ὅτι περιέμενον αὐτούς.

Ἄμα δὲ ἰδόντες τούτους ἐρχομένους, οἱ μὲν καθήμενοι δύο ἠγέρθησαν, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς προὔπαντήσιν των, ὁ δὲ ἱστάμενος ἀπεμακρύνθη τοῦ τοίχου.

Καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν ὡσαύτως περιβεβλημένοι μανδύας· τὰ δὲ κράσπεδα τοῦ μανδύου τοῦ ἐνὸς ἀνυψοῦντο ὑπὸ τῶν αἰχμῶν ἐνὸς ζεύγους ξιφῶν. Οἱ μὲν τέσσαρες νέοι προεπορεύθησαν ἕως οὗ συνηντήθησαν, οἱ δὲ δύο ἐστάθησαν ὀπισθεν ἕκαστος εἰς τὴν θέσιν του, οὕτως, ὥστε, ὅτε οἱ τέσσαρες ἐνωθέντες ἐσχημάτισαν σύμπλεγμα, οἱ δύο μεμονωμένοι εὐρέθησαν μακρὰν ἀμφοτέροι εἴκοσι βήματα, καὶ ἐπομένως εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα βημάτων ἀπ' ἀλλήλων.

Οἱ τέσσαρες νέοι συνδιελέχθησαν ἐπὶ μικρὸν, μετ' ὅφρα ζωηρότατον, ἐνῶ οἱ δύο μεμονωμένοι ἐφαίνοντο ἀλλότριοι τῆς συνδιαλέξεως· ὁ μὲν ἐτρύπα τὸ ὑγρὸν χῶμα μετὰ τὴν ράβδον του, ὁ δὲ ἔκοπτε τὰς κορυφὰς τῶν ὀνακανθῶν μετὰ τὴν ἰδικήν του.

Δις ἢ τρίς διέκοψαν τὴν συνδιάλεξιν, καὶ ἑκάστοτε τὸ ἐν τῷ μέσῳ σύμπλεγμα διαλυόμενον ἐσχηματίζετο διπλοῦν περὶ τοὺς μεμονωμένους νέους ἀποτελοῦντας τὰ πρωτεύοντα πρόσωπα.

Ἐκάστοτε δὲ ἔβλεπε αὐτοὺς ποιοῦντας σημεῖα ἀποφατικά, ἃτινα ἐδήλουν ὅτι δὲν συνεμε-

ρίζοντο τὴν γνώμην τῶν συντρόφων των, καὶ ὅτι δὲν ἐνέδιδον εἰς τὰς προτροπὰς των.

Τέλος πάντων ἐνῶ αἱ διαπραγματεύσεις παρετείνοντο, καὶ ἐφαίνοντο ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπιφέρει φιλικὴν λύσιν, οἱ φέροντες ὑπὸ τοὺς μανδύας τὰ ξίφη ἀπέθεσαν αὐτὰ, καὶ παρέδωκαν πρὸς τοὺς συντρόφους των ἵνα τὰ παρατηρήσωσι.

Τὰ ἐξέτασαν λοιπὸν μετὰ μεγίστης ἐπιστάσεως· ἦτον δὲ προφανές ὅτι οἱ νέοι συνεζήτουν περὶ τοῦ σχήματος τῶν ὀπλων, ἐξ ὧν ἔμελλε νὰ προκύψῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἡ δεινότης τῆς πληγῆς. Ἐπὶ τέλους διαφωνήσαντες περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ξιφῶν, ἔρριψαν νόμισμα ἐπὶ τὸν αἶρα, ὅπως ἀποφασισθῇ παρὰ τῆς τύχης.

Ἡ τύχη ἀπεφάνθη, καὶ τὰ μὴ ὀρισθέντα ξίφη ἀφέθησαν κατὰ μέρος. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐνευσαν πρὸς τοὺς δύο μεμονωμένους νέους, οἵτινες πλησιάσαντες ἀλλήλους, καὶ ἀντιχαιρετισθέντες μετὰ ἐλαφρὸν κίνημα τῆς κεφαλῆς, ἔρριψαν χαμαὶ τοὺς μανδύας των.

Μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἐνέπηξε τὴν ράβδον του εἰς τὴν γῆν, ὁ δὲ ἔρριψε τὴν ἰδικήν του ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων του. Προσελθόντων δὲ καὶ τῶν δύο, εἰς τῶν συντρόφων των ἐνεχείρισε πρὸς ἕκαστον ἀνὰ ἓν ξίφος ἐκ τῆς λαβῆς, διασταυρώσας τὰς δύο αἰχμὰς· καὶ ὀπισθοδρομήσας ἐφώνησε τὴν λέξιν, ἐμ πρὸς.

Καὶ ταυτοχρόνως ἀμφοτέροι ἐτοιμασθέντες εἰς ἐπίθεσιν, συνέπλεξαν τὰ ξίφη των μέχρι λαβῆς. Ἀμφοτέροι δὲ ἔκαμον ἐν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ εὐρέθησαν εἰς ἄμυναν· ἦσαν δὲ καὶ οἱ δύο τῆς αὐτῆς σχεδὸν δυνάμεως, ἀλλὰ δυνάμεως μετρίας.

Μετὰ τινα δευτερόλεπτα, τὸ ξίφος τοῦ ἐνὸς εἰσέδυσεν σχεδὸν ὀλόκληρον εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀντιπάλου του.

— Ἐπληγώθης, ἀνέκραξεν ὁ ἐπενεγκὼν τὸ τραῦμα· καὶ πηδῆσας πρὸς τὰ ὀπίσω κατεβίβασε τὸ ξίφος, τηρῶν πάντοτε θέσιν ἀμυντικὴν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος, ὄχι.

— Ναί.

— Καὶ ὁ τελευταῖος λαλήσας παρετήρησε τὴν λεπίδα τοῦ ξίφους καθημαγμένην κατὰ τὸ τρίτον τοῦ μήκους.

— Τίποτε, τίποτε, εἶπεν ὁ ἕτερος, προβάς ἐν βῆμα πρὸς τὸν ἐχθρόν.

— Ἀλλὰ κατὰ τὴν κίνησιν ταύτην ρεῖθρον αἵματος ἀνέβλυσεν ἐκ τῆς πληγῆς, ἡ κρατοῦσα χεὶρ τὸ ξίφος ἀφέθη, τὸ ὄπλον ἔπεσε κατὰ γῆς, ὁ τραυματισθεὶς ἔβηξε μετὰ κόπου, καὶ θελήσας νὰ πτύσῃ δὲν ἠδυνήθη· μόνον ἀφροὶ αἵματος ἔβαψαν τὰ χεῖλη του.

Δύο ἐκ τῶν νέων τούτων ἦσαν μαθηταὶ τῆς χειρουργίας.

— Διάβολε! ἀνέκραξαν, ἰδόντες τὰ συμπτώματα ταῦτα δεικνύοντα ὅτι ἡ πληγὴ ἦτον καιρία.

Καὶ τῶντι, ὁ πληγωθεὶς ἔκλινεν εὐθὺς σχεδὸν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐκλονήθη, ἐστράφη περὶ ἑαυτὸν, καὶ ἀνατινάσσων τοὺς βραχίονάς του ἔπεσεν ἀφελὲς στεναγμόν.

Οἱ δύο μαθηταὶ τῆς χειρουργίας ἔδραμον πρὸς τὸ σῶμα τοῦ συντρόφου των, ὁ μὲν ἀνοίξας τὴν θήκην τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων του, καὶ λαβὼν νυστέριον ὅπως φλεβοτομήσῃ τὸν πληγωθέντα, ὁ δὲ, ὅστις εἶχεν ἀνασηκώσει τὴν χειρίδα, κατεβίβασε τὸν βραχίονα, λέγων·

— Τὰ πάντα εἶναι ἀνωφελῆ, ἀπέθανε.

Τὴν λέξιν ταύτην ἀκούσας ὁ μείνας ὄρθιος ὠχρίασεν ὥς εἰ ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ ὁ ἴδιος. Τινάξας δὲ μακρὰν τὸ ξίφος ἔδραμε πρὸς τὸ πτώμα τοῦ ἀντιπάλου του, ἀλλ' οἱ δύο μάρτυρες τὸν ἑσταμάτησαν.—Στάσου, εἶπεν εἰς ἕξ αὐτῶν· τὸ δυστύχημα εἶναι ἀνεπανόρθωτον· δὲν πρόκειται νὰ θρηνησῇς, ἀλλὰ νὰ διαβῇς τὰ σύνορα. Ἐχεις χρήματα;

— Ἐπτά ἢ ὀκτὼ σκουῖδα νομίζω. Καὶ οἱ ἄλλοι ἐρευνήσαντες τὰ θυλάκιά των,

— Ἴδού λάβε, εἶπον, καὶ οἱ τέσσαρες ὁμοφώνως, καὶ ἀπῆλθε χωρὶς νὰ χάσῃς καιρόν.

Ὁ νέος, ἐνδυσθεὶς ἀνέλαβε τὸν μανδύαν του, καὶ, ἀφροῦ τινῶν μὲν ἔθλιψε τὴν χεῖρα, ἄλλους δὲ ἐνηγκαλίσθη κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς οἰκειότητος, κατευθύνθη πρὸς τὰ Ἀπέννινα, καὶ μετ' ὀλίγον ἔγινεν ἀφανὴς ἐν μέσῳ τοῦ πρώτου σκότους τῆς νυκτός.

Τὰ δὲ βλέμματα τῶν τεσσάρων νέων τὸν παρηκολούθουν μέχρι οὗ ἔγινεν ἀφαντος.

— Καὶ ὁ Ἀντώνιος; ἠρώτησέ τις αὐτόν.

Καὶ ἀπάντων τὰ ὄμματα ἐστράφησαν πρὸς τὸ πτώμα.

— Ὁ Ἀντώνιος!

— Ναί! Τί θὰ τὸν κάμωμεν;

— Θὰ τὸν φέρωμεν εἰς τὴν πόλιν· βεβαίως δὲν θὰ τὸν ἀφίσωμεν ἐδῶ.

— Ἀναμφιβόλως ὄχι, ἀλλὰ τί νὰ εἰπώμεν;

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον· θὰ εἰπώμεν ὅτι περιφερόμεθα καὶ οἱ τέσσαρες ἐκτὸς τῶν τειχῶν, ὅταν αἴρνης ἴδαμεν τὸν Ἀντώνιον καὶ τὸν Ἑκτορα μονομαχοῦντας· καὶ ἐτρέξαμεν μὲν ἀμέσως, ἀλλὰ πρὶν πλησιάσωμεν ὁ μὲν Ἀντώνιος ἔπεσε νεκρὸς, ὁ δὲ Ἑκτωρ ἐτράπη εἰς φυγὴν, πρὸς τὸ μέρος τῆς Μοδένης.

— Καλὰ!

Καὶ τούτου γενομένου ὁμοφώνως δεκτοῦ ἔκρυψαν τὸ δεύτερον ζεῦγος τῶν ξιφῶν εἰς τοὺς θάμνους, καὶ περιβαλόντες τὸν νεκρὸν μὲ τὸν μανδύαν του, μετέφερον αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν.

Καὶ εἰπόντες πρὸς τοὺς φυλάσσοντας τὴν πόλιν αὐτῆς ὅ,τι προηγουμένως συνεφώνησαν, ἔβαλαν τὸ πτώμα εἰς φορεῖον, καὶ διὰ τεσσάρων ἀχθοφόρων τὸ ἔφεραν εἰς τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ κατόκει. Ἀπηλλάγησαν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμισοῦ τῆς λύπης, διότι ὁ Ἀντώνιος ἦτο Βενετὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του δὲν κατόκει εἰς Βολωνίαν. Ἀπεφάσισαν μόνον ν' ἀναγγεῖλωσιν αὐτῇ τὴν θλιβεράν εἰδησιν δι' ἐπιστολῆς ἣν ἀνέλαβε νὰ γράψῃ εἰς αὐτῶν, ὧν Βενετὸς, καὶ γνωρίζων τὴν οἰκογένειαν τοῦ φονευθέντος.

Ὁ νέος δὲ οὗτος ὅστις ἦτον ἐκ τῶν τριῶν τῶν διὰ τῆς πύλης τῆς Φλωρεντίας ἐξεληθόντων, ὠνομάζετο Ἰωσήφ Σκαμόζης, ὁ δεύτερος ἐλέγετο Γαῖτάνος Ῥωμανώλης ἐκ Βελλέτρης, καὶ ὁ τρίτος ἦτον ὁ πεσὼν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης.

Εἶπομεν περὶ τοῦ νεκροῦ πᾶν ὅ,τι εἶχομεν νὰ εἰπώμεν· ἄς ἀκολουθήσωμεν ἤδη τοὺς ζῶντας ἕως εἰς τὸν μικρὸν θάλαμον τὸν κείμενον εἰς τὸ τρίτον πάτωμα οἰκίας τινὸς μετερχομένου τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐνοικιάζειν καταλύματα πρὸς τοὺς μαθητάς.

Ἡ ἐβδόμη ὥρα τῆς νυκτός ἐσήμαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Δομηνίκου, ὅτε οἱ νέοι μας, ρίψαντες τοὺς μανδύας των ἐπὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν

κλίνης, ἐκάθησαν ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου εἰς δύο πλευρὰς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἔκαιε λύχνος τρεῖς ἔχων θρυαλλίδας, ὡς σύνηθες καὶ σήμερον ἔτι ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ μία μόνη τῶν θρυαλλίδων ἔκαιε διαχέουσα ἀμυδρὸν φῶς εἰς τὸ δωμάτιον.

Ἄς εἰπωμέν τι καὶ περὶ τῶν δύο τούτων νέων ἐφ' ὧν μέλλει νὰ συγκεντρωθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συμβάντων ἅτινα διηγούμεθα.

Ὁ μὲν ὠνομάζετο, ὡς εἴρηται, Ἰωσήφ Σκαμόζης ἐκ Βενετίας, ὁ δὲ Γαϊτάνος Ρωμανώλης ἐκ Ρώμης.

Ὁ Ἰωσήφ διέτρεχε τὸ 22 ἔτος τῆς ἡλικίας· ἦτο δὲ υἱὸς φυσικὸς σημαντικοῦ ἀνδρὸς χορηγῆσαντος αὐτῷ μικρὰν περιουσίαν ἐξ ἧς ὀκτὼ χιλιάδων φράγκων κατ' ἔτος, καὶ ἀφέντος αὐτὸν ἐλεύθερον καὶ μόνον εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ ἕτερος τὸναντίον ἀνῆκεν εἰς τιμίαν οἰκογένειαν ἐμπορευομένην ἐν Ρώμῃ καὶ ἔχουσαν εἰς Βελλέτρην κτῆμα, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Γαϊτάνος.

Ἡ διάφορος θέσις τῶν δύο νέων ἐν τῷ κόσμῳ ἐνθα ἡ τύχη τοὺς ἔρριψεν, πολλὴν ἔσχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως ἐκάστου. Ἡ φυσιογνωμία τροποποιεῖ τὸ πρόσωπον· καὶ τί ἐστὶ φυσιογνωμία; Ἡ ἐξωτερικὴ ἔκφρασις τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων. Ἄς ὑποθέσωμεν τὸ αὐτὸ πρόσωπον εἰς δύο παῖδας κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς των, καὶ ἄς παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ παῖδες εἰσῆλθον εἰς τὴν ζωὴν ὁ μὲν διὰ τοῦ θλιβεροῦ, ὁ δὲ διὰ τοῦ χαρμοσύνου αὐτῆς μέρους, καὶ ὅτι περιεστοιχίσθησαν ὁ μὲν ἐκ δυστηχημάτων, ὁ δὲ ἐξ εὐτυχημάτων. Κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας των τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα, ἐνῷ ἄλλοτε εἶχον τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν, θέλουσιν ἔχει φυσιογνωμίαν πολὺ διάφορον.

Ὁ Ἰωσήφ μονήρης, ἄνευ οἰκογενείας, ἀνατεθραμμένος παρὰ ξένων, ἦτο σχεδὸν ὡς τις ἐξόριστος καὶ παιδιόθεν ἐγεύθη τὸν μὲ τὸ πικρὸν ἅλας ἄρτον, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Δάντης. Ἦτο δὲ ὑψηλός, λεπτός, ὡχρὸς καὶ μελαγχολικός, φέρων μέλαινα καὶ μακρὰν κόμην, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καταπίπτουσιν βροστρυχηδὸν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ἐπρωτίμα δὲ τῶν κομφῶν ἐνδυμάτων ἅτινα ἡ μικρὰ αὐτοῦ περιουσία τῷ ἐπέ-

τρπε νὰ φορῇ, ἐνδύματα βαθύχροα καὶ ἄνευ κεντημάτων· ἦτο δὲ ἀληθές, ὅτι ἡ κομφὴ κατασκευὴ αὐτῶν ἀνεπλήρου τὴν ἀπλότητά των, καὶ ὅτι, ὑπὸ ταπεινὰ ὑφάσματα, ὁ Ἰωσήφ Σκαμόζης ἐφαίνετο μεγαλοπρεπὴς μακρόθεν.

Ὁ δὲ εἰκοσαετής Γαϊτάνος Ρωμανώλης ἦτο φαῖδρος καὶ ἐσπούδαζε τὴν νομικὴν, σκοπὸν ἔχων νὰ γίνῃ δικηγόρος ὅπως ἀφήσῃ εἰς τὴν ἀδελφὴν του Βεττίαν, ἣν ἐλάτρευεν, ὅλας τὰς ὠφελείας, ὅσαι ἤθελον προκύβει μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἀποκαταστάσεώς της ἐκ τῆς πατρικῆς κληρονομίας. Ἀνατραφεὶς δὲ παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ του, ἐν μέσῳ περιποιήσεων τῶν ὁποίων ἐστερεῖτο καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν ὁ Ἰωσήφ, ἐθεώρει τὸν βίον ὑπὸ τὴν γελῶσαν αὐτοῦ ὄψιν. Ἦτο δὲ εὐειδὴς καὶ ἀνθηρὸς, εἶχε τὸ ὄμμα ζωηρὸν καὶ τοὺς ὀδόντας λευκοὺς, οὓς ἀπεκάλυπτε μειδίαμα εἰλικρινές. Πῶς λοιπὸν οἱ δύο οὗτοι ἀντίθετοι χαρακτῆρες συνεδέθησαν τοσοῦτον; Πῶς ἡ φιλία τοῦ μελαγχολικοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ χαρίεντος Γαϊτάνου κατέστη παροιμιακὴ; Πῶς εἶχον ἓνα θάλαμον, μίαν τράπεζαν, καὶ, κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν τῶν στρατιωτῶν, μίαν κλίνην; Τοῦτο εἶναι ἐν τῶν μυστηρίων τῆς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν πολλάκις βλέπομεν μεταξὺ ἀντιθέτων ἀντικειμένων συνενόουνσαν τὴν ἰσχὺν μετὰ τῆς ἀδυναμίας, τὴν θλίψιν μετὰ τῆς χαρᾶς, τὴν πραότητα μετὰ τῆς βίας.

Οἱ δύο νέοι ἔμεινον ἐπὶ μικρὸν σκεπτικοί.

Ἐπὶ τέλους ἀνυψώσας ὁ Ἰωσήφ τὴν κεφαλὴν·

— Τί σκέπτεσαι; ἠρώτησε.

— Φεῦ! ἀπεκρίθη ὁ Γαϊτάνος, διαλογίζομαι τὸ τρομερὸν συμβάν τοῦ δυστυχοῦς Ἀντωνίου· ἐὰν συνέβαιnen εἰς ἓνα ἐξ ἡμῶν, θὰ ἀπεχωριζόμεθα διὰ παντός.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, τὰ αὐτὰ ἐσυλλογίζομαι καὶ ἐγώ.

— Καὶ ὅτι, ἐξηκολούθησεν ὁ Γαϊτάνος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν φίλον του, τὸ θελκτικώτερόν μου ὄνειρον θὰ κατεστρέφετο.

— Περὶ τίνος ὁνείρου ὁμιλεῖς;

— Περὶ τῆς ἐλπίδος ἐκείνης, περὶ τῆς ὁποίας πολλάκις σὲ ὠμίλητα, ἥτις θέλει μεταβάλλει τὴν

φιλίαν μας εἰς συγγένειαν καὶ μᾶς ἀποκαταστήσει ἀδελφούς.

— ὦ, ναί, ἀνεφώνησε μελαγχολικῶς ὁ Ἰωσήφ, ἡ Βεττίνα!

— Ἐὰν ἤξευρες πόσαν εἶναι εὐμορφῇ, Ἰωσήφ, ἐὰν ἤξευρες πόσον σὲ ἀγαπᾷ . . .

— Ἀνόητε! πῶς μὲ ἀγαπᾷ ἐνῷ ποτὲ δὲν μὲ εἶδε;

— Δὲν σὲ εἶδε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου; δὲν σὲ ἐγνώρισε διὰ τῶν ἐπιστολῶν μου;

Ὁ Ἰωσήφ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Ἀκουσον, ἐπανελάβεν ὁ Γαϊτάνος στοιχηματίζω . . .

— Τί;

— Εἶναι ἀληθές ὅτι δὲν σὲ εἶδε ποτέ.

— Καὶ λοιπόν;

— Στοιχηματίζω λοιπὸν ὅτι ἐὰν ποτὲ σὲ ἀπαντήσῃ θὰ σὲ γνωρίσῃ.

— Ἐλα δά, ἀλλὰ, πρὸς τί ὅλα ταῦτα τὰ σχέδια; ἤξεύρω ὅτι ὁ πατήρ σου δὲν θέλει νὰ δώσῃ τὴν Βεττίναν εἰμὴ εἰς ἔμπορον.

— Προτιμᾶσαι τοῦ ἐμπορίου σὺ ὡς εὐγενής.

— Ὁραῖος εὐγενής φέρων λευκὸν οἰκόστημον! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ σείσας τὴν κεφαλὴν. Ὁχι, ἀγαπητέ μου Γαϊτάνε, ἅς κάμωμεν ἄλλους συλλογισμούς δυναμένους νὰ πραγματοποιηθοῦν.

— Τίνας;

— Ἐν πρώτοις νὰ μὴ ἀποχωρισθῶμεν ποτέ. ὦ! ἔσο ἡσυχος· τοῦτο δὲν θέλει ταραξεῖ διόλου τὸν βίον σου, ἐν ὅσῳ ἡ φιλία σου δι' ἐμὲ θὰ διαρκέσῃ. Δύναμαι νὰ σὲ ἀκολουθῶ πανταχοῦ· δὲν ἔχω οἰκογένειαν, μόλις ἔχω πατρίδα. Τί μὲ ἐνδιαφέρουν οἱ ἄνθρωποι μεθ' ὧν συζῶ, οἱ τόποι ὅπου διατρίβω; Ὅταν παύσῃς νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ἐὰν ποτε σὲ γίνω ἐπαχθής, εἰπέ το καὶ τότε τὰ σώματά μας θέλουν διαχωρισθῇ, ἐπειδὴ αἱ καρδίαι μας δὲν θέλουν πλέον συμπάλλει.

— ὦ! ποῖος κακὸς δαίμων σ' ἐμπνέει τοιαύτας θλιβεράς ἰδέας; ἀνέκραξεν ὁ Γαϊτάνος. Φίλε μου, ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα θέλει μᾶς ἀποχωρίσει, πείστευσέ το, ἐὰν φρονῇς ὡς ἐγώ.

— Ὅποιον;

— Ὁ θάνατος!

— Ἐὰν λοιπὸν σκέπτεσαι ὡς ἐγώ, ἐπανελά-

βεν ὁ Ἰωσήφ, ὁ θάνατος αὐτός δὲν θέλει μᾶς ἀποχωρίσει παντελῶς.

— Ἐξηγήσου.

— Πιστεύεις ὅτι ὑπάρχει τι ἐπιζῶν ἐν ἡμῖν;

— Ἡ θρησκεία μᾶς τὸ ὑπόσχεται, καὶ ἡ καρδιά τὸ λέγει.

— Πιστεύεις τῷ ὄντι τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς;

— Τὴν πιστεύω.

— Λοιπὸν, φίλε, δὲν μᾶς μένει, εἰμὴ νὰ συνδεθῶμεν δι' ἐνὸς ὅρκου, δι' ἐνὸς τῶν ὁρκῶν, οἵτινες ὑποχρεοῦν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· καὶ, ἐὰν ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν ἀποθάνῃ, τὸ σῶμα μόνον θέλει ἀφήσει τὸ σῶμα, ἡ δὲ ψυχὴ θέλει μένει πιστὴ εἰς τὴν φιλίαν, διότι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αἰσθάνεται ἀγάπην ἐν ἡμῖν δὲν εἶναι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἡ ψυχὴ.

— Νομίζεις ὅτι ἡ πρότασίς σου δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἱεροσυλίαν; ἠρώτησεν ὁ Γαϊτάνος.

— Νομίζω ὅτι δὲν ἀμαρτάνει τις ζητῶν νὰ διασώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον τὸ ἀγιώτερον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, τὴν φιλίαν.

— Ἡμεῖς, Ἰωσήφ, εἶπεν ὁ Γαϊτάνος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν φίλον, ἅς εἵμεθα φίλοι καὶ εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

— Περίμενε, ἐπανελάβεν οὗτος. Καὶ ἐγερθεὶς ἔλαβε τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς κλίνης κρεμάμενον σταυρὸν, καὶ θείς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπέθεσε τὴν χεῖρα καὶ εἶπε·

— Μὰ τὸ σῆμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὁμνῶ εἰς τὸν ἀδελφόν μου Γαϊτάνον Ῥωμανώλιν ὅτι, ἐὰν ἀποθάνω πρῶτος, εἰς ὅποιον τόπον πάσῃ τὸ σῶμα, σθυσθῇ ἡ ἀναπνοὴ καὶ παύσῃ ἡ ζωὴ μου, ἡ ψυχὴ μου θὰ ἐπανελθῇ νὰ τὸν εὕρῃ διὰ νὰ εἰπῇ ὅ,τι εἶναι δυνατόν νὰ εἰπῇ τις περὶ τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου, τοῦ καλουμένου θανάτου. . . Καὶ τὸν ὅρκον τοῦτον, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωσήφ ἀτενίσας εἰς οὐρανὸν μὲ βλέμμα πλήρες πίστεως καὶ εὐσεβείας, τὸν ὅρκον τοῦτον ὁμνῶ μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν προσβάλλει διόλου τὰ δόγματα τῆς Καθολικῆς Ἀποστολικῆς Ῥωμαϊκῆς θρησκείας, ἐν ᾗ ἐγεννήθην καὶ ἐν ᾗ ἐλπίζω ν' ἀποθάνω.

Ὁ Γαϊτάνος θείς ὁμοίως τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐπανελάβεν αὐτολεξεῖ τὸν ὅρκον. Καθ'

ην δὲ στιγμὴν ἐφώνει τὴν τελευταίαν λέξιν ἐκρούσθη ἡ θύρα.

Καὶ οἱ δύο νέοι ἀσπασθέντες ἀλλήλους ἔκραξαν συγχρόνως, — εἰσελθε.

(ἀκολουθεῖ).

ΦΥΛΛΑΣ

—ο—

Α'.

Ἦτον ὁ Μάϊος, ὁ πλήρης ζωῆς καὶ κάλλους, ὡς ἡ νεότης, μήν. Ὁ ἥλιος ἐν τῷ χωρίῳ Γ... ὅπου παρωργισμένης μαίρας βουλὴ εἶχεν ὁδηγήσει τὰ βήματά μου πρὸς ψυχικὴν γαλήνην, ἐφέρετο βραδέως πρὸς τὴν εὐνὴν του ἐν μέσῳ πενθίμων ἤχων τοῦ κώδονος τῆς ἐκκλησίας. Πρὸς τί ὁ κώδων;

Δὲν ἐκρούετο διὰ τὸν δύνοντα ἥλιον βεβαίως, ὅστις τὴν ἐπαύριον θὰ ἀνέτελλεν ἐπίσης λαμπρός. Ἐφέρετο εἰς τὸ ἔσχατον οἶκμά της, παρεδίδοτο εἰς τὴν αἰωνίαν σκοτίαν μυροδόλον ἀλλοτε ρόδον, ἐκηδεύετο ἡ ὠραιότερα τοῦ χωρίου νεανίε, οἱ δὲ ἤχοι τοῦ κώδονος προέπεμπον αὐτήν.

Εἰς μάτην εἶχον ἀποδοῖαι βοήθειαι εἰρωνος ἐπιστήμης, εἰς μάτην ὁ πόνος καὶ οἱ θρήνοι τῶν γονέων· δὲν ἐσώθη· ἡ Ἀτροπος δὲν ἐκάμφθη καὶ τὴν προτεραίαν νύκτα ἔκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς της κωφεύσασα πρὸς ὅλα.

Οὕτω προώριστα ταχέως νὰ ἐγκαταλίπη τοὺς θνητοὺς πᾶν τὸ ὠραῖον καὶ μέγα!...

Τόσαι γέροντες καὶ ἄλλοι δυστυχεῖς ἐπικαλοῦνται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν θάνατον καὶ ὁμῶς οὗτος τοὺς παροῶν μέχρι Μαθουσαλείου ἡλικίας. Εἶνε φθονερός. Εἶνε τόσον ἀποτρόπαιος καὶ οὐδεὶς τὸν πλησιάζει, ἐκδικούμενος παραλαμβάνει διὰ τῆς βίας τὰ ὠραιότερα ἄνθη· εἰσχωρεῖ ὅπου εὐτυχία. Ἐπειτα οἱ γέροντες ὡς βραδυκίνητοι φθάνουσιν ἀργὰ εἰς τὴν τελευταίαν των κατοικίαν, ἐν ᾧ τὸ βῆμα τῶν νέων εἶναι βῆμα λαγωῦ... .

Πρὸ πολλοῦ ἡ ἀσθένεια τὴν εἶχεν ἐπισκερθεῖ καὶ κατ' ὀλίγον τὴν ὠδήγει εἰς τὸν τάφον· ὁ σκῶ-

ληξ εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ μῆλον καὶ ἐξετέλει τὸ ἔργον τοῦ ἡσυχῶς. Ἐξ ἀρχῆς οἱ γονεῖς προσεκάλεσαν ἱατρὸν, ἀλλ' ἡ ἀσθένεια δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μετ' αὐτοῦ. Ἐπάλασαν ἐπὶ πολὺ ἐπιστήμη καὶ φύσις ἐπὶ τέλους ἐνίκησεν ἡ... δευτέρα.

Πόσον ἀσθενὴς ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη! Ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος εἰς αὐτὴν ἀναθέτει τὰς ἐλπίδας του, τάλαινα! ὅμως ἐλπίδες! πάντοτε σχεδὸν διαψεύδονται.

Τὴν πρωίαν τῆς προτεραίας ἔδοσε μικρὰς ἐλπίδας ζωῆς. Ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπρόφρεν ὀλίγας λέξεις, ἡσπάσθη τὸν μικρὸν της ἀδελφόν, ἀλλ' ὅτε ἔρριψε τὸ βλέμμα εἰς τὴν πέριξ χλευάζουσιν φύσιν πικρὸν μειδίαμα ἤνθησεν ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὡς νὰ τῇ ἔλεγε: λυποῦμαι νὰ σὲ ἀφήσω.

Ἠλπισαν πάντες, ἀλλ' ἀπάτη. Οὕτως ὁ ἥλιος πρὶν δύσῃ πέμπει ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὃν ἐγκαταλείπει ἀκτῖνας λαμπροτέρας καὶ ἡ λυχνία πρὶν σβύσῃ ἐκχέει ἀναλαμπὴν τινα. Οἱ ποιηταὶ πρὶν ἢ παύσωσι τὸ ζῆν ἀναμέλπουσι τὸ τελευταῖόν των ἄσμα λαμπρότερον, ὡς ὁ κύκνος.

Μόνον τοῦ ἱατροῦ τὸ πρόσωπον ἔμεινε κατηφές· ἡ κεφαλὴ του ἔκλινε πρὸς τὰ κάτω ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι ἡ προσδοκῶσα παρ' αὐτοῦ ζωὴν δὲν θὰ τὴν ἐλάμβανε. Τῷ ὄντι μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθεν ἡ ἀσθενὴς εἰς τὴν προτέραν νάρκην καὶ ἔτι μᾶλλον· ψυχρὸς ἰδρὼς περιέρρευσε τὸ σῶμά της καὶ ἤρξαντο νὰ γίνωνται μελανὰ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων, ὁ δὲ σφυγμὸς μόλις ἐπαισθητός.

Γραῖά τις ἐπλησίασε τὸν ἱατρὸν. «Εἰς μάτην, τῷ εἶπε, θ' ἀποθάνῃ· εἶδον χθὲς εἰς τ' ὄνειρόν μου νὰ διαφύγῃ τὰς χειρὰς μου πέριξ. Τὰ ὄνειρά μου ἐπαληθεύουν.» Ἄλλη δὲ τις: «Τὸ ἐγνώριζον ἀπὸ πρωίας, ὅτε εἶδον ἐπὶ τῆς οἰκίας νὰ περὶπτανται κρίζοντες κόρακες· εἶχον μυρισθῇ νεκρόν.» Ὁ ἱατρὸς στραφείς πρὸς τὸν ἐν τῇ γυνίᾳ παίζοντα σιωπηλῶς τὸ κομβολόγιόν του ἱερεῖα τῷ εἶπεν: ἦλθεν ἡ σειρά σας, καὶ ἤρξατο τῶν καθηκόντων του ὁ ἱερεὺς.

Ἰατρὸς καὶ ἱερεὺς παρὰ τῇ κλίνῃ ἀσθενοῦς! ὁποῖος συνδυασμός! Ὅ,τι ἀρχίζει ὁ εἰς ἀποτελείωνται ὁ ἄλλος...

Τὸ μεσονύκτιον ἡ νεᾶνις ἐξέπνευσεν. Οἱ θρη-
νοι τριλλομένης μητρὸς καὶ τῶν λοιπῶν τῆς οἰ-
κίας ἀνήγγειλον εἰς τὸ χωρίον τὴν συμφορὰν τῶν.
Τὴν δὲ ἐπαύριον τὴν ὠδήγησαν εἰς τὸ κοιμητή-
ριον. Ἐν δὲ ἰππηχεὺς χάσμα εἶχεν ἀνοιχθῆ· ἦτο τὸ
στόμα, ὅπερ τὴν κατεβρόχθισε. Μετ' ὀλίγον δὲν
ἐφαίνετο τὸ χάσμα. Μόνον σταυρὸς μέλας ἐδεί-
κνυε τῷ ἐπισκεπτομένῳ τὴν νεκρόπολιν κατοι-
κίαν ἱερὰν, ὅπως ὁποτρέπη τὸ βῆμά του. Καὶ ὁ-
μως μετὰ καιρὸν ἡ χλόη θὰ σκεπάσῃ τὸ μέρος
τοῦτο καὶ τίς οἶδεν, ἐὰν οἱ ἐπιζῶντες δὲν εὐω-
γήσωσιν ἐπὶ τοῦ μνήματος.

Ὁ ἥλιος κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐφωτοβόλει
λαμπρὸς. Δὲν συνεμερίζετο τὸ πένθος καὶ τὴν
κατήφειαν τοῦ χωρίου.

Ἄρά γε ἀκούει τοὺς θρήνους μας ὁ Θεός, ἡ κω-
φεύει ὡς ὁ οὐρανὸς του; Ὁ ἐν Γολγοθᾷ ὑπὲρ
τῆς ἀνθρωπότητος σταυρωθεὶς μαρτυρεῖ. Ἄλλ'
εἰς τοιαύτας ὁμως περιστάσεις ὁ ἄφρων θὰ ἀνέ-
κραξε: δὲν εἶνε Θεός.

— — —

Ἐπὶ τῷ πολυθρηνητῷ θανάτῳ τῆς μικρᾶς

ΕΥΘΑΛΕΙΑΣ ΧΡ. ΒΟΥΛΟΔΗΜΟΥ.

Ποῦδ' θὰ ἔμπορέσῃ τάχα ποῖός ποτε νὰ λησμονήσῃ
τὸ ἀγγελιοῦδι τὸ μικρὸ στὸν κόσμον ποῦ κατέβη,
καὶ νοιώθοντας πόσα κακὰ σ' αὐτὸν θὰ συναντήσῃ,
ἐκεῖ ποῦχε τὴν θέσιν του, πάλι ἔψηλ' ἀνέβη;
ἄχ! νὰ τὸ λησμονήσωμέ ποτε ποῖδ' τὸ πιστεύει;

ΑΝΕΜΩΝΗ.

Η ΕΝ ΧΙΩ ΝΑΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ

— ο —

Ἡ διευθύνσις τῆς ἐν Χίῳ Ναυτικῆς Τραπεζῆς ὁ
« Ἀρχάγγελος » εὐπρεστίθην ν' ἀποστείλῃ ἡμῖν τὸν ἐ-
τήσιον γενικὸν ἰσολογισμόν τῆς Τραπεζῆς, ὃν καὶ
σπεύδωμεν νὰ ἐκτυπώσωμεν καὶ παραρτήσωμεν ἰδίαι
τέρως εἰς τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου »
ὅπως εὐχαριστήσωμεν τοὺς ἐν Χίῳ ἀξιοτίμους συν-
δρομητάς μας. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ μὴ ἐκφράσωμεν
τὴν εὐκρινῆ χαρὰν ἣν αἰσθανόμεθα ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ
ἐφ' ἣς ἐστέφθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ἐπιχειρήσεις
τοῦ τραπεζητικοῦ τούτου καταστήματος ὅπερ ἀπο-

λαύει τοσαύτας ἐκτιμήσεις παρά τε τοῖς ἐν Χίῳ καὶ
τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορικοναυτικοῖς κύκλοις.

Τὸ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα ὀφείλεται ἀναντιρ-
ρήτως εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ ἐγνωσμένην ἰκανό-
τητα τοῦ ἀξιοτίμου τῆς Τραπεζῆς ταύτης διευθυντοῦ
κ. Ἑπ. Α. Καράβου, ὅστις οὐδεμιᾶς ἐφείδετο καὶ φεί-
δεται προσπαθείας ὅπως ἐπεκτείνῃ ὅσον ἐνεστί τὸν
κύκλον τῶν ἐργασιῶν καὶ ἀναδιβάτῃ τὸ ὑπὸ τὴν διευ-
θυνσιν αὐτοῦ τραπεζητικὸν κατάστημα εἰς ὅσον ἐνε-
στιν ἀνωτέραν περιωπὴν. Ἡ ὑπαρξὶς τοῦ καταστή-
ματος τούτου παρέχει πολυτίμους, πολυτιμοτάτας ὑ-
πηρεσίας εἰς τὴν ἐν Χίῳ ἐλληνικὴν ναυτιλίαν, ἣτις
αἰσθάνεται τοσοῦτον τὴν ἀνάγκην χρηματικῶν κεφα-
λαίων ὅπως ἐκπληρώσῃ πρεπόντως τὸν προορισμὸν
αὐτῆς. Αἰδόντες πέρας εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν δυνά-
μεθα νὰ μὴ ἀπονέμωμεν καὶ τὸν δίκαιον ἔπαινον καὶ
εἰς τὰ ἀξιοτίμα μίλην τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ
« Ἀρχαγγέλου », αἵτινα συνετέλεσαν κατὰ μέγα μέρος
πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τοῦ διευθυντοῦ καὶ εὐό-
δωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Τραπεζῆς.

— ο —

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῇ 4 Μαρτίου 1880.

Κύριοι μέτοχοι!

Συμφώνως τῷ 39ῳ ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ
τῆς ἐταιρίας, προσεκαλέσαμεν ὑμᾶς σήμερον,
ἐβδόμην ἤδη φοράν, εἰς γενικὴν συνέλευσιν, ὅπως
καθυποβάλωμεν τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμόν καὶ τὴν
ἐκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς μέχρι τῆς
31 Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους 1879.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης γενικῆς συνελεύσεως
εἴχομεν ἐκφράσει ὑμῖν, Κύριοι, τὴν ἐλπίδα περὶ
προσδοκωμένης μείζονος ἀναπτύξεως τῶν ἐργα-
σιῶν τῆς Τραπεζῆς. Εὐτυχεῖς λογιζόμεθα σή-
μερον, ἀναγγέλλοντες ὑμῖν, ὅτι αἱ ἐλπίδες ἡ-
μῶν δὲν διεφύεσθην. Αἱ ἐργασίαι ἡμῶν, χά-
ρις εἰς τὴν ὁσημέραι αὐξοῦσαν ὑπόληψιν τῆς ἐται-
ρίας καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἰδρυτῶν καὶ
φίλων αὐτῆς, ἔλαβον ἐκτοτε σπουδαίαν ἀνά-
πτυξιν.

Τῆς ἀναπτύξεως ταύτης γινώσιν λαμβάνετε
ἐκ τοῦ καθυποβαλλομένου ὑμῖν σήμερον ἰσολο-
γισμοῦ. Ὡς ἐν αὐτῷ παρατηρεῖτε, Κύριοι, διὰ
τῆς σπουδαίας αὐξήσεως τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ
χρηματικῶν καταθέσεων καὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτε-
ρικῷ πιστώσεων αὐτῆς, ἀνεπτύξαμεν καὶ ἡμεῖς

ἀναλόγως τὰς μετὰ τῆς ἐγγωρίου ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς νήσου ἐργασίας μας, παρουσιάζοντες ὑμῖν σήμερον θαλασσοδάνεια ἐπὶ ὑπεγγυάσει πλοίων λίρ. τουρκ. 21,039.86 ο[ο, δάνεια ξηρᾶς ἐπὶ δευτέρᾳ ὑπογραφῇ λίρ. τουρκ. 21,212.75 ο[ο καὶ δάνεια διὰ τρεχ. λ]σμῶν ἐπὶ δευτέρᾳ ἐπίσης ὑπογραφῇ λίρ. τουρκ. 8,471.32 ο[ο, ἥτοι δάνεια ὁμοῦ λίρ. τουρκ. 30,724, ποσότητος διπλασίας τῶν κεφαλαίων, ἅτινα διατίθῃσιν ἡ ἐταιρία ἡμῶν.

Αἱ παρὰ τῇ Τραπεζῇ μας χρηματικαὶ καταθέσεις ἀνῆλθον ἐφέτος εἰς λίρας τουρκ. 20,000 περίπου· ἡ σπουδαία δ' αὕτη ἀνάπτυξις τῶν χρηματικῶν καταθέσεων, γενομένων παρὰ τε τῶν δημοσίων καταστημάτων τῆς νήσου μας καὶ ἰδιωτῶν, μαρτυρεῖ ἀρκούντως, νομίζομεν, τὴν ὁσημέραι αὖξουσιν ὑπόληψιν τῆς ἐταιρίας.

Αἰτία τῆς ἀναπτύξεως ταύτης τῶν ἐργασιῶν μας τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐφετεινοῦ ἰσολογισμοῦ ἀπέβη, ὡς ἐπόμενον, ἀνώτερον τοῦ τῶν παρελθόντων ἐτῶν· καθότι, ὡς παρατηρεῖτε ἐν τῷ καθυποβαλλομένῳ ὑμῖν σήμερον ἰσολογισμῷ, ἐξελεγχθέντι ἤδη, ἀφοῦ ἀφῆρέσαμεν λίρ. τουρκ. 360 διὰ ζημίας, ἃς ὑπέστημεν ἐξ ἀποκοπῆς τόκων καὶ διὰ πᾶσαν προβλεπομένην τοιαύτην καὶ ἀφοῦ ἀφῆρέσαμεν ὡσαύτως πάντα τὰ τοῦ ἔτους ἔξοδα, τὰ καθαρὰ ἡμῶν κέρδη ἀνῆλθον εἰς λίρ. τουρκ. 3,703.38 ο[ο, ἀναλογούσας μὲ ὠφέλειαν καθαρὰν ἐπὶ τῶν κεφαλαίων μας πρὸς 43 1/2 0/0 ἐτησίως.

Κολακευόμεθα, Κύριοι, νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο τῶν ἐργασιῶν μας θέλει τύχει τῆς ὑμετέρας ἐπιδοκιμασίας. Προτείνομεν δ' ὑμῖν, ὅπως ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν ἀφαιρουμένων τῶν κατ' ἔτος, συμφώνως τῷ Καταστατικῷ, κρατουμένων δι' ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ διὰ δικαιώματα ἰδρυτῶν, συμβούλων καὶ διευθύνσεως, διανείμωμεν τοῖς μετόχοις λίρ. τουρκ. 2,880, ἀναλογούσας πρὸς 96 ἑκατοστὰ τῆς ὀθωμ. λίρας ἐφ' ἑκάστης μετοχῆς, ἥτοι πρὸς 42 0/0 ἐτησίως, ἐπαφίνοντες εἰς νέον τὸ μικρὸν ὑπόλοιπον λ. τ. 8 63 ο[ο.

Προβλέπομεν, Κύριοι, ὅτι κατὰ τὸ νέον ἔτος, εἰς ὃ εἰσῆλθεν ἡ ἐταιρία ἡμῶν, αἱ ἐργασίαι αὐ-

τῆς θέλουσι λάβει μείζονα ἐπίδοσιν. Ἡ νῆσος ἡμῶν εὐτυχήσασα νὰ ἀποκαταστῇ τελευταῖον ἔδρα τῆς Τοπαρχίας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὀθωμανικοῦ Ἀρχιεπελάγου καὶ νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην διοίκησιν τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Γεν. Διοικητοῦ Σαδῆκ πασσᾶ, ἀνδρὸς ἐκ τῶν σπουδαιότερων πολιτικῶν τῆς αὐτοκρατορίας, κέκληται, ἵνα ἀπολαύῃ μεγαλειτέρας σημαντικότητος καὶ ἰδῇ ἐν ἑαυτῇ σπουδαίως ἀναπτυσσομένης δημοσίου καὶ ἰδιωτικῆς ἐργασίας διὰ τῶν ἐνδελεχῶν ἐπὶ τούτῳ καὶ πατρικῶν προσπαθειῶν τῆς Α. Ὑψ. τοῦ τοπάρχου, Σαδῆκ πασσᾶ. Προβλέπομεν ὅθεν ἐκ τούτου, ὡς λέγομεν, μεγαλειτέραν εἰς τὸ μέλλον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν μας. Μετ' εὐχαριστήσεως δ' ἀναγγέλλομεν, Κύριοι, ὅτι ἡ Τράπεζα ἡμῶν προθυμοποιηθεῖσα, ἵνα παράσχῃ πᾶσαν τὴν συνδρομὴν αὐτῆς ἐντὸς τῶν τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς ὅρων πρὸς εὐδῶσιν τῶν παρὰ τοῦ τοπάρχου ἐπιδιωκομένων σπουδαίων δημοσίων ἔργων, ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ὧν ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος τὸ μέλλον τῆς νήσου μας, γυτύχησε νὰ ἀπολαύσῃ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιδοκιμασίας καὶ τῆς ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης τῆς Α. Ὑψ. Ὡς ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης δὲ, δι' ἧς μᾶς τιμᾷ ἡ Α. Ὑψ. ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Τράπεζα ἡμῶν θέλει περιβληθῇ ἐντὸς ὀλίγου ἐπισημότερον χαρακτῆρα καὶ ὅτι συντόμως θέλομεν ἀναγγεῖλαι ὑμῖν τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῶν πρὸς τοῦτο ἐνεργειῶν μας.

Ἐπὶ τούτῳ προτείνομεν ὑμῖν, Κύριοι, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον ἐξουσιοδοτήσῃτε ἡμᾶς, ὅπως ἐν εὐθέτῳ καιρῷ ἡ Τράπεζα ἡμῶν ἀντὶ τῆς ἐπωνυμίας της «Τράπεζα Χίου ὁ Ἀρχάγγελος» φέρῃ τὴν ἐπωνυμίαν «ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ».

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀντικατέστη, καθ' ἃ ἐν καιρῷ ἀνηγγείλαμεν ὁ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ συμβούλων τῆς ἐταιρίας Κυρ. Μ. Θ. Ζυγομαλᾶς διὰ τῶν κκ. Ζωρζῆ Δρομοκαίτη καὶ Ἰω. Κ. Χωρέμη, ἀναλαβόντων τὰς μετοχὰς καὶ δικαιώματα αὐτοῦ. Ἐπίσης ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι τελευταῖον ἀντικατέστη καὶ ἡ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν ἐν Ἀθήναις Ναυτικὴ Τράπεζα ὁ «Ἀρχάγγελος» διὰ τῶν ἐν Σύρῳ Κυρίων Ζ. Π. Νεγρεπόντε καὶ υἱῶν καὶ τοῦ ἐνταῦθα Κυρίου Ε. Α. Καράβα, ἀναλα-

βόντων τὴν μετοχὴν καὶ δικαιώματα αὐτῆς. Πεισμεθα δὲ, Κύριοι, ὅτι θέλετε ἴδει εὐχαρίστως τὴν συμμετοχὴν τῶν εἰρημένων Κυρίων καὶ τὴν σύμπραξιν αὐτῶν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Τραπεζῆς.

Ὡς ἐκ τῆς πρόσδοκωμένης ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς νήσου μας προβλέπομεν, ὅτι θέλομεν εὐρεθῇ καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ αὐξήσωμεν τὸ ποσὸν τῶν κεφαλαίων τῆς ἐταιρίας. Κατὰ τὴν περυσινὴν γενικὴν συνέλευσιν ἐξουσιοδοτήθημεν παρ' ὑμῶν, ὡς γινώσκετε, ὅπως προβῶμεν εἰς τὴν ἐκδοσιν νέων μετοχῶν. Τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ταύτης χρῆσιν εἰσέτι δὲν ἐποιησάμεθα. Ἐπιφυλαττόμεθα ὁμῶς, ἵνα, συμφώνως τῷ 37ῳ ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς ἐταιρίας, προβῶμεν εἰς τὴν ἐκδοσιν νέων μετοχῶν, ὁπότεν ἴδωμεν τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν κατάλληλον ὥραν.

Καθυποβάλλομεν ὑμῖν, Κύριοι, σήμερον τὰς ἀκολουθούς δύο προτάσεις. Ἡ μὲν πρώτη αὐτῶν ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς διανομῆς τῶν καθαρῶν κερδῶν. Γινώσκετε, ὅτι ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ὠφελειῶν ἐκάστου ἔτους ἐξακολουθοῦμεν νὰ διανέμωμεν μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους. Προτείνομεν ὑμῖν, ὅπως διὰ τὸ ἀκριβέστερον καὶ πρὸς ὠφέλειαν τῆς τραπεζῆς διαιρέσωμεν ἀπὸ τοῦ ἀρξαμένου ἔτους τὸ μέρος ἐκάστου ἰσολογισμοῦ εἰς δύο δόσεις οὕτως ὥστε κατὰ μὲν τὴν 1ην Ἰανουαρίου νὰ πληρώσωμεν τοῖς μετόχοις ἐξ τοῖς ἐκατὸν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου λόγῳ τόκου, σημειοῦντες τὴν πληρωμὴν ταύτην ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ τοκομεριδίου, κατὰ δὲ τὴν 1ην Ἰουλίου νὰ διανέμωμεν τὸ ὑπόλοιπον τῶν κερδῶν τῆς αὐτῆς χρήσεως λόγῳ κέρδους ἐπὶ τῇ ὁλοσχερεῖ ἐξοφλήσει τοῦ τοκομεριδίου, συγκαλοῦντες πάντοτε τὴν γενικὴν συνέλευσιν καὶ καθυποβάλλοντες τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμόν τὴν 1ην Μαρτίου κατὰ τὸ 39ον ἄρθρ. τοῦ Καταστατικοῦ.

Ἡ δευτέρα πρότασις ἡμῶν ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν μέρους τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου μας. Ἐξ αὐτοῦ προτείνομεν ὑμῖν, Κύριοι, ὅπως μᾶς ἐξουσιοδοτήσητε νὰ κάμωμεν χρῆσιν πρὸς ἀγορὰν οἰκοπέδου καὶ οἰκοδόμησιν καταλλήλου καταστήμα-

τος τῆς Τραπεζῆς, ἐξακολουθῇ δὲ πάντοτε εἰς τὸ μέλλον ἡ αὐτὴ ἀφαίρεσις κατ' ἔτος ἐκ τῶν κερδῶν μέχρι συμπληρώσεως τοῦ παρὰ τοῦ 47ου ἄρθρ. τοῦ Καταστατικοῦ ὀριζομένου ποσοῦ.

Ἐλπίζομεν, Κύριοι, ὅτι ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ἡμῶν θέλουσι τύχει τῆς ὑμετέρας ἐγκρίσεως.

Εἰσῆλθομεν ἤδη εἰς τὸ ὁγδοον ἔτος τῆς ἐταιρίας. Εὐχόμεθα δ' ὅπως κατὰ τὴν προσεχῇ γενικὴν συνέλευσιν δυνηθῶμεν νὰ καθυποβάλωμεν ὑμῖν ἰσολογισμόν εὐαρεστότερον.

Ἐν Χίῳ, τῇ 1 Μαρτίου 1880.

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

I. Z. ΔΑΜΑΛΑΣ

M. ΚΑΛΔΡΩΝΗΣ

N. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ

Π. ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ

E. ΚΟΣΣΕΝΑΣ

Γ. Κ. ΧΑΝΔΡΑΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

E. A. ΚΑΡΑΒΑΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΧΙΟΥ

ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ

τῆς 1ης Μαρτίου, 1880.

Ἐν Χίῳ σήμερον τὴν πρώτην Μαρτίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ὁγδοηκοστοῦ ἔτους, ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 10 π.μ. συνεληθούσης τῆς ἐβδόμης γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων ἐν τῷ καταστήματι τῆς Τραπεζῆς, ἐνεφανίσθησαν μέτοχοι καὶ ἀντιπρόσωποι μετόχων ἐν ὧν δύο χιλιάδων ἑξακοσίων ὀγδοήκοντα ὀκτώ. Τελεσθείσης ὁθεν ἀπαρτίας, συμφώνως τῷ 40ῳ ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ, ὁ Διευθυντὴς ὑπέβαλε τὸν γενικὸν ἰσολογισμόν τῆς Τραπεζῆς μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879, ἐξ οὗ προκύπτει ὠφέλεια καθαρὰ λιρῶν ὀθωμανικῶν τριῶν χιλιάδων ἑπτακοσίων τριῶν καὶ 38 0]0, μετὰ τοῦτο ἀνέγνω ἐκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος ἰσολογισμοῦ μετὰ προτάσεων. Ἐγκριθεῖσιν ἀμφοτέρων, ἡ συνέλευσις ἐνατείλατο τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν.

Ἡ συνέλευσις ὥρισεν, ὅπως ἐκ τῶν ἀνωτέρω

καθαρῶν κερδῶν, ἀφαιρουμένων τῶν δι' ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ διὰ δικαιώματα ἰδρυτῶν, συμβούλων καὶ διευθύνσεως ὀριζομένων παρὰ τοῦ Καταστατικοῦ καὶ ἀφιεμένων λίρ. τουρκικὰς 8.630]0 εἰς νέον, διανεμηθῶσι τοῖς μετόχοις αἱ ὑπόλοιποι λίρ. τουρκ. 2880 ἀνὰ 96 χρυσᾶ ἑκατοστὰ τῆς ὀθωμανικῆς λίρας ἑφ' ἑκάστης μετοχῆς.

Ἡ συνέλευσις εἶδεν εὐχαρίστως τὰς ἐνέργειας τῆς Διευθύνσεως πρὸς ἐπιστημοποίησιν τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐξουσιοδοτεῖ αὐτὴν ἀπὸ σήμερον, ὅπως ἐν εὐθέτῳ καιρῷ μεταβάλλῃ τὴν ἐπωνυμίαν «ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ» ὁ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ εἰς τὴν ἐπωνυμίαν «ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ».

Ἡ συνέλευσις παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν πρότασιν τῆς Διευθύνσεως περὶ τροποποιήσεως τῆς διανομῆς τοῦ μερίσματος, ὀρίσασα, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἀρξαμένου ἔτους τὸ μέρος διανέμηται εἰς δύο δόσεις, ἥτοι τὴν 1ην Ἰανουαρίου διανέμη ἡ Τράπεζα 60]0 ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου λόγῳ τόκου, σημειοῦσα ὀπισθεν τοῦ σχετικοῦ τοκομεριδίου καὶ τὴν 1ην Ἰουλίου διανέμη τὸ ὑπόλοιπον πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ τοκομεριδίου. Ἐπίσης παρεδέχθη τὴν πρότασιν τῆς Διευθύνσεως, ὅπως κάμῃ χρῆσιν ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου πρὸς ἀγορὰν οἰκοπέδου καὶ οἰκοδόμησιν καταστήματος καταλλήλου διὰ τὴν Τράπεζαν, ἐξακολουθούσης τῆς αὐτῆς ἀφαιρέσεως δι' ἀποθεματικὸν κεφάλαιον μέχρι τοῦ παρὰ τοῦ 47ου ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ ὀριζομένου ποσοῦ.

Ἡ συνέλευσις ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ Κ. Μ. Θ. Ζυγομαλά παρὰ τῶν Κ.Κ. Ζωρζῆ Δρομοκαίτη καὶ Ἰωάν. Κ. Χωρέμη, καθὼς καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ναυτικῆς Τραπεζῆς ὁ «Ἀρχάγγελος» παρὰ τῶν Κ.Κ. Ζ. Π. Νεγρεπόντε καὶ υἱῶν, καὶ Ε. Α. Καραβά καὶ ἀναγνωρίζει τοὺς ἀντικαταστάτας τούτους ὡς ἰδρυτὰς τῆς Τραπεζῆς. Διετάχθη ἐν τέλει ἡ δημοσίευσίς καὶ τοῦ παρόντος πρακτικοῦ. Εἰς πίστωσιν συνετάχθη τὸ παρόν, ὅπερ ἀναγνωσθὲν εὐκρινῶς, ὑπεγράφη παρὰ τῶν παρευρεθέντων μετόχων.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

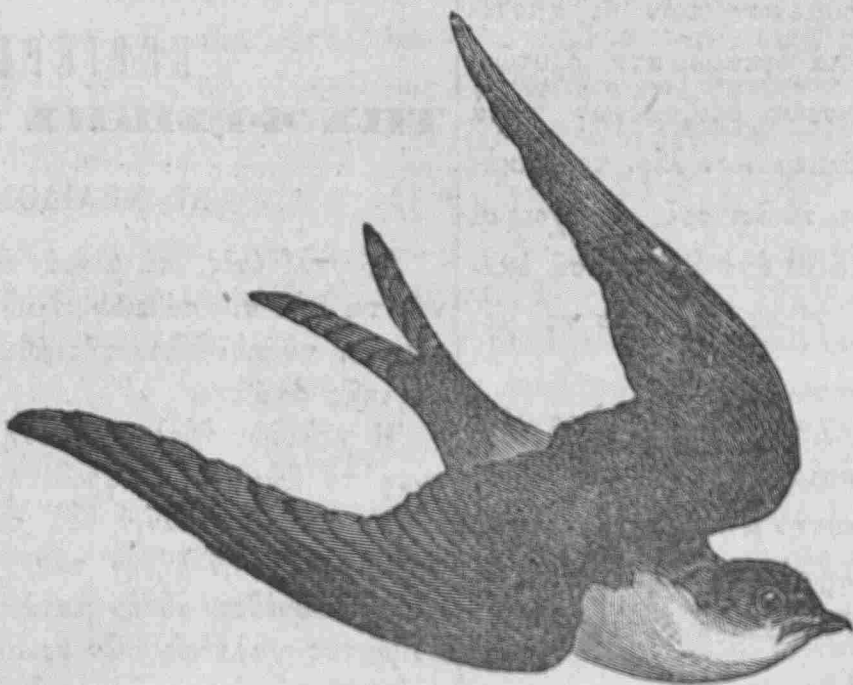
ΑΙ ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ.

Αἱ χελιδόνες, τὰ μικρὰ ταῦτα πτηνὰ τὰ κινούμενα τὴν συμπάθειαν ἡμῶν, εἶναι ὡς καὶ ὁ κόκνος, τὸ σύμβολον τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς συζυγικῆς ἀγάπης.

Ἡ χελιδὼν ἤθελεν ἀξιωθῇ τῆς τιμῆς τοῦ νὰ σύρῃ τὸ ἄρμα τῆς Ἀφροδίτης ὁμοῦ μὲ τὰς λευκὰς περιστερὰς, ἐὰν ἡ θεὰ τοῦ Ἔρωτος δὲν παρέδιδεν εἰς τὴν λήθην τὰς γαμικὰς συμβάσεις, αἵτινες συνέδουν αὐτὴν μετὰ τοῦ χιολοῦ καὶ κσπνιῶντος χαλκῆος τῶν κεραυνῶν. Αὕτη κατεφρόνησε τὸ εἶδος τοῦτο τῶν πτηνῶν καὶ κακῶς ἐπραξε.

Ἀναδιψῶν τὰς βίβλους τῶν ἀρχαίων, εὗρον μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν μόνον τὸν Πυθαγόραν ὅστις ἐτόλμησε νὰ καταρασθῇ τὰς χελιδόνας. Ἄς ρίψωμεν πέπλον ἐπὶ ἐνὸς πταίσματος, ἀπαυροῦντος τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

Ἡ βίβλος δὲ τῶν προφητῶν γέμει παραβολῶν αἵτινες τιμῶσι μᾶλλον τὰς χελιδόνας ἢ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Ἰερεμίας ἐπὶ παραδείγματι μέμφεται πικρῶς τοὺς Ἑβραίους ὅτι δὲν γνωρίζουσι τὸν χρόνον τῆς ἐπισκέψεως, ἐνῶ αἱ χελιδόνες γνωρίζουν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν μέλλουσι νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλο κλίμα. Τὰ παιθάρια καταχρώμενα τῆς ἀθωότητος τῆς χελιδόνος ἐκήρυξαν κατ' αὐτῆς πόλεμον καὶ ἀνασπῶσι διὰ καλῶν τὰς φωλεὰς αὐτῆς ἀπὸ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν. Δυσανασχετοῦσαι δὲ ἤδη ἀρχίζουσιν νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας καὶ κατασκευάζουν φωλεὰς ὑπὸ τὰς κορωνίδας τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν ἢ καὶ ἐπὶ τῶν πύργων τῶν ἐκκλησιῶν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ θερμὰ κλίματα φθάνει περὶ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου ἢ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου, καὶ ἐν γένει ἡ ἔλευσις αὐτῆς προαναγγέλλει τοῦ ἔαρος τὴν ἔλευσιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀρίξεως καὶ τῆς ἀποδημίας συνέρχονται ἅπασαι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέσιν, περιμένουσι καὶ τὰς τῶν πλησιεστέρων τόπων, ὥστε οὐδεμία τῶν οἰκογενειῶν νὰ μὴ ἑλλείπῃ, καὶ τότε ἐπιχειροῦσι τὸ μακρὸν αὐτῶν ταξίδιον· τίς δὲν γινώσκει τοῦ πτηνοῦ τὸ θαυμάσιον ἐνστικτον τοῦ ν' ἀνευρίσκη τὴν φωλεάν αὐτοῦ ἣν ἐγκατέλειπε πρὸ ἐνὸς ἔτους; τοῦτο θέλει βεβαιωθῇ τις προσθέτων εἰς τὸν πόδα μιᾶς χελιδόνος ταινίαν ἣν θέλει εὑρεῖ ὅταν αὕτη ἐπανακάμψῃ ἐκεῖ ὅπουθεν ἀνεχώρησεν. Ὁ Σπαλλαντσάνης παρατήρησε ἐπὶ 18 κατὰ συνέχειαν ἔτη ζεῦγος χελιδό-

ΧΕΛΙΔΩΝ

νων αἵτινες ἐπέστρεφον καὶ κατόκουν τὴν αὐτὴν φωλεάν.

Εἰς τὸ πολυαριθμότατον γένος τῶν χελιδόνων ὑπάρχει εἶδος τι ὅπερ οὐδέποτε ἐπισκέπτεται τὴν Ἑλλάδα μὴ δυνάμενον νὰ ζήτῃ εἰς τὸ κλίμα αὐτῆς. Τοῦτο δὲ εἶναι ἡ μικρὰ τῶν φυσιοδοσιῶν καλουμένη φυκοφάγος ἢ Σαλαγγάνα, τῆς ὁποίας ἡ φωλεὰ εἶναι ἐδώδιμος, καθὼ συγκειμένη ἐκ βλαινώδους καὶ διαφανοῦς ὕλης, ποθητὴν εἰς τοὺς γαστριμάργους τῆς Σίνας καρύκευμα. Αὕτη ζῇ εἰς τὴν νῆσον Ίαβαν, τὴν Βαταβίαν καὶ τὴν Πολύνησον, ὅπου κατασκευάζει τὴν φωλεάν της ἀπὸ φύκη περιέχοντα βλένναν, ἣτινα τρώγουσι καὶ χωνεύουσα ἐξεμέττει μετὰ ταῦτα ἐπὶ ἐνὸς στρώματος πτερῶν ὅπου ἐναποθέτει τὰ ὠά. Οἱ Ἀσιανοὶ λαίμαργοι τῶν τοιούτων φωλεῶν ἀναζητοῦσιν αὐτὰ νυκτός, ἐντὸς βράχων ἀποτόμων ἀναρριχώμενοι διὰ κινητῶν κλιμάκων.

Ἴδου δὲ πῶς περιγράφει τὰς μεταναστάσεις τῶν πτηνῶν τούτων ὁ εὐγλωττος Ἀββᾶς Λομεναῖος.

«Ὅταν ἐπέλθῃ ὁ χρόνος τοῦ νὰ μεταβῶσι καὶ ζητήσωσιν εἰς ἄλλα κλίματα τὴν τροφήν, ἣν ὁ Οὐράνιος πατὴρ ἡτοίμασεν αὐταῖς, αἱ χελιδόνες συνέρχονται ἅπασαι, χωρὶς νὰ χωρισθῶσι ποτὲ, πλέουσιν, αἰθέριοι ναυτίλοι, πρὸς τὰς ἀκτὰς ἐνθα ἀναπαύονται ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀφθονίᾳ. Μόνη, τί ἤθελε γένει, ἐκάστη αὐτῶν; Οὔτε μία δὲν θὰ ἐσώζετο ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς μεταβάσεως· ἀλλ' ἠνωμέναι ἀνθίστανται εἰς τοὺς ἀνέμους, καὶ ἡ ἀδύνατος καὶ κεκηχυῖα πτέρυξ στηρίζεται ὑπὸ ἰσχυροτέρας πτέρυγος. Οὕτως αἱ νεώτεραι ὑπὸ τὴν σκέπῃ τῶν πρεσβυτέρων φθά-

νουςι τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου των, καὶ ἐπὶ τῆς μακρινῆς γῆς, ὅπου ἡ Πρόνοια ὠδήγησεν αὐτάς ὑπεράνω τῶν θαλασσῶν, ἀναπολοῦσι τὴν φωλεάν των, ἐνθα ἐγεννήθησαν, καὶ τὰς πρώτας ἐκείνας ἡμέρας, τὰς πρώτας ἐκείνας καὶ ἀφάτους εὐφροσύνας, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔθεσεν εἰς τὴν εἰσόδον τῆς ζωῆς δι' ὅλα τὰ ὄντα.»

A. B. B.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ἐχρειάσθη κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ὑπάρξῃσι πάντοτε προηγουμένως τὰ πράγματα διὰ νὰ γεννηθῶσιν ἐξ αὐτῶν αἱ ἰδέαι, καὶ ἐχρειάσθη ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ ἔχῃ τις αἰτίαν ἄμεσον διὰ νὰ λαλήσῃ περὶ παντός οἰουδήποτε ἀντικειμένου. Διατί δὲ ὁ ἄνθρωπος κυριεύεται οὕτως ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστον ἀδυναμίαν τοῦ νὰ θέλῃ νὰ ἐφαρμύξῃ ὅλας τὰς ἰδέας του, ὅλας τὰς θεωρίας του εἰς τὴν ἱερὰν τῆς γεννήσεώς του γῆν; Διατί, ἐνῷ διαγράφει κύκλον τῶν ἰδεῶν του γενικόν, καὶ τὸ ὄξύ βλέμμα του, πληρεὲς ἡδύτητος, περιέρχεται ἅπασαν τὴν γῆν, τὴν κοινὴν αὐτοῦ πατρίδα, αἰφνης παρουσιάζεται εἰς τὰ ὄμματα του ἡ γοητευτικὴ τῆς μερικῆς πατρίδος του εἰκὼν, καὶ καθίσταται παρευθὺς αὐτῇ τὸ κέντρον τῶν ὠραιότερων αὐτοῦ στοχασμῶν; Ναί, ἡ θελκτικὴ εἰκὼν τῆς πατρίδος προπορεύεται ἀπαρασάλευτος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνθρώπου πάντοτε καὶ πανταχοῦ, καὶ, οἶονεὶ ζηλότυπος, ἀπαιτεῖ δι' ἑαυτὴν τὴν ἐφαρμογὴν ὅλων

τῶν εὐγενεστέρων αὐτοῦ ἰδεῶν, ὅλων τῶν θεωριῶν του.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περί τινος ἀγρίας καὶ ἐρήμου μεσογείου, ὅπου ἡ φύσις, ἔρμαιον τῶν ὀρμητικῶν ἀνέμων καὶ τῶν αἰωνίων παγετῶν, λησμονεῖ τὸ ἀνθρώπινον εἶδος, τὸ ὁποῖον ἔφθασεν ἴσως νὰ περιπλανηθῇ εἰς τοὺς ψυχροὺς κόλπους της. — Ἐὰν ἐπρόκειτο περί τινος ἐσχατιᾶς τῆς γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπηνήθη τὴν εὐλογίαν του ὁ οὐρανός, καὶ τὸ ἀνθρώπινον πλάσμα, ἄχαρι καὶ ὠχρὸν ὡς ἡ φύσις ἣτις τὸ παράγει, ὁμοιάζει ὅτι ἐκπνέει ὁμοῦ μετ' αὐτὴν ἅμα γεννηθῇ. ἀκόμη καὶ τότε ἴσως ἤθελεν εἶθαι συγκεχωρημένον τὸ αἶσθημα τοῦτο, αὐτὴ ἡ ὑπὲρ τῆς μερικῆς πατρίδος του εὐγενῆς ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου. Πολὺ δὲ περισσότερο τὸ οὐράνιον τοῦτο αἶσθημα εἶναι ἀξιοσέβαστον ὅποτε πρόκειται περί μέρους τινός τῆς ἡμετέρας σφαίρας, τὸ ὁποῖον ἡ μεγαλοπρεπὴς φύσις ἐφιλοτιμήθη νὰ παρουσιάσῃ πρὸς ἐπίδειξιν ὡς κέντρον τῶν ἀγλαῶν θελγῆτρων της, ὡς μαγικὴν εἰκόνα τῶν ἐξαισίων καλλονίων της.

Ὁ λόγος περί τῆς Μεσογείου ἐν γενεῇ. Ἡ Μεσόγειος, ἀρχαία μητρόπολις τοῦ κόσμου, γῆ τῆς δόξης καὶ τοῦ ἐμπορίου ὁ πυρὴν, αὐτὴ ἡ ἄσβεστος ἐστία τῶν φῶτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, παρουσιάζει τὸ αἰώνιον ἀμφιθέατρον τῆς οἰκουμένης, πέριξ τοῦ ὁποῖου κἀθύνται ζηλότυποι θεαταὶ ὅλοι οἱ αἰῶνες, ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ προσφέρουσιν τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ των εἰς τῆς φύσεως τὸ γοητευτικὸν καὶ μυστηριώδες τοῦτο μεγαλεῖον. Ὑπὸ τὸν εὐδαίμονα τῆς ζώνης ταύτης οὐρανὸν ἐξέλαμψεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀνεπτύχθη τὸ ἐμπόριον· τὰ δὲ ζωγραφικὰ τῆς Μεσογείου παράλια, οἱ εὐρύχωροι καὶ ἀκύμαντοι λιμένες της, καὶ ὅλα τὰ ἐμπορικὰ καὶ ναυτικὰ αὐτῆς πλεονεκτήματα ἐσχημάτισαν καὶ κατέστησαν αἰετοπερίζηλον τὸ φυσικὸν αὐτῆς μεγαλεῖον.

Τὸ ἐμπόριον, ὁ αἰώνιος περιηγητὴς τῆς οἰκουμένης, εἶναι πατὴρ μεγάλων ἐθνῶν, εἶναι πηγὴ ἀέναντος κοινωνικοῦ πλούτου. Τὰ κοινωνικὰ ὠφελήματα τοῦ ἐμπορίου, διὰ τὰ ἔθνη μάλιστα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προώρισεν ἡ φύσις πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, εἰσὶν ἐξαισία, ἀκαταμέτρητα. Τὸ ἐμπόριον χορηγεῖ τὰ πλούτη, τὰ πλούτη δίδουσι τὴν ἰσχύν, ἡ δὲ ἰσχὺς καθιστᾷ τὰ Κράτη ἀκαταμάχητα καὶ σεβαστά. Τὸ ἐμπόριον μεταβάλλει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, καλύπτει τὰς θαλάσσας ἀπὸ πλοῖα, ἐνώνει τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀμέτρητοι διαχωρίζουσιν ἀποστάσεις, πολιτίζει τοὺς ἀγρίους λαοὺς, ἐμφυχώνει τὴν βιομηχανίαν καὶ δαμάζει τὴν φθοροποιὴν ἀργίαν καὶ ὀκνηρίαν. Δραστήριον καὶ ἐνεργητικὸν ὡς ἡ φιλοδοξία, ποτὲ δὲν γνωρίζει ὄρια. Ἐὰν δὲν ἐκτείνε-

ται, εἰς δὲν προσδεύῃ, ὑποκύπτει εἰς μαρασμὸν καὶ ἀφανίζεται. Τὸ ἐμπόριον ἐκτελεῖ τὴν περιοδεῖαν τοῦ κόσμου οὐ μόνον διὰ τῶν γνωστῶν ὁδῶν, τὰς ὁποίας εὐρίσκει ἀνοικτάς, ἀλλὰ καὶ νέας πολλάκις χαράττει ὁδοὺς, τὰς ὁποίας παραιτεῖ μετὰ ταῦτα διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλας, καὶ τὰς ἐπαναλαμβάνει ἴσως κατὰ τὰς μεταβολὰς, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ σπασμοὶ τῆς φύσεως, τὰ συμφέροντα τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς γῆς, καὶ ἄλλα συμβεβηκότα εὐνοϊκὰ ἢ ἐναντία.

Τὸ ἐμπόριον συνεγεννήθη μετὰ τὰς πρώτας ἀνθρωπίνας κοινωνίας, συνχρυσήθη μετ' αὐτάς, καὶ θέλει συναποθάνει μετὰ τὴν τελευταίαν γενεάν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰρηνικὸν καὶ εὐτολμον, ἐνῶ καταφρονεῖ τοὺς κινδύνους τῶν στοιχείων, ἀποφεύγει τὰς αἱματηρὰς μανίας τῶν πολέμων· ἀλλὰ φιλόστοργον καὶ εὐεργετικόν, ἐπιχέει τὰ ὠρὰ τοῦ εἰς τὰς ἀρανισθείσας χώρας, καὶ ἐν γενεῇ ἀποδίδει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκδουλεύσεις, μετὰ τὰς ὁποίας αἱ λαμπρότεραι τῶν κατακτητῶν πράξεις δὲν δύνανται ποτε νὰ ἐξισωθῶσιν. Οὕτως ἐξαισία εἶναι ἡ φύσις τοῦ ἐμπορίου!

Δύο κυρίως εἰσὶν οἱ κόσμοι, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως εἰσι προωρισμένοι νὰ παρουσιάσωσι σπουδαῖον καὶ ἐνεργητικὸν πρόσωπον εἰς τὸ μέγα καὶ θελκτικὸν στάδιον τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐμπορίου: ὁ κόσμος, ὅστις παράγει ἐκ τοῦ ἰδίου ἑσόδους τοῦ ἀθροῦς παντὸς εἶδους καὶ κατ' ἐξοχὴν πολύτιμα βιομηχανικὰ καὶ μεταλλικὰ προϊόντα, καὶ ὁ κόσμος τῶν παραλίων τόπων, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ θεὰ τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ εἰκονίζουσα τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου, ἐνθυμίζει ἀκαταπαύστως ὅτι στίλβουσιν ἐσπαρμένοι εἰς τὸ ἀχανές τῶν κυανῶν πεδιάδων τοῦ ἀργυρόφυτοι λόφοι, καὶ ὅτι περιβρέχει τὰς χρυσοφόρους ἀκτὰς μεγάλων ἡπείρων. Αἱ θελκτικαὶ ἰδέαι αὗται ἐμπνέουσι τὸν οἶστον τῶν κατακτήσεων, τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τοῦ πλούτου, καὶ τολμηρὸς θαλασσοπόρος ὁ παράλιος κόσμος ρίπτεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ, παίγνιον τῶν ἀνέμων καὶ τῆς τύχης, διασχίζων τὰς ἀδύσους· φέρεται ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ ἐνὸς πόλου εἰς τὸν ἄλλον διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ νέας ἀνακαλύψεις, νὰ κατακτήσῃ ἐμπορικῶς κόσμους ἄλλους, καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀπωτέρων μερῶν τοῦ κόσμου.

Ὁ τρόπος, μετὰ τὸν ὁποῖον ἐνηργεῖτο τὸ ἐμπόριον εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ τῆς Καρθαγίνης, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Φοινίκης, ἦτο βεβαίως νηπιώδης

καὶ ἀτελῆς, ὡς ἦσαν ἀτελῆ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα εἰς τὴν παιδικὴν ἐκείνην τοῦ κόσμου ἡλικίαν.

Ἡ Ἰνδική, αὐτὸς ὁ ἐπίγειος παράδεισος, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύφθη εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον καὶ μετέπειτα ἀπὸ τοὺς Πορτογάλλους, ὑπῆρξε τὸ περιζηλότερον ἀντικείμενον τῶν κατακτητικῶν ἐπιχειρήσεων ὅλων τῶν ἐμπορικῶν ναυτικῶν ἐθνῶν. Ὁ καταπληκτικὸς δορυκτῆτωρ ἐκεῖνος, ὁ ἐξαισιος περιηγητὴς τῆς γῆς, διέβη ὡς ἀετὸς ἐπάνωθεν τῆς Ἰνδικῆς, καὶ μολονότι ἄλλαι ὑψηλότεραι ἀπησχόλουν τὸν νοῦν τοῦ ἰδεᾶι, ἔχων ἐμπλεων μολοντοῦτο τὴν εὐρύχωρον διάνοιάν του παντοειδῶν μεγάλων στοχασμῶν, ἔρριψε διὰ μιᾶς τὸ ὄξύ βλέμμα του ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὸν ὑψηλὸν διαλογισμὸν του ὀφείλεται ἡ ἐπὶ τῆς ὀχθῆς τῆς Αἰγύπτου ἀνέγερσις τῆς φερωνύμου αὐτῷ πόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τὴν ὁποίαν κατέστησεν ὡς ἀποθήκην καὶ ὀχετὸν τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν Ἰνδιῶν καὶ Ἑλλάδος, εἴτε ἀπ' αὐτῆς τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ δὲν ἐπέζησε πολὺ μετέπειτα διὰ τὴν ἐνῶσιν τὴν Ἰνδικὴν διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ εἰρηνικοῦ ἐμπορίου μετὰ τὴν ἐνδοξὸν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ κρατῇ διὰ πολλοὺς αἰῶνας, μετοχγεύων εἰς τοὺς κόλπους τῆς τοῦς ἀνεξαντλήτους θησαυροὺς τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Κίνας, καὶ ἀναπτύσσων τὴν ἐμπορικὴν εὐφυΐαν τῆς καὶ τὴν ναυτικὴν ἰσχύν τῆς.

Ἀλλ' οἱ Πορτογάλλοι, εὐτυχέστεροι τοῦ ἀντικειμένου δορυκτῆτορος ἐκείνου ὡς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν, ἐξηκολούθησαν νὰ ἀρύωνται τὰ ἀνεκτίμητα ἀγαθὰ αὐτῶν ἐν διαστήματι πολλῶν χρόνων, καὶ ἔκτοτε ἡ Ἰνδικὴ κατέστη τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀντιζηλίας ὅλου τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, ὑπῆρξε θέατρον ἀκαταπαύστου πάλης μεταξὺ τῶν ναυτικῶν Δυνάμεων, καὶ μετέβη ἀλληλοδιαδόχως, ὡς ἡ ὠραία Ἰταλία, ἀπὸ μιᾶς κατακτήσεως εἰς ἄλλην, ἕως οὗ τελευταῖον διεκρίθη ἡ τύχη τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, καὶ διέμεινεν ἄχρι τῆς σήμερον λαμπρὸν λάφυρον τῆς πρώτης.

Τὸ ἐμπόριον, ἀναπτύχθην κυρίως μεταξὺ τῶν δύο τούτων κόσμων, τῶν πλουσίων Ἰνδιῶν, τῆς Κίνας καὶ ἄλλων εὐφύων τόπων καὶ τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν, προήχθη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς λαμπρότητός του, εἰς ὃν ὁράται σήμερον. Καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτὸ ἐμεγάλυνε καὶ ἐλάμπρυνε τοσαῦτα ἔθνη, καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων τὸ πολυτελέστερον μεγαλεῖον μᾶς θαμβώνει σήμερον. Οἱ Πορτογάλλοι, οἱ Ἰσπανοί, οἱ Ὁλλανδοί, οἱ Γάλλοι, οἱ Ἀγγλοὶ πόθεν κυρίως

ἐλαμπρύνθησαν ἄλλοθεν, εἰμὴ ἀπὸ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ εὐτυχοῦς ἐμπορίου; Ἡ Ἀγγλία, αὐτὸ τὸ μέγα ἔθνος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμπορικὸν καὶ κατακτητικὸν πνεῦμα κανὲν ἄλλο ἔθνος δὲν δύναται νὰ μιμηθῇ, εἰς τί ἐπιστηρίζει τὴν ὑπαρξίν του ὁλόκληρον, εἰμὴ εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἐξάσκησιν κυρίως τοῦ ἐμπορίου; Ἄς παύσῃ διὰ μίαν ἐβδομάδα ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῆς Ἀγγλίας, ἃς σταματήσωσι διὰ μίαν ἡμέραν τῶν ἐργαστασίων τῆς αἰ. καταπληκτικαὶ μηχαναὶ, ἃς στερηθῇ διὰ μίαν στιγμὴν τῆς Ἰνδικῆς, καὶ ἡ τύχη τῆς ἡπείρου ταύτης θέλει μᾶς βεβαιώσῃ τότε ὅποσον ἐξαισία εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἐμπορίου.

Δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν πέρας εἰς τὴν σύντομον ταύτην περὶ ἐμπορίου πραγματείαν ἡμῶν, μὴ ποιῶντες μικρὰν μνησίαν περὶ τῶν συντελεσάντων ἰδίως πρὸς διάδοσιν τοῦ ἐμπορίου ὁμογενῶν ἐν Μεσογείῳ, καὶ διαρρηκθίντων δικαίως διὰ τοῦτο ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ὁ λόγος περὶ τῶν Χίων ὁπαδῶν τοῦ Κερδῶφου Ἑρμοῦ.

Ἀπὸ λαοὺς ὁμογενεῖς καὶ ἀπὸ νήτους ὁμοιομόρφους καὶ τοῦ αὐτοῦ κλίματος περικυκλοῦται ἡ περικαλλὴς Χίος, ὁ παράδεισος οὗτος τῆς Μεσογείου. Οἱ φλοιῶσθαι τῶν αἰγιαλῶν τῆς Λέσθου, τῆς Σάμου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀντηχοῦσιν εἰς τὰ γοητευτικὰ παράλια τῆς. Ἀλλ' ἡ φύσις ἐδῶ διεγείρει τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀνθρώπου, αἱ εὐώδεις αὖραι πληροῦσιν ἀρωματικῶν θυμηδιῶν τὰς πέριξ θαλάσσας, καὶ ἡ ἐμπορικὴ τάτης γενεᾶ τῶν Χίων διακρίνεται μοναδική μεταξὺ τῶν λοιπῶν τῆς Μεσογείου λαῶν διὰ τὴν ἐμπορικὴν εὐφυΐαν τῆς καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν πολιτισμὸν ροπήν τῆς. Ὁ ὀξύνοος Χίος, ὁμοιος μὲ τὸν ζέφυρον τῆς ὠραίας πατρίδος του, διατρέχει ἀεικίνητος τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς διὰ τὴν ἀθρόισιν, ὡς ἡ φιλεργὸς μέλισσα, ἀπὸ τὸ μέσον ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων κινωσιῶν τὰ λαμπρὰ δῶρα τῆς τύχης καὶ τῆς φιλοπονίας, καὶ δὲν ὑπάρχει μέρος γῆς ὅπου τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦ Χίου νὰ μὴ συμπλέκηται μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐμπορίου. Ἐν γένει δὲ τὸ ἐμπόριον τῶν Χίων μετέφερε καὶ διέδωκεν εἰς τὴν Μεσόγειον τὰ πλούτη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ φῶτα ἐν ἡμέραις πονηραῖς, καὶ συνέδραμε παντοιοτρόπως τὸ ἔθνος εἰς τὰς κρισιμωτέρας περιστάσεις.

Οὕτω λοιπὸν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἰσχὺς παντὸς ἔθνους ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας· ἀνευ δὲ τούτων, οὐδὲν ἐστὶ δυνατόν γενέσθαι. Εἴθε δὲ, ἐμπνεόμενα ὑπὸ τῆς μεγάλης ταύτης

ἀρχῆς πάντα τὰ ὀλιγορήσαντα ἐξ ἀρχῆς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐμπορίου ἔθνη, ἐκτιμήσωσι τὴν μεγίστην ἀξίαν ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον ἐγγυᾶται τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Συνταγματάρχης τις οὐγγρικοῦ τινος τάγματος, σταθμεύοντας κατὰ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, διετάχθη παρὰ τοῦ διοικητοῦ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν θανάτωσιν στρατιώτου τινός, καταδικασθέντος κατ' ἀπόφασιν τοῦ στρατοδικείου, ἕνεκεν ἀπειθείας.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ συνταγματάρχης ἐκίνει πρὸς τὸ ὠρισμένον μέρος ὁ διοικητὴς προσκαλέσας αὐτόν, τῷ διεκοίνωσεν ὅτι ὁ κατάδικος ἔτυχε βασιλικῆς χάριτος. Ἐν τούτοις, προσέθηκεν, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη αὐστηροῦ παραδείγματος καὶ διὰ τοὺς λοιπούς, ἰδοὺ, λάβε τὸ ἔγγραφον τῆς χάριτος, ἔχε το μυστικόν, καὶ μὴ τὸ ἀναγνώσῃς εἰς τὸν κατάδικον, μέχρις οὗ γονυπέτης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ δεδεμένος τοὺς ὀφθαλμοὺς χάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα καὶ δὲν περιμένῃ πλέον παρὰ τὸ θανάσιμον κτύπημα.

Αἱ ὁδηγίαι τοῦ διοικητοῦ ἐτηρήθησαν ἀκριβῶς· φθάσαντα εἰς τὸ μέρος τῆς τιμωρίας, ὁ ἱερεὺς ἐξωμολόγησε τὸν κατάδικον, τοῦ ἔδωκαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνωματῖα στρατιωτῶν, πληρώσασα τὰ ὄπλα, παρετάχθη βήματά τινα μακρὰν αὐτοῦ, ἐτοίμη εἰς πυροβολισμόν. Ὁ στρατιώτης ἐγονυπέτησε καὶ δὲν περιέμενε πλέον παρὰ τὸν θάνατον.

Ἡ στιγμὴ λοιπὸν εἶχε φθάσει ὅπως φανερωθῇ τὸ διάταγμα τῆς χάριτος, καὶ ὁ συνταγματάρχης ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του διὰ νὰ τὸ λάβῃ· ἀλλὰ δι' ἀπενκαΐας ἀδεξιότητος συμπαρέσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ τὸ λευκόν του ρινόμακτρον, τὸ ὁποῖον ἔπεσε χαμαὶ· τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἦτο δυστυχῶς τὸ σύνθημα σύνθημα τοῦ πυροβολεῖν τὸν οὕτω καταδικαζόμενον, καὶ πρὶν ἢ ὁ συνταγματάρχης προφθάσῃ ν' ἀπαγγεῖλῃ λέξιν, οἱ στρατιῶται πυροβολοῦν, καὶ ὁ

δυστυχὴς κατάδικος πίπτει κατὰ γῆς ἡμαγμένος.

Μετὰ τὸ δυστύχημα τοῦτο, ἡ ἐπιστολὴ τῆς χάριτος πίπτει ἀπὸ τὰς τρεμούσας χεῖρας τοῦ συνταγματάρχου, ὅστις κτυπήσας τὸ μέτωπον, κατηραμένος ἐγὼ! ἀνερώνησεν· κελεύει ἔπειτα τοὺς στρατιώτας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν στρατῶνα, καὶ δίδει τὴν παραίτησίν του. Λέγεται ὅτι ἀπελθὼν εἰς μοναστήριον ἐγένετο μοναχός.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

—οοο—

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Ἡ ἄνοιξις μὲ λούλουδα σὰν νερόνυμφη προβαίνει,
ἰδοὺ τὴν ἄσπρη μυγδαλιὰ μὲ τ' ἄνθη στολισμένη,
ἰδοὺ πουλάκι τραγουδεῖ εἰς τὰ κλαρὰ μὲ χάρι.
ἔκεῖ ὁ νηὶς κ' ἡ νηὶ μαζῇ κρυφομιλοῦν ζευγάρι...

Παντοῦ χαρὰ, ὁ οὐρανός, ἡ γῆ, τὸ πᾶν γελάει,
ὁ ἥλιος τὰ ἄχτιδάς του πλέον λαμπραῖς σκορπάει,
καὶ φέγγει ἀπ' τὸν οὐρανὸ μὲ χάρι τώρα ἄλλη
τῆς νύχτας ἡ βασίλισσα, ὅταν χλωμὴ προβάλλῃ.

Ἦλθε καὶ πάλ' ἡ ἄνοιξις καὶ πάλι τὰ λουλούδια,
καὶ τραγουδῆται ἓνας σκοπὸς σ' ἐρωτικὰ τραγούδια
κ' ἐφέτος καθὼς περίσυ, μὰ... ὅχι καὶ γιὰ 'μένα...
ζευγάρι, ἄχ, μὲ ἄφησε καὶ τώρα .. βρίσκει ἓνα...

Μόνος καὶ ἔρημος, σιμὰ δὲν ἔχω τὴν θεά μου,
ἐκείνην ὅπου ἦτανε ἡ μόνη μου χαρὰ μου...
τὰ ἄνθη τὶ τὰ θέλω ἐγὼ ἀφοῦ μακρὰν ἐκείνη;
δὲν τοῦ ταιριάζει τ' ἄρωστος ἡ χρυσαφένια κλίνη!..

ΑΝΕΜΩΝΗ.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΝ ΜΟΥ.

Φεῦ! ἐνεκρώθης τάλαινα τοῦ στήθους μου καρδιά,
σ' ἐσύνητριψαν οἱ φθονεροὶ τῆς κοινωνίας σάλιοι,

σ' ἐμάρανε διηνεκῆς βασάνων ἀγωνία,
καὶ νέαν σὲ ἐγήρασε τῶν πόνων ἡ κραυγὴ.

Τῆς εὐτυχίας τὴν ἀδύγην διεΐδες πειγμιαίως,
καὶ ἔκτοτε ἀπώλεσες πᾶν ἔχνος τῆς ἐλπίδος,
τῶν συμφορῶν τὸν κύλικα σοὶ ἔδωκαν βιαίως,
καὶ ἄπειρος ἐκένωτας αὐτὸν μέχρι ρανίδος . . .

Ὅτε εἰσέτι παιδική, ἄθωα καὶ σπριγῶσα
τὸν βίον πλήρη ἔθλεπες μὲ εὐτυχίας ρόδα
ἠγνόεις ὅτι μὲ παλιούς τὸν ἔρωτα ζητῶτα,
ἠγνόεις ὅτ' εἰς ἄκανθος θὰ ἔσχιζες τὸν πόδα!

Ὑπὸ παγίδων ἔρωτος σκληρῶς ἀπεπλανήθης,
ἐπίστευες εἰς μαγικὰ πλὴν ἐριννύος χεῖλη.
οὐδέποτε ἠπάτητες, οὐδέποτε ἠρνύθης.
καὶ ὅμως σὲ ἠπάτησεν ἡ ἐνθερμότης σου φίλη.

Ὡ ναὶ, τὸν πρῶτον ἄσπιλον καὶ ζωηρὸν παλμὸν σου
γεννώμενον κατέπνιξεν ἡ φίλη τῆς αἰσχύνης
κ' αἰμοσταγῇ, ἀσπαίρουσαν ἐκ τῶν πολλῶν πληγῶν σου
ἐκείνη σὲ ἐκάρρωσεν ἐπὶ σταυροῦ δόνης.

Ἡ φλόξ ἀπέπτη τῶν ἀγνῶν καὶ πρώτων σου ἐρωτῶν
καὶ τέφρα λήθης ἔμειναν εἰς τοὺς μυχοὺς σου πλῆτον.

Ὁ τοῦ αἰσθήματος ναὸς κατέπεσε μὲ κρότον
καὶ συντριμμάτων γέμεις νῦν, λειψάνων φρικαλέων.

Ἰδὲ τὴν φίλην λύραν σου ποῦ κεῖται ἐρριμένη,
μία πρὸς μίαν, αἱ χορδαὶ ἐθραύσθησαν . . . τί κρίμα
εἰς κολυμβήθραν αἵματος ἄγνου βεβηπιτισμένη
ἐξῆλθε μάρτυς ἔρωτος καὶ σὺ φεῦ! . . . πίπτεις θῦμα!

Ὡ ναὶ, σκληρῶς σ' ἐσταύρωσαν ὡς τὸν κλεινὸν Σωτῆρα
τοῦ κόσμου οἱ ἀπάνθρωποι καὶ νόθοι Φαρισαῖοι.

Πρὸ τῆς ἀδύσσου λυτρωτῆς δὲν σ' ἔτεινε τὴν χεῖρα
καὶ ἔπεσε! . . . τὴν πτωσὶν σου τίς πλέον νῦν θὰ κλαίῃ;

Οὐαὶ! πῶς σ' ἐτφαγίατε δολία εἰμαρμένη
εἰς τὸν βωμὸν φθοροποιῶν τοῦ βίου ἀλγηδόνων
καὶ τώρα πλέον νεκρὰ πλὴν κατερυπωμένη
ἀνχισθητεῖς . . . τὸν θάνατον πρὸς σὲ καλοῦσα μόνον!

ΝΙΚΟΚΛΗΣ Κ. ΜΑΚΡΙΔΗΣ.

ΤΟ ΡΟΔΟΝ.

Ἡ δρόσος ἤδη ἔλουεν ἐν ρόδον, ὠρισμένον
διὰ καλὴν παρθένον.

Ἡ δρόσος πλὴν ἐδάρινε τὸν κάλυκα, καὶ κλίνει
τὴν ἐρυθρὰν του κεφαλὴν· τὴν χεῖρα τίς θὰ τείνῃ
τὸ ρόδον νὰ ἰγείρῃ;

Ὁ Ζέφυρος ἐπέρασε μὲ τὰ πτερὰ του πλήρη
ὄφρος, καὶ ἐκλόνησε τὸ ρόδον εἰς τὸν κλῶνον,
καὶ ἐκ τοῦ ρόδου ἔπεσε διὰς στυλινῶν σταγόνων,
δάκρυ εὐαισθησίας.

Νὰ δρίψω αὐτὸ ἔτριξεν ἐν μέτω τῆς πρωίας,
καὶ πρόθυμον ἐξέτεινα τὴν ἀπαλὴν μου χεῖρα·
πλὴν μέλισσα κρυμμένη
τὸν προταθέντα δάκτυλον θανάσιμα τιτραίνει,
κ' ἐγέλασεν ἡ Μοῖρα.

Ἄλλ' ἡ πρωία ἔφυγε, τὸ ρόδον ἐμαρύνθη,
ἡ πρώτη προθυμία μου τελείως ἐψυχράνθη,
καὶ ἡ ἐμὴ καρδία
μιτεῖ, ἀντὶ νὰ χαίρεται, τὰ ρόδα καὶ τὰ ἴα!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

ΔΥΟ ΣΧΗΛΛΑΙ, ὑπὸ Δ. Γ. Μοστράτου. — Τὸ μέλλον τοῦ Τηλεφώνου, Πραγματεία Δ. Σταματιάδου ἱατροῦ. — ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ, Βιογραφία Α. Ρ. Ραγκαβῆ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, Περί τῶν Δορυφόρων τοῦ Ἄρεως, ὑπὸ Ν. Κ. Μακάρου. — Η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ. — ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ, Ἡθὴ καὶ ἔθιμα τῶν ἐντόμων, ὑπὸ Ν. Κ. Μακρίδου. — Ἀλ. Δουμά ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ (Διήγημα). — ΕΛΕΓΕΙΟΝ. — Ἡ ἐν Χίῳ Ναυτικὴ Τράπεζα ὁ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ. — ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, Αἱ χελιδόνες. — ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ. — ΠΟΙΚΙΛΑ. — ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ἀλέξανδρος Ρ. Ραγκαβῆς. — Περί τῶν δορυφόρων τοῦ Ἄρεως. — Ἡ Φιλιππούπολις. — Οἱ Μαῦροι τῆς Βραζιλίας καὶ οἱ μικροὶ αὐτῶν ποδίατροί. — Ὁ φύλλος. — Ἡ χελιδὼν. — Τὸ ρόδον.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΧΙΟΥ Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ

ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1879.

ΤΑΜΕΙΟΝ	Τὰ ἐν αὐτῷ μετρητὰ	Λ. Τ.	660	15	ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ	Μετοχαὶ 3000	Λ. Τ.	24000	—
ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	Ἀξία χρηματοκιβω- τίων κλπ. ἐπίπλων	» »	89	70	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ τοῦ 1873—1878	» »	» »	4804	82
ΜΕΤΟΧΑΙ	Ἀξία Μετοχῶν 25 Ναυτι- τικῆς Τραπεζῆς ὁ Ἀρχάγγελος»	» »	80	—	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Ἑντοκοὶ	» »	19932	43
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ	Εἰς Χαρτοφυλάκιον	» »	545	—	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΤΡΕΧΟΥΜ. Λ]ΣΜΟΙ	» »	» »	7410	29
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΤΡΕΧΟΥΜ. Λ]ΣΜΟΙ	» »	» »	2034	96	ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	» »	» »	3703	38
ΔΑΝΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ	» »	» »	21039	86					
» ΞΗΡΑΣ	» »	» »	21212	75					
ΕΓΧΩΡΙΟΙ ΤΡΕΧΟΥΜ. Λ]ΣΜΟΙ	» »	» »	8471	32					
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ Λ]ΣΜΟΙ	Τόκοι κλπ. παρόντος ἰσολογι- σμοῦ συναχθέντες	» »	2717	18					
Λίραι Τουρκίας 56850 92					Λίραι Τουρκίας 56850 92				

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΡΙΔΟΣ « ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ. »

ΧΡΕΩΣΙΣ

ΕΞΟΔΑ	Ἐνοίκιον Γραφείου, συνεισφοραὶ καὶ καθημερινὰ ἐξόδα	Λ. Τ.	432	54
	Ἀντιμισθία Προσωπικοῦ		450	
ΛΟΙΒΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	Ναυτικοδανείων	Λ. Τ.	973	95
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΜΕΙΑΙ	Ἐξωτερικῶν τρεχουμ. λ]σμῶν	» »	560	48
»	Ἑγχωρίων καταθέσεων χρημ.τ.	» »	4282	72
ΖΗΜΙΑΙ	Ἀποκοπῆς τόκων καὶ προβλε- πόμεναι	» »	360	—
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	» »	» »	3703	38
Λίρας Τουρ.			7462	[74]

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

ΤΟΚΟΙ	Ναυτικοδανείων	Λ. Τ.	3834	61
»	Δανείων Ξηρᾶς	» »	2486	03
»	Ἑγχωρίων τρεχουμέ- νων λογαριασμῶν	» »	832	32
ΩΦΕΛΕΙΑΙ	Συναλλαγμάτων	» »	446	61
»	Διάφοροι	» »	95	25
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	Ἐξωτερικῶν λ]σμῶν	» »	68	35
Λίρας Τουρ.			7462	[74]

ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ

10 0]0	Εἰς ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κατὰ τὸ Ἄρθρον 46 τοῦ Καταστατικοῦ	Λίρ. Τουρ.	370	34
5 0]0	» ΤΟΥΣ ΙΔΡΥΤΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	» »	485	47
5 0]0	» » ΣΥΜΒΟΛΟΓΟΥΣ	» »	485	47
2 0]0	» ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ	» »	74	07
	ΤΑ ΑΦΙΕΜΕΝΑ	διὰ τὸ ἐπίδον ἔτος	8	63

Τὸ ὑπόλοιπον εἰς τοὺς Μετόχους ἀνὰ ἑνενήκοντα ἑξήκαστά τῆς ὀθωμανικῆς Λίρας ἐφ' ἑκάστης
μετοχῆς, ἀναλογοῦντα πρὸς 12 0]0 ἑτησίως

2880 —

Λίραι Τουρκ. 3703 38

Ἡ πληρωμὴ τοῦ μερίσματος ἄρχεται τῇ 1ῃ Μαρτίου ἐν Χίῳ, ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἑταιρίας ἐπὶ
τῇ προσαγωγῇ τῶν μερισματαποδείξεων.

Ο ΕΛΕΓΚΤΗΣ
Ε. ΚΟΣΣΕΝΑΣ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε. Α. ΚΑΡΑΒΑΣ.

Ο ΕΠΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ
Θ. Γ. ΠΑΝΖΑΡΗΣ.